

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Regulace podnikání ze strany české a bavorské veřejné správy se zaměřením
na živnostenské podnikání fyzických osob

Předkládá: Bc. Kristýna Kotalová

Vedoucí diplomové práce: Bc. et Mgr. Ilona Kostadinovová

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Kristýna KOTALOVÁ**
Osobní číslo: **R18N0015P**
Studijní program: **N6807 Veřejná správa**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Regulace podnikání ze strany české a bavorské veřejné správy**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

- I) Úvod
- II) Analýza platné právní úpravy de lege lata v ČR a v SRN
- III) Druhy podnikání – komparace ČR – SRN
- IV) Stanovené podmínky potřebné k podnikání – komparace ČR – SRN
- V) Možnosti Česko-Bavorské přeshraniční spolupráce
- VI) Návrhy de lege ferenda
- VII) Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

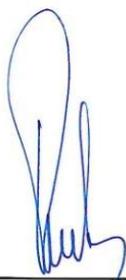
Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **Bc. et Mgr. Ilona Kostadinová**
Fakulta právnická

Datum zadání diplomové práce: **29. března 2019**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 1. listopadu 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Regulace podnikání ze strany české a bavorské veřejné správy se zaměřením na živnostenské podnikání fyzických osob“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 29. března 2020

.....

Kristýna Kotalová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce Bc. et Mgr. Iloně Kostadinovové za cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla úřadům, které mi poskytli skvělé zázemí pro odbornou praxi, a své rodině a přátelům, kteří mi byli oporou po celou dobu studia.

OBSAH:

1. ÚVOD.....	1
2. CÍL PRÁCE	2
3. TEORETICKÉ ASPEKTY.....	3
3. 1. Úvod do tématu a základní pojmy	3
3. 1. 1 Uvedení	3
3. 1. 2. Podnikání.....	4
3. 1. 3. Podnikatel.....	5
3. 1. 4. Živnost	7
3. 1. 5. Závěr.....	10
3. 3. Veřejná správa a správa v oblasti podnikání – komparace ČR/SRN	11
3. 3. 1. ČR	11
3. 3. 2. SRN	19
3. 3. 3. Shrnutí.....	29
3. 4. Analýza platné právní úpravy podnikání – komparace ČR/SRN.....	30
3. 4. 1. ČR	30
3. 4. 2. SRN	32
3.4.3. Závěr.....	32
3. 6. Formy podnikání – komparace ČR/SRN.....	34
3. 6. 1. ČR	34
3. 6. 2. SRN	42
3.6.3 Závěr.....	52
3. 7. Obecné podmínky založení živnosti – komparace ČR/SRN	53
3. 7. 1. ČR	53
3. 7. 2. SRN	54
3. 7. 3. Shrnutí.....	55
4. APLIKACE A ROZBOR TEORETICKÝCH ASPEKTŮ	56
4. 1. Rozbor poměru úředníků na federální a spolkové úrovni (Bavorsko).....	56
4.1.1. Úředníci na federální úrovni	56
4.1.2. Úředníci na území Bavorska	59
4. 2. Analýza konkrétních úřadů	60
4. 2. 1. Městský úřad Sušice – obecní živnostenský úřad.....	60
4. 2. 2. Okresní/Zemský úřad Regen – Sachgebiet Sicherheit, Gewerbe, Jagd	63
4. 2. 3. Radnice – Gewerbeamt Zwiesel	65
4. 2. 4. Komunikace mezi úřady prostřednictvím programu IMI	65
4. 2. 5. Shrnutí.....	66
4. 3. Založení živnosti – komparace ČR/SRN	68
4.3.1. ČR	68
4.3.2. SRN	73
4. 3. 3. Shrnutí.....	77

4. 4. Poplatky pro podnikatele.....	79
4. 4. 1. Ohlášení.....	79
4. 4. 2. Koncese / regulované živnosti.....	79
4. 4. 3. Členství v profesních komorách	80
4. 4. 4. Shrnutí.....	81
4. 5. Poradenské služby podnikatelům	82
4. 5. 1. Jednotné kontaktní místo.....	82
4. 5. 2. ProCop.....	82
4. 5. 3. SOLVIT	83
4. 6. Návrhy de lege ferenda.....	84
5. ZÁVĚR	85
RESUMÉ	89
SEZNAM ZDROJŮ	91
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	97
SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	98
PŘÍLOHY	99

1. Úvod

Vzhledem k mému zájmu o podnikání jak v České republice, tak ve Svobodném státě Bavorsko, jsem se rozhodla zpracovat porovnání České a Bavorské veřejné správy právě z hlediska podnikání. Zajímal mě celkový chod na úřadech, zvláště pak na živnostenských, složitost zakládání živností a právní regulace. Myslím si, že rozdělení a struktura živnostenských úřadů bude v obou zemích podobná. Pokud jde ale o zakládání jednotlivých živností, očekávám, že v SRN bude postup komplikovanější. Ovšem pokud jde o právní úpravu, předpokládám větší organizovanost a přehlednost na německé straně.

Protože v rámci podnikání je pro všechny spolkové země regulace podnikání shodná, porovnávám ve většině této práce právní úpravu České republiky a celé Spolkové republiky Německo. Uvádím i odlišné předpisy týkající se Svobodného státu Bavorsko.

Pro lepší představu o celém procesu zakládání živnosti jsem se rozhodla absolvovat praxi na třech úřadech. Týdenní praxi jsem absolvovala na obecním živnostenském úřadu v Sušici a také na odboru živností zemského úřadu v Regenu a navštívila jsem odbor živností ve městě Zwiesel. Při výkonu této praxe jsem provedla pozorování a rozhovory se zaměstnanci a úředníky.

Práci rozdělují na teoretickou a praktickou část. V teoretické části provádím analýzu základních pojmů, platné právní úpravy, zasazení podnikání do systému veřejných správ, rozdělují jednotlivé druhy podnikání a uvádím podmínky podnikání. Tato část přináší obecné informace o problematice.

V praktické části se zabývám poměrem státních úředníků v SRN, analýzou navštívených úřadů a zakládáním konkrétních živností.

Nakonec uvádím návrhy možných změn. Zaměřuji se na věci, kterých jsem si všimla v průběhu praxe na úřadech. Tyto návrhy by mohli napomoci ke zjednodušení stávajícího stavu.

2. Cíl práce

Tato práce má nabídnout celkový náhled na správu podnikání v ČR a SRN. Běžnému čtenáři má přinést návod jak na založení živnosti. Pracovníkům ve veřejné správě představí porovnání běžného chodu německého úřadu.

Cílem práce je tedy analýza de lege lata platné české a německé právní úpravy a komparační analýza vedoucí k analýze de lege ferenda tj. podání případných návrhů na změny české a německé právní úpravy.

3. Teoretické aspekty

3. 1. Úvod do tématu a základní pojmy

3. 1. 1 Uvedení

Podnikání spadá do práva soukromého i veřejného. Týká se soukromoprávních vztahů, které jsou dále regulovány státem. Má právní rámec, který vytváří mantinely pro subjekty soukromoprávních vztahů a jejich činnosti.

Pro právo soukromé je stěžejní občanské právo, které je založeno na principu rovnosti a autonomie vůle. Podnikání je projevem základního práva vlastnit majetek. Na základě tohoto práva se zakazuje jednostranné ukládání povinnosti, zřizování práva, nebo autoritativní rozhodování konfliktů mezi účastníky soukromoprávních vztahů. Autonomie vůle je projevena svobodným rozhodnutím pro nějaké právní jednání. Dále dodržuje zásady ochrany života, lidské důstojnosti, cti, „slušného chování“.¹

Právo veřejné je protikladem práva soukromého, které je postaveno na principu nadřízenosti a podřízenosti. Účastníkem nadřazeným ve veřejnoprávním vztahu je vždy orgán veřejné moci.² Má pravomoc autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech osoby podřízené. Vydává rozhodnutí, ukládá povinnosti, omezuje práva, vždy na základě zákona a v jeho mezích. Základním principem je vynutitelnost rozhodnutí a správních aktů. Vždy má být rozhodnuto primárně ve veřejném zájmu. Orgány veřejné moci jsou odpovědní ze své činnosti, za nesprávný úřední postup a podléhají soudní kontrole.³

Právo veřejné tedy utváří základní právní rámec pro podnikání. Orgán veřejné moci má na jeho základě pravomoc do těchto soukromoprávních vztahů předepsaným způsobem zasahovat. Právo soukromé závisí na autonomii vůle sobě rovných účastníků, do které orgán veřejné moci nezasahuje, ovšem s podmínkou dodržení zásady legální licence.⁴

Pojem podnikání a živnost jsou vymezeny téměř shodně. Pomocí živnostenského zákona vytváří státní moc prostor, kde mohou soukromé osoby provozovat podnikatelskou činnost. Státní moc dále určuje podmínky pro vstup do tohoto prostoru a více či méně i pravidla chování v něm.⁵

¹ NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. Právní základy podnikání. Plzeň: Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0691-3., str. 6

² Např. podřízeným účastníkem je žadatel o živnostenské oprávnění, nadřazeným je živnostenský úřad

³ NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. Právní základy podnikání. Plzeň: Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0691-3., str. 7

⁴ Ústava České republiky, čl. 2(4), „Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

⁵ BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 63

3. 1. 2. Podnikání

Česká republika

Nový občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. definuje podnikání pod pojmem podnikatel v §420 odstavci prvním jako soustavnou činnost (živnostenským, nebo obdobným způsobem), kterou podnikatelé provádějí samostatně svým jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Podnikání je tedy činností podnikatelů. ⁶ Podnikání je definováno nepřímě. Vymezuje podnikatele skrze vykonávanou činnost, která naplňuje níže uvedené pojmové znaky:

- a) samostatnost výkonu činnosti,
- b) výkon činnosti na vlastní účet a odpovědnost,
- c) výkon činnosti živnostenským nebo obdobným způsobem,
- d) soustavnost výkonu činnosti.

Je tedy třeba, aby byly naplněny všechny potřebné předpoklady, které plynou z definice zákona. Samostatnost spočívá v našem samostatném svobodné rozhodování. Zisk je z ekonomického hlediska rozdíl nákladů a výnosů.⁷ Není však podmínkou zisku dosáhnout, stačí, aby byl naplněn úmysl dosažení zisku.⁸ Výkonem činnosti na jméno, vlastní účet a odpovědnost přenášíme veškerou odpovědnost (z této činnosti vyplývající) za porušení závazků a norem na svou osobu. Důležitým faktorem je soustavnost, která není přesně časově vymezena, ale vykazuje opakovanost. Není nutné vykonávat činnost nepřetržitě, postačí úmysl dlouhodobého provádění (např. sezonní práce).⁹

Kromě osob právnických a fyzických může, na základě zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku podnikat také stát, který vytváří státní organizaci, která je zároveň právnickou osobou. Prostřednictvím tohoto podniku stát vykonává svá vlastnická práva.¹⁰

⁶ NOZ, dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

⁷ Ing. Jindra Chválová, Minislovník ekonomických výrazů

⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9., str. 39

⁹ tamtéž

¹⁰ §2 zákona č. 77/1997 Sb. o státním podniku

Obec jako veřejnoprávní korporace může vlastnit majetek a tudíž má právo podnikat. Při podnikatelské činnosti se řídí novým občanským zákoníkem č. 89/2012. Dále je oprávněna provozovat živnost dle živnostenského zákona.¹¹

Spolková republika Německo - unternehmen

Definici podnikání bychom si mohli odvodit hned z několika zákonů, například §14 BGB, §1 HGB, §2 UStG. Na základě těchto zákonů je tedy podnikání soustavná činnost, která je vykonávána určitou dobu, nikoliv však přechodnou a samostatně.¹² Avšak konkrétní definice neexistuje.

V základní definici se země nerozcházejí. Odlišnosti přicházejí posléze s dalšími ustanoveními. Například v německém právu se z definice podnikání vylučují tzv. volná povolání (lékaři, architekti, advokáti).¹³

3. 1. 3. Podnikatel

Česká republika

Definice je uvedena v §420 a §421 NOZ. V §420 se jedná o materiální vymezení podnikatele. V tomto paragrafu jsou uvedeny všechny potřebné vlastnosti, které vyplývají již z předchozího pojmu podnikání. Formálně se v §421 se považuje za podnikatele každá osoba zapsaná v obchodním rejstříku.¹⁴ Z formálního hlediska je podnikatelem z zpravidla právnická osoba.¹⁵ Dle zákona je ale vymezena povinnost zápisu, kterou mají jak osoby právnické tak fyzické. Povinnost zápisu do obchodního rejstříku mají veškeré obchodní korporace a podnikající fyzické osoby, které dosáhly výnosů 120 000 000 Kč za dvě po sobě jdoucí účetní období. Zapsána může být také jakákoliv fyzická osoba podnikající, která o zápis požádá.¹⁶ Z ekonomického hlediska je obecně podnikatelem ten, kdo provádí předmět své činnosti jako hlavní. Obecně z ekonomického hlediska není podnikatelem ten, kdo vykonává svou činnost jako vedlejší. Právně ovšem podnikatelem je.

¹¹ Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 16/2009, [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 07.02.2020]. Dostupné z: [http://file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Stanovisko_ODK_c_2009-16_-_aktualizovano_k_01-09-2018%20\(1\).pdf](http://file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Stanovisko_ODK_c_2009-16_-_aktualizovano_k_01-09-2018%20(1).pdf)

¹² Ulrich Blum, Frank Leibbrand: Entrepreneurship und Unternehmertum. 2001, Str, 6, dostupné z: <https://books.google.de/books?id=A-T3BQAAQBAJ&pg=PA6#v=onepage&q&f=false>

¹³ Hermann Reichold: Arbeitsrecht. 2. Auflage. Beck, München 2006, ISBN 3-406-53869-X, § 2 Rn. 5.

¹⁴ Nový občanský zákoník

¹⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9., str. 39

¹⁶ Zákon č. 304/2013 Sb., Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Dále lze vymezit podnikatele pomocí vyvratitelné právní domněnky. Dle § 421 (2) se považuje za podnikatele ta osoba, která má jakékoliv živnostenské nebo jiné oprávnění podle zákona. Pokud osoba prokáže, že reálně nepodniká i přes to, že má oprávnění, domněnku o podnikateli vyvrátí.

Na ochranu spotřebitele je dále podnikatelem každá osoba, která uzavírá smlouvy související s její obchodní, výrobní, nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu jejího povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.¹⁷

Dále může být podnikatelem i tzv. osoba samostatně výdělečně činná. Tento pojem je používán v zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění §5. Jedná se o osobu fyzickou, která má příjmy nejen z podnikání, ale také z jiné samostatně výdělečné činnosti.

Spolková republika Německo - Unternehmer

Podnikatelem je opět jak osoba fyzická tak právnická. Podnikatel (*Unternehmer*) je pojem, který má širší význam nežli obchodník (*Kaufmann*), spadají pod něj jak obchodníci (*Kaufleute*) tak drobní živnostníci nezapsaní v obchodním rejstříku.¹⁸ Každá oblast práva si dále upravuje definici podnikatele pro své potřeby. Základní definici najdeme v §14 BGB, kde je podnikatelem právnická osoba, fyzická osoba, nebo společenství, která v rámci živnostenské či samostatné profesní činnosti obchodují. Zde jsou tedy zahrnuti všichni podnikatelé.

V Obchodním zákoníku (*Handelsgesetzbuch-HGB*) najdeme definici, která se zabývá především obchodní živností. Pro všechny, na které se vztahuje definice dle §1 (1, 2) HGB, platí, že se řídí tímto zákonem. Tento zákon vymezuje tři druhy podnikatelů s přidělením statutu obchodníka¹⁹:

1) *Istkaufmann* je ten kdo je obchodníkem ze zákona a provozuje živnost obchodní²⁰ (Ze zákona se stává obchodníkem až po zápisu do obchodního rejstříku na základě jeho činnosti. Má povinnost zápisu do Obchodního rejstříku (*Handelsregister*). Patří sem jednotlivý

¹⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9., str. 40

¹⁸ POKORNÁ, Jarmila a Eva VEČERKOVÁ. Firemní právo v České republice: vývoj a srovnání s Německem a Slovenskem. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6566-6., str. 200

¹⁹ Statut obchodníka určuje, na koho se Obchodní zákoník vztahuje.

²⁰ Obchodní živnost je každý provoz živnosti, který nevyžaduje uspořádání způsobu provozu činnosti obchodnickým způsobem – dle obchodního účelu a velikosti společnosti, nejde-li o obchodní podnikání (ve velkém).

obchodníci (Einzelkaufleute), kteří se stávají obchodníky již samotným provozem obchodní živnosti a jsou povinni nechat zapsat svoji firmu do obchodního rejstříku.

2) *Kannkaufmann* je ten kdo může být obchodníkem a neprovozuje živnost obchodní. Má právo podat žádost na zápis do Obchodního rejstříku. Na základě zákona se po zápisu automaticky připisuje statut obchodníka. Do této skupiny patří i drobní živnostníci (*Kleingewerbetreibende*), zemědělci a lesníci (*Land- und Forstwirte*).

3) *Formkaufmann* označuje právní formy podnikání, kapitálové společnosti a družstva, které provozují obchodní živnosti. Zápis do Obchodního rejstříku je zde podmínkou vzniku této právnické osoby. Poté získává statut obchodníka.

Obchodníky nejsou drobní živnostníci nezapsaní v obchodním rejstříku, provozovatelé svobodných povolání (lékaři, advokáti, daňoví poradci) a zemědělské či lesní hospodářství.²¹

Činnosti obchodníka v rámci HGB jsou provozovány prostřednictvím živnosti. Jedná se například o prodejce movitého zboží nebo cenných papírů, zpracovatele (pekaři, řezníci, lékárníci), zprostředkovatelé pojištění, úvěrové instituce, obchodní zástupce, vydavatele a prodejce knih, tiskárny.

Dále najdeme definici v zákoně o dani z přidané hodnoty (*Umsatzsteuergesetz - UStG*) v §2. Podnikatel je ten, kdo samostatně vykonává živnostenskou nebo profesní činnost. Firma/podnik zaštiťuje veškerou činnost podnikatele. Podnikatel provádí činnost, která vytváří příjem, i když nemá v úmyslu vytvářet pouze zisk, ale například shromažďovat členy. Zde najdeme například odchylku od pojmu podnikání. Podnikatel nemusí směřovat přímo k zisku, jako je tomu u podnikání.

3. 1. 4. Živnost

Česká republika

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání: „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem*“.²² Jde o veškeré podnikání, které není z dosahu

²¹ HÁSOVÁ, Jiřina. Právní otázky podnikání v SRN. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-411-7., str.5-7

²² Zákon č. 455/1991 Sb. O živnostenském podnikání, §2

živnostenského zákona vyloučeno. Živnost však nelze ztotožňovat se samotným podnikáním. Živnost je pojem užší, který zahrnuje jen podnikání, které se řídí živnostenským zákonem.²³

V §3 je dále taxativně uvedeno, co živností není, tedy co se z této definice vylučuje. K těmto činnostem živnostenské oprávnění není potřeba.

Patří sem například:

- činnosti, které jsou ze zákona přiděleny státu (stát toto právo může předat jiné právnické osobě),
- některé činnosti autorů, na základě zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském,
- restaurování kulturních památek, výtvarná umění, uměleckořemeslné práce, archeologické výzkumy,
- výkon svobodných povolání fyzických osob na základě zvláštních zákonů, např.: lékaři, farmaceuti, advokáti, notáři, patentoví zástupci, soudní exekutoři, znalci a tlumočníci, auditoři, daňoví poradci, burzovní dohodci, rozhodci, autorizovaní architekti, mediátoři, inženýři činní ve výstavbě,
- činnosti výlučně určené pro právnické osoby dle zvláštní právní úpravy, např. banky, pojišťovny, obchodníci s cennými papíry, zajišťovny, pojišťovací zprostředkovatelé, samostatní likvidátoři, penzijní fondy, pojistní matematici, penzijní společnosti, spotřebitelní a úvěrní družstva, organizátoři regulovaných trhů, obchodníci s cennými papíry, vázaní zástupci, činnost osob zabývajících se obhospodařováním nebo administrací investičních fondů,²⁴
- provozování rozhlasového a televizního vysílání; zprostředkování zaměstnání, školní výchova a vzdělání, provozování letišť, obchodní letecká doprava; činnost hornická, výroba elektřiny, výroba plynu, přeprava plynu, distribuce elektřiny, distribuce plynu, výroba tepelné energie, rozvod tepelné energie; nakládání s vysoce nebezpečnými a návykovými látkami, výroba a distribuce léčiv; provozování zoologických zahrad, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, provozování poštovních služeb.

²³ BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 63

²⁴ §3 tamtéž

Osoby fyzické i právnické (obchodní korporace), které podnikají v oborech podřízených živnostenskému zákonu, musí mít vlastní živnostenské oprávnění.²⁵ Živnostenské oprávnění se vztahuje ke konkrétní činnosti nebo souboru činností. Osoba, která získala živnostenské oprávnění, je registrována na živnostenském úřadě a zapsána do živnostenského rejstříku. Živnostenské oprávnění dokládá výpis ze živnostenského rejstříku.²⁶ Živnosti, ke kterým není potřeba živnostenské oprávnění, stačí zaregistrovat na obecním úřadě.²⁷

Spolková republika Německo - Gewerbe

Pojem živnost není v německém právu nijak pevně zakotven, jako je tomu v právu českém. Najdeme ho však v různých zákonech, kde je pro potřeby konkrétního právního odvětví upraven. Živnosti se především odráží na právu volby povolání, které zakládá ústava Spolkové republiky, a na zásadě volného provozování živnosti²⁸, které zakotvuje jeden ze základních pramenů živnostenského práva, a to živnostenský řád - *Gewerbeordnung* (GewO). Tento zákon potvrzuje svobodu živnostenského podnikání a zároveň udává její základní meze.²⁹

Obecně platí, že živnost je jakákoliv samostatně výdělečná hospodářská činnost osoby fyzické a právnické s výjimkami, které určuje GewO.³⁰ Podle § 6 GewO se pojem živnost nevztahuje na svobodná povolání, jako jsou lékaři, právníci, architekti, nezávislé vědecké, umělecké a literární činnosti, dále na zemědělce a lesníky, kteří vytváří primární produkci. Tato povolání, která jsou osvobozena od povinnosti registrovat se v rámci GewO, musejí požádat pouze o daňové číslo u svého daňového úřadu.³¹ Živnosti můžeme dělit na průmyslové, řemeslné a obchodní.

Pojem živnost lze definovat na základě jeho znaků, kterými jsou:

-samostatnost,

²⁵ BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 63

²⁶ Pokud osoba získala živnostenské oprávnění před 1. červencem roku 2008, může doložit oprávnění živnostenským listem, nebo koncesní listinou.

²⁷ Podnikání a jeho právní úprava, Dostupné z: https://www.skola-auto.cz/wp-content/uploads/2018/10/EK-5_Podnikani_a_jeho_pravni_uprava.pdf

²⁸ §12 Grundgesetz

²⁹ HÁSOVÁ, Jiřina. Právní otázky podnikání v SRN. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-411-7., str. 31

³⁰ Např.: podnikatelé tzv. na volné noze a zemědělci

³¹ Bundesministerium für wirtschaft und energie[online]. Copyright © 2020 [cit. 02.02.2020]. Dostupné z: <https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Textsammlungen/Mittelstand/gewerberecht.html>

- dosažení zisku,
- stálost,
- povolení na základě živnostenského oprávnění,
- činnost v hospodářské oblasti.³²

K provozování živnosti je nutné svoji živnost ohlásit na příslušné obci. Nejedná se o oprávnění, pokud tedy nejde o koncesi.³³ Dále musí být živnostník, který odvádí v SRN daně, členem hospodářské komory. Živnostníci provozující řemeslnou činnost jsou registrováni v řemeslné komoře. Tato registrace probíhá automaticky s podáním ohlášení.³⁴

3. 1. 5. Závěr

Po porovnání všech pojmů lze dovodit, že je třeba rozlišit, pro jaký účel jsou dané pojmy použity. V každé právní oblasti jsou tyto pojmy vykládány jinak.

Ve Spolkové republice Německo je primárně pojem podnikání podnikatelská činnost nějaké právnické osoby, která může ale také provozovat živnost. Patří sem i osoby fyzické, jako například akcionáři. Tedy osoby, které jsou spojené s podnikem. Pro upřesnění je pojem podnikání synonymem pro podnik, nebo firmu. Podnikateli v užším slova smyslu jsou například ale i obchodníci, živnostníci, zemědělci a lesníci, pronajímatelé. Rozdíl v tomto je však nepatrný. Jedná se spíše o to, zda je pojem využit obecně, nebo konkrétně v jiných zákonech, kde je pro účely konkrétního zákona poupraven.

V České republice najdeme v §420 NOZ obecnou definici, pod kterou můžeme najít osoby právnické, živnostníky (vlastníky živnostenského oprávnění) i OSVČ bez živnosti.

Obecně platí, že podnikat může jak osoba fyzická tak osoba právnická. Provozovat živnost může také osoba fyzická a právnická. Pojem živnost pak můžeme zařadit pod pojem podnikání.

Zásadní rozdíly jsou ve formách podnikání a správy podnikání. Tyto rozdíly budou dále podrobně rozebrány v dalších kapitolách. Zásadní koncepce se příliš neliší.

³² tamtéž

³³ Martin Krämer: *Der Gewerbebegriff im Zivilrecht*. Verlag Dr. Kovac, Hamburg 2009, ISBN 978-3-8300-4195-5.

³⁴ GewO

3. 3. Veřejná správa a správa v oblasti podnikání – komparace ČR/SRN

3. 3. 1. ČR

Základní údaje

Česká republika je demokratickým parlamentním státem. Pro celou Českou republiku tak platí všechny ústavní zákony a zákony stejně. Moc je ve státě rozdělena mezi zákonodárnou, výkonnou a soudní. Moc soudní je vykonávána nezávisle.³⁵ Základními zákony je Ústava České republiky, z. č. 1/1993 Sb., platném znění, a Listina základních práv a svobod, usn. č. 2/1993 Sb. (ústavní pořádek ČR).

Administrativním členěním se dělí na 14 samosprávných krajů a 6 253 obcí. Patří sem i 5 vojenských újezdů.³⁶ Pro statistické účely a potřeby veřejné správy slouží také okresy, kterých je 77.

Veřejná moc

„Veřejnou mocí je taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať už přímo, nebo zprostředkovaně. Subjekt, o jehož právech nebo povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není v rovnoprávném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí tohoto orgánu nezávisí od vůle subjektu.“³⁷

Čl. 2 odst. 1 Ústavy: *„Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.“* Tento článek se řídí principem suverenity lidu.

Pro občany tu má být státní moc, která je omezena zákonem a demokratickými principy. Výkonem státní moci se rozumí především činnost státu prostřednictvím jeho orgánů. Část moci je přenesena státem na samosprávné celky a jejich orgány. Především jde o oblast moci výkonné.³⁸

Státní (veřejná) moc lze rozdělit dle činnosti na činnost zákonodárnou (tvorba právních norem), výkon spravedlnosti (soudní - rozhodování sporů, trestní jurisdikce) a činnost správní (výkonnou).

Nejvýznamnějším reprezentantem moci zákonodárné je dvoukomorový parlament. Moc výkonná je realizována vládou, exekutivní činností prezidenta, činností veřejné správy a další

³⁵ Ústava ČR

³⁶ Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Copyright © [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20567175/93833271.pdf/883077e4-0060-438a-9b29-f23607742a29?version=1.0>

³⁷ ÚS 75/93, NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu. [online]. [cit. 25.02.2020], Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-75-93>

³⁸ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 2

exekutivní činností³⁹.⁴⁰ Činnost správní zasahuje i do normotvorby, která tkví v přijímání podzákoných právních předpisů, rozhoduje také spory a patří jí i část výkonu trestní pravomoci.

Soudnictví

Soudnictví vystupuje na několika stupních. Obecní a trestní soudnictví má na prvním stupni okresní/krajské soudy, na druhém stupni krajské/vrchní soudy a třetí stupeň představuje Nejvyšší soud. Správní soudnictví má pouze dva stupně. Na prvním jsou krajské soudy, na druhém Nejvyšší správní soud.⁴¹ Rozhodčími soudy jsou Rozhodčí soud při hospodářské a agrární komoře ČR, Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a. s.; Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno, který se zabývá především „mimosoudním“ řešením majetkových sporů.⁴²⁴³ Nejvýše postavené je ústavní soudnictví zastoupené Ústavním soudem ČR.

Veřejná správa

Veřejná správa je součástí moci výkonné. Může být reprezentována svou činností, nebo souborem institucí, které tuto činnost vykonávají. Dle dělení veřejné správy podle nositelů lze rozdělit na tyto části:⁴⁴

³⁹ např.: Česká národní banka, Nejvyšší kontrolní úřad

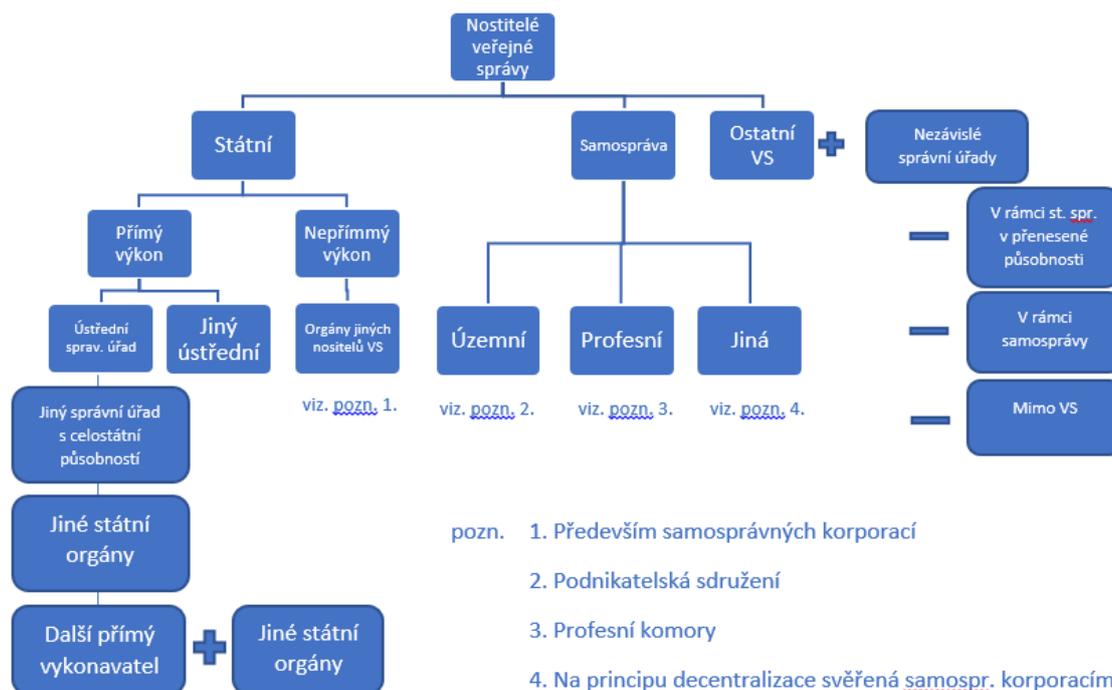
⁴⁰ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 4

⁴¹ Soudní systém v ČR | Ústav státu a práva Akademie věd České republiky. Ústav státu a práva Akademie věd České republiky [online]. Copyright © 2020 ÚSP [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/ceske-pravo-informace-a-odkazy/soudni-system-v-cr.html>

⁴² Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR. Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. Copyright © [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-řízení-před-rozhodcim-soudem-pri-hk-cr-a-ak-cr>

⁴³ „*Jak známo, rozhodčí řízení je mimosoudní způsob řešení sporů nezávislými a nestrannými rozhodci (ať již ad hoc nebo jako rozhodců stálých rozhodčích soudů), který bývá využíván jako alternativa civilního procesu při řešení majetkových sporů. Rozhodčí řízení je neveřejné, což je spolu s jeho rychlostí a často i nižšími náklady ve srovnání s běžným soudním řízením považováno za jeho největší výhody.*“

⁴⁴ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 6

Obr. č. 1 zpracován na základě HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

Veřejná správa je vždy vykonávána ve veřejném zájmu, jedná na základě zákona a v jeho mezích, dodržuje principy dobré správy, zasahuje do práv jen za podmínek stanovených zákonem a to v nezbytném rozsahu, pravomoc uplatňuje pouze v rámci svěřené pravomoci, šetří práva nabytá v dobré víře.⁴⁵

Správa podnikání komplexně

Ve správě podnikání vystupuje několik nositelů veřejné správy. Působí v rámci státní správy přímo i nepřímo a také v rámci samosprávy územní i profesní.

Na nejvyšší úrovni v rámci přímého výkonu veřejné správy vystupuje jako ústřední správní úřad ministerstvo průmyslu a obchodu. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO ČR) funguje jako ústřední správní orgán v oblasti: průmyslu, obchodu, surovin, ekonomických vztahů vůči zahraničí, využívání nerostného bohatství, energetiky, teplárenství, plynárenství, těžby a úpravy ropy a zemního plynu, tuhých paliv, radioaktivních surovin, rud a nerud, dřevozpracujících, stavební výroby, zdravotní výroby, sběrných surovin a kovového odpadu, vnitřního a zahraničního obchodu, ochrany zájmů spotřebitelů, podpory exportu, věcí malých a středních podniků, živnosti, technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví,

⁴⁵ §2, zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád

výzkumu, rozvoji technologie, věcí komoditních burz, sjednávání ekonomických a obchodních dohod, obchodní spolupráce s Evropskou unií, licence, puncovníctví a zkoušení drahých kovů.

Důležitým úkolem MPO je podpora podnikání, kterou vykonává na základě:

- kontrolní a metodické činnosti nad živnostenskými úřady (rozhoduje i o odvolání proti rozhodnutí krajských živnostenských úřadů),
- vedení ústřední evidence podnikatelů (živnostenský rejstřík),
- spolupráce s příslušnými správními úřady, hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy, sdruženími,
- zřízené podnikatelské rady, sekce malého a středního podnikání a sekci živnostenského podnikání.⁴⁶

Jako jiný ústřední správní úřad vystupuje Živnostenský úřad České republiky, kterým je dočasně právě Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dalším jiným ústředním správním úřadem je například Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Pod MPO spadají jiné správní úřady s celostátní působností a to Česká obchodní inspekce, Česká energetická inspekce, Puncovní úřad, Licenční úřad, Úřad pro technickou normalizaci metrologii a státní zkušebnictví, Český metrologický institut.

Na základě přenesené působnosti v rámci státní správy vystupuje jako orgán územních samosprávných celků Krajský živnostenský úřad a jemu podřízený Obecní živnostenský úřad.

Profesní samosprávu zastupuje 12 profesních komor. Jsou jimi Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora, Česká stomatologická komora, Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Česká advokátní komora, Exekutorská komora České republiky, Komora auditorů České republiky, Komora daňových poradců České republiky, Komora patentových zástupců České republiky, Komora veterinárních lékařů České republiky a Notářská komora České republiky. Tyto profesní komory získaly od státu v rámci přenesené působnosti určité pravomoci. Jde především o disciplinární pravomoc, dále pak provádí kvalifikační zkoušky, připravují povinná odborná školení, vydávají vnitřní organizační předpisy, a stanovují si své interní orgány (sněm, valná

⁴⁶ Nejvýznamnější je Podnikatelská rada při MPO. Jejím úkolem je podpora a rozvoj podnikání. V této radě jsou zastoupeni členové soukromé i veřejné správy.

hromada, shromáždění delegátů, kolegium). Členství v těchto profesních komorách je povinné.⁴⁷

Do samosprávy patří také různá podpůrná podnikatelská sdružení, která mají na rozdíl od profesních komor dobrovolný charakter. Mezi nejznámější a nejvyužívanější útvar patří Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky. Byly založeny na základě zákona č. 301/1992 Sb. Tyto sdružení mají okresní a regionální komory, do kterých se mohou sdružovat právnické i fyzické osoby, kromě osob podnikajících v zemědělství, potravinářství a lesnictví.⁴⁸ Tyto útvary pak poskytují svým členům poradenské, informační a konzultační služby, zajišťují vzdělávací akce a podporují zahraniční spolupráci. Mají pravomoc vydávat veřejné listiny vztahující se k mezinárodnímu obchodu a mohou také zřizovat instituce na podporu podnikání.⁴⁹

Mimo správu veřejnou zasahuje samostatný institut, kterým je Česká národní banka. Ta dohlíží nad podnikáním na finančním trhu. Jedná se o výčet činností nespádajících pod živnostenský zákon uvedených v §3 živnostenského zákona. Jde o finanční instituty. Česká národní banka zajišťuje povolovací a schvalovací řízení, informační povinnost, vlastní dohled (kontrola dodržování uložených povinností) a zajišťuje mezinárodní spolupráci. Svým dohledem má za cíl vytvoření bezpečného finančního prostředí.

Další část správy podnikání tvoří instituce, které se zabývají dohledem nad činnostmi se zvláštními prvky. Jsou regulovány speciálními zákony. Dohled vykovávají speciální správní úřady např. Energetický regulační úřad, Český báňský úřad, Český telekomunikační úřad, apod.⁵⁰ Jedná se o činnosti nespádající pod živnostenský zákon, které jsou uvedeny ve výčtu §3 živnostenského zákona.⁵¹

Obecní úřad s rozšířenou působností zajišťuje v rámci přenesené působnosti evidenci zemědělských podnikatelů, kteří také nespádají do živnostenské správy. Jejich činnost se řídí zákonem č. 252/1997 Sb. Zemědělský podnikatel dle tohoto zákona je povinen podat žádost

⁴⁷ BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 66

⁴⁸ §2 (1), Zákon č. 301/1992 Sb, o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

⁴⁹ BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 65

⁵⁰ Tamtéž, str. 68

⁵¹ Nezávislé správní úřady - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 01.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/nezavisle-spravni-urady.aspx>

o zápis do evidence příslušného úřadu s rozšířenou působností, který tento úkon vykonává v rámci přenesené působnosti.⁵²

V rámci moci soudní působí rejstříkové soudy, kterými jsou příslušné krajské soudy.⁵³ Ty vedou veřejný obchodní rejstřík.⁵⁴ Dále působí rozhodčí soud, který řeší spory vzniklé při podnikatelské činnosti.

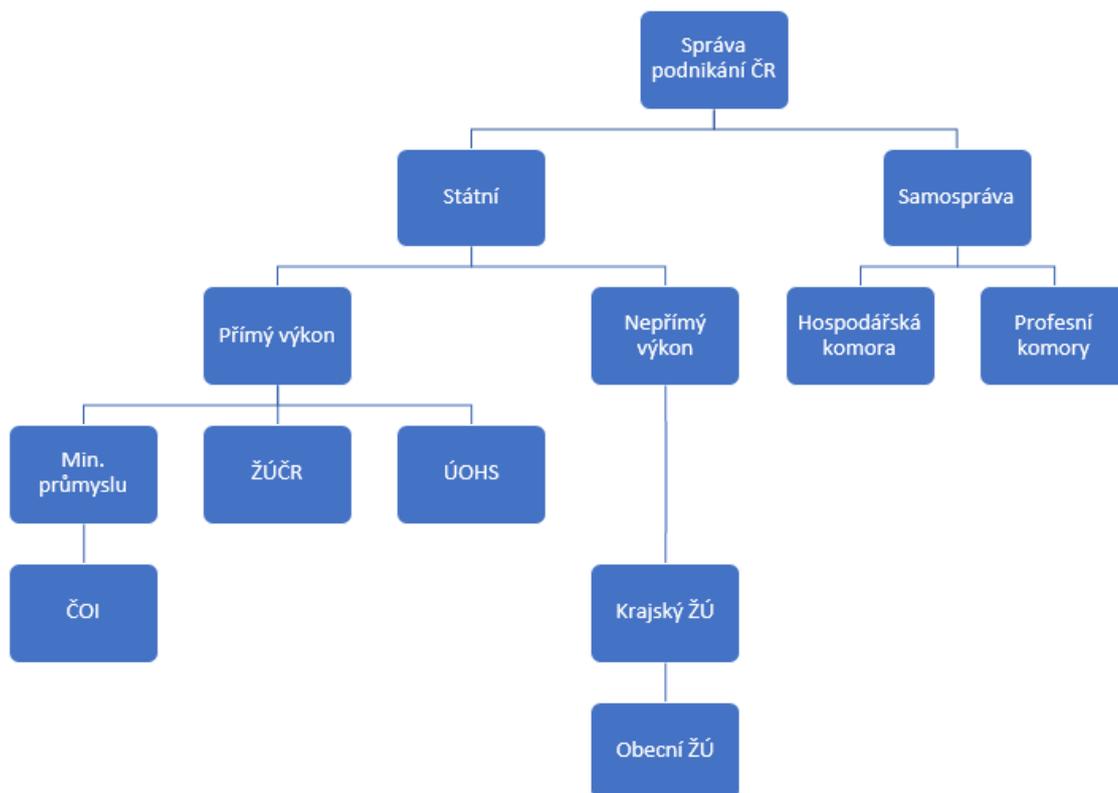
Všechny orgány správy podnikání se vzájemně prolínají. Například, pokud si obchodní korporace bude zakládat živnost, nebo pokud by fyzická osoba podnikající živnostensky požádala o zápis do obchodního rejstříku. Ovšem nad některými podnikateli nemohou vykonávat dozor živnostenské úřady (výčet v § 3 živnostenského zákona)⁵⁵, dohled vykonávají jiné útvary. Jedná se o tzv. svobodná povolání, činnosti na finančním trhu, různorodé aktivity se zvláštními prvky (bezpečnost, telekomunikace, média) nebo zemědělství. Tyto aktivity nespádají pod správu živnostenskou. Do správy podnikání dále zasahují orgány, kterých se týkají jednotlivé konkrétní živnosti. Jsou to většinou jednotlivá ministerstva a správní úřady. Například k žádosti o koncesi ve vnitrozemské vodní dopravě se vyjadřuje ministerstvo dopravy, a k žádosti o koncesi k výrobě tepelné energie se vyjadřuje Státní energetická inspekce. K živnosti vázané Revize, prohlídky a zkoušky určených technických zařízení v provozu vydává osvědčení Správní drážní úřad.

⁵² BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3., str. 68

⁵³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6., str. 41 - 73

⁵⁴ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřeneckých fondů, v platném znění.

⁵⁵ Viz kapitola 3.2.4 živnost

Obr. č. 2 Správa podnikání ČR, vypracováno na základě předchozího obrázku č. 2

Živnostenské úřady

Obecně patří do živnostenské správy ministerstvo průmyslu a obchodu a živnostenské úřady. Pokud je ovšem potřeba nějakého speciálního oprávnění v rámci živnosti, nebo se jedná o speciální oblast živnosti, může do tohoto základního schématu zasahovat i jiný orgán uvedený v předchozím rozdělení správy. Pro potřeby této práce si rozebereme podrobněji stěžejní orgány živnostenské správy – živnostenské úřady.

Činnost a vydání správního aktu živnostenských úřadů se řídí zákonem, musí mít tedy i právem stanovenou formu. Dělí se na vnitřní a vnější. Činnost vnější spočívá v aplikaci obecných norem správního práva a následném vydání individuálního správního aktu. Uzavírání veřejnosprávních dohod, provádění donucovacích úkonů a provádění právně nezávazných právních úkonů. Živnostenský úřad jako vykonavatel veřejné správy tak plní úkoly veřejné správy. Vedle vázanosti normou musí úřad přihlížet i k individualitě jednotlivých případů. V tomto případě je uplatněn institut správního uvážení. Správní uvážení musí vycházet z právně politických úvah, ochrany veřejného zájmu, ochrany základních práv a rozboru všech okolností. Činností vnitřní se upravují interní poměry, zvláště vztahy mezi jednotlivými správními orgány na různém stupni a organizační vztahy uvnitř konkrétního správního orgánu (např. vnitřní normativní instrukce, materiálně technické úkony). Výsledkem činnosti živnostenského úřadu

je individuální správní akt.⁵⁶ Základní právní úpravu živnostenských úřadů tvoří zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech.

Na základě zákona č. 570/1991 Sb. §7 bylo výkonem pravomocí Živnostenského úřadu České republiky pověřeno Ministerstvo průmyslu a obchodu. Tuto funkci vykonává sekce podnikatelská a živnostenská MPO v Praze. Dle §5 zákona č. 570/1991 Sb. má Živnostenský úřad České republiky tyto pravomoci⁵⁷:

„a) zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání,

b) vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům; může nařídit živnostenským úřadům provedení živnostenské kontroly,

c) v zákonem stanovených případech rozhoduje jako správní orgán první instance,

d) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů,

e) je správcem živnostenského rejstříku,

f) spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími,

g) je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření (tyto stanoviska jsou ústřední správní úřady předat Živnostenskému úřadu ČR do 15 dnů),

h) plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy.“ Dále je také správcem živnostenského rejstříku.

V rámci přenesené působnosti působí Krajský živnostenský úřad. Dle §3 zákona č. 570/1991 Sb. má tyto pravomoci⁵⁸:

„a) vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu; obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu může nařídit provedení živnostenské kontroly,

⁵⁶ HORZINKOVÁ, Eva. Koncesní systém v živnostenském podnikání. Olomouc: ANAG, 2002. Právo (ANAG). ISBN 80-7263-115-2., str. 26-34

⁵⁷ KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. ISBN 978-80-7225-407-1., str. 177-178

⁵⁸ Tamtéž, str. 178

b) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu (obecní živnostenské úřady jsou podřízeny krajským živnostenským úřadům),

c) spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími,

d) je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření (tyto stanoviska musí ústřední správní úřady předat Krajskému živnostenskému úřadu do 15 dnů),

e) je provozovatelem živnostenského rejstříku (v rámci kraje),

f) plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. “

Obecní živnostenský úřad je místně příslušným úřadem, který má dle §2 zákona č. 570/1991 Sb.⁵⁹ tyto kompetence:

„Vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo:

a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,

b) přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,

c) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,

d) přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem. “

Podání, které obecní živnostenský úřad obdrží, předá příslušným správním úřadům v nezměněné podobě ve lhůtě dle zvláštního předpisu. Dále je obecní živnostenský úřad provozovatelem živnostenského rejstříku v obci. Plní také funkci jednotného kontaktního místa.

3. 3. 2. SRN

⁵⁹ Tamtéž, str. 178

Základní údaje

Spolková republika Německo se dělí na 16 spolkových zemí.⁶⁰ Existuje tedy jedna společná ústava, která se nazývá Základní zákon (Grundgesetz - GG) a společné zákony, jako je například občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch - BGB), trestní zákoník (Strafgesetzbuch - StGB) a další. Tyto zákony platí pro celou spolkovou republiku, tudíž se nazývají spolkové.

Každá spolková země si pak tvoří další právo sama. Musí být ovšem v souladu se spolkovými zákony. Tyto zákony se nazývají zemskými. Jejich platnost se vztahuje pouze na příslušnou spolkovou zemi. Každá země má svou vlastní ústavu a v právním rámci daném Základním zákonem také pravomoc přijímat zákony, vyhlášky a statuty.

Administrativní členění celkem čítá 29 vládních krajů (Regierungsbezirk), 444 okresů (Landkreis) a statutárních měst (Stadt) a přibližně 14.800 obcí.⁶¹

Veřejná moc

Ústava Spolkové republiky Německo čl. 20 odst. 2: „*Všechna státní moc vychází z lidu. Lid je vykonává volbami a hlasováními a zvláštními orgány zákonodárství, výkonné moci a soudnictví.*“

Za celou spolkovou zemi působí parlament, který se skládá ze spolkového sněmu (Bundestag) a spolkové rady (Bundesrat), ti tvoří moc zákonodárnou.

Dále spolková vláda, kterou tvoří spolková ministerstva a spolkový kancléř (Bundeskanzleramt), který předsedá spolkové vládě. Dalším orgánem je spolkový prezident, který má spíše reprezentativní účel. Výše jmenovaní reprezentují moc výkonnou. Moc výkonná je dále reprezentována, stejně jako v ČR, veřejnou správou. Mimo moc výkonnou a zákonodárnou stojí spolkový ústavní soud.

Každá spolková země má svoji vlastní ústavu, jednokomorový parlament (Landtag – zemský sněm), vládu, státní správu a soudnictví.⁶²

Veřejná správa

⁶⁰ Bádensko-Württembersko (Baden-Württemberg), Bavorsko (Bayern), Berlín (Berlin), Braniborsko (Brandenburg), Brémy (Bremen), Hamburk (Hamburg), Hesensko (Hessen), Dolní Sasko (Niedersachsen), Meklenbursko-Přední Pomořansko (Mecklenburg-Vorpommern), Severní Porýní-Vestfálsko (Nordrhein-Westfalen), Porýní-Falc (Rheinland-Pfalz), Sársko (Saarland), Sasko (Sachsen), Sasko-Anhaltsko (Sachsen-Anhalt), Šlesvicko-Holštýnsko (Schleswig-Holstein), Durynsko (Thüringen)

⁶¹ R. WIEDERKEHR, Allgemeines Verwaltungsrecht, stämfli Case book 2018, ISBN 978-3-7272-3384-5

⁶² tamtéž

Správa v hmotném smyslu je státní činnost, která se významně zabývá správními záležitostmi bez ohledu na úřadující správní orgán nebo orgán. Z organizačního hlediska je veřejná správa správním aparátem, který tvoří nositelé veřejné správy, orgány veřejné správy a instituce. Z formálního hlediska se správou rozumí všechny činnosti vykonávané správními orgány včetně přijetí správního aktu nebo právního předpisu.⁶³

Činnosti správy jsou vázány zákonem a právem.⁶⁴ Podle zásady zákonnosti správy smí správa činit jen to, co jí je zákonem výslovně uloženo a nesmí jednat v rozporu se stávajícími právními předpisy. Veřejná správa je ze své činnosti odpovědná. Vykonavateli veřejné správy jsou hierarchicky strukturované úřady. Veřejná správa se tedy řídí principem nadřízenosti a podřízenosti.

Mezi základní principy veřejné správy obecného správního práva patří zásady zákonnosti, veřejný zájem, princip proporcionality, zásada dobré víry, zásada rovnosti a zákaz svévole. Uvedené zásady je veřejná správa povinna dodržovat na všech úrovních státní činnosti a v rámci všech úkolů. To platí pro federaci, spolkové země i obce.⁶⁵

Veřejná správa je ve Spolkové republice Německo třístupňová. Na federální úrovni se správa dělí mezi federaci, státy a obce. Ústřední orgány státní správy představují Federaci. Zemskou neboli státní správu reprezentuje 16 spolkových zemí. Obecní správu v samostatné i přenesené působnosti zastupuje 12 312 obcí.

Přímá federální správa je pověřena prováděním všech záležitostí, které spadají do působnosti federální vlády podle základního zákona (čl. 87 až čl. 89 GG).

Federální státy jsou pověřeny velkou většinou administrativních úkolů v Německu (čl. 30 GG).

Města a obce si záležitosti týkající se obce řídí sami. Toto právo na samosprávu jim zaručuje základní zákon (čl. 28 odst. 2 GG). Kromě toho plní zákonné úkoly, které jim byly svěřeny zákonem v přidělené oblasti činnosti.⁶⁶

Na federální úrovni se orgány dělí na nejvyšší federální úřady, vyšší federální úřady, střední federální úřady a podřízené federální úřady. Na úrovni federálních států se dělí orgány

⁶³ Herbert Strunz: Der Verwaltungsbegriff. In: Gestaltung öffentlicher Verwaltungen. Springer-Verlag, Berlin / Heidelberg 1993, ISBN 978-3-642-52078-5, S. 3–35.

⁶⁴ čl. 20.(3) GG, „Legislativa podléhá ústavnímu pořádku, výkonná moc a jurisprudencce jsou vázány zákonem a spravedlností.“

⁶⁵ R. WIEDERKEHR, Allgemeines Verwaltungsrecht, stämflis Case book 2018, ISBN 978-3-7272-3384-5, str. 63

⁶⁶ Herbert Strunz: Der Verwaltungsbegriff. In: Gestaltung öffentlicher Verwaltungen. Springer-Verlag, Berlin / Heidelberg 1993, ISBN 978-3-642-52078-5, S. 3–35.

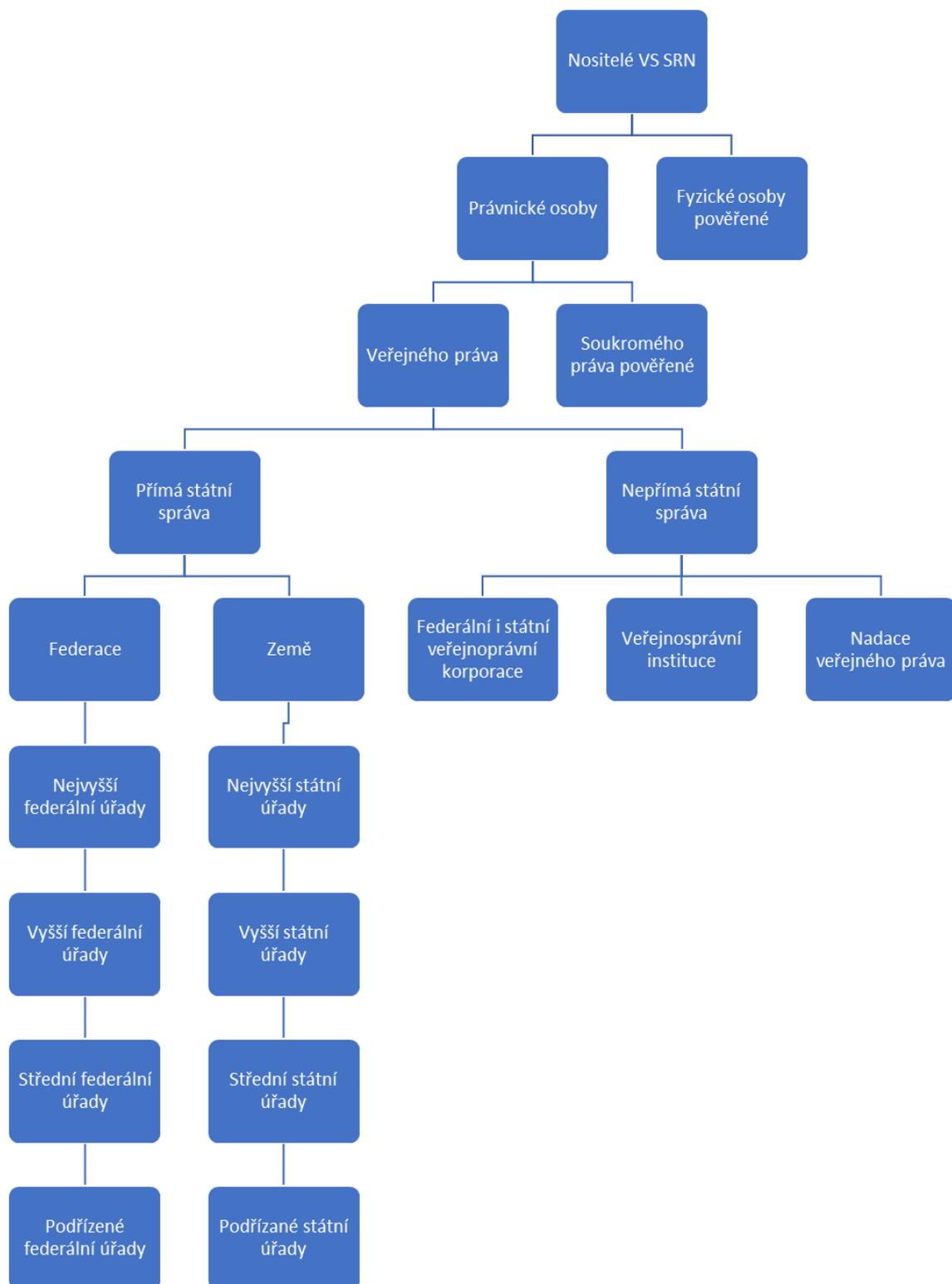
dle toho, zda plní úkol vlastní nebo jsou jím pověřeny, na nejvyšší státní orgány, vyšší státní (regionální) úřady, státní (krajské) střední úřady a státní (regionální) podřízené úřady. Na obecní úrovni správy je nejvyšším orgánem většinou starosta.⁶⁷ Obec plní tzv. dobrovolné a povinné úkoly. Mezi dobrovolné úkoly, které obec plní dle svých finančních možností, patří např. správa sportovních zařízení, správa kulturních institucí, správa veřejné dopravy. Mezi povinné úkoly, které je oprávněn zadávat pouze stát, nikoli federace, patří např. požární ochrana, likvidace odpadních vod, stavební dozor a správa pasů.⁶⁸

Veřejnoprávní korporace jsou správní jednotky způsobilé vykonávat úkoly veřejné správy. Veřejnoprávní instituce jsou příslušné veřejnoprávní správní orgány, které jsou zřízeny zákonem nebo na základě zákona a jsou způsobilé plnit úkoly veřejné správy pod dohledem státu. Nadace veřejného práva jsou podle veřejného práva právnické osoby, které jsou obvykle založeny zákonem nebo na základě zákona a které mají kapitálové nebo materiální úkoly veřejné správy pod dohledem státu.⁶⁹

⁶⁷ S výjimkou Šlesvicko-Holštýnska. A v městských státech Berlín, Brémy a Hamburk se vzhledem ke svému dvojímu právnímu charakteru (stát a město současně) uplatňují odlišné předpisy.

⁶⁸ Träger der öffentlichen Verwaltung - 24 x Deutschland. Bundeszentrale für politische Bildung | Demokratie stärken, Zivilgesellschaft fördern | bpb.de [online]. Copyright © bpb [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/politik/grundfragen/24-deutschland/40472/traeger-der-oeffentlichen-verwaltung>

⁶⁹ Die Organisation der öffentlichen Verwaltung, [online]. Copyright © bpb [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: http://www.hochschule-technik.de/pdf/70962_probe.pdf

Obr. č. 3 Nositelé veřejné správy v SRN, vypracováno na základě poznatků z: R. WIEDERKEHR, Allgemeines Verwaltungsrecht, stämflis Case book 2018, ISBN 978-3-7272-3384-5

Každé země mají pak mírně odlišné členění veřejné správy, ale ve většině zemí, včetně Svobodného státu Bavorsko, je tato správa třístupňová.⁷⁰ Na úrovni spolkových zemí je to tedy

⁷⁰ Vyjma městských států Hamburku, Brém a Berlína, kde není správní uspořádání srovnatelné se správní strukturou zbývajících spolkových zemí, ale je přizpůsobeno jejich

obecně: stát, okres a obec. Všechny spolkové země mají jednotky správní, nikoli samosprávné.⁷¹

zvláštnímu statutu a postavení v systému. Zemské úřady totiž vykonávají současně záležitosti místního i spolkového charakteru.

⁷¹ S výjimkou Bavorska

Veřejná správa ve svobodném státě Bavorsko

V Bavorsku se do třístupňové veřejné správy (stát, okres, obec) řadí dále kraje (Bezirke) a vládní oblasti (Regierungsbezirke). Oproti ostatním spolkovým zemím, které mají pouze jednotky správní, má Bavorsko, díky zřízeným krajům, samosprávu která tvoří třetí úroveň. Svobodný stát Bavorsko je administrativně členěn na 7 vládních oblastí, 7 krajů, 71 okresů, které se skládají z 25 městských okresů a 2 056 obcí. Obce zastávají nejnižší úroveň územně samosprávných jednotek. Demokracie je tak stavěna zdola nahoru.⁷²

Pokud stát zadává úkoly obcím, zavazuje je k plnění úkolů v rámci své vlastní působnosti nebo klade zvláštní požadavky na plnění stávajících nebo nových úkolů, musí současně stanovit opatření na úhradu nákladů. Pokud tyto úkoly vedou k dalšímu zatížení obcí, musí být vytvořena odpovídající finanční náhrada.

Obce podléhají dohledu státních orgánů. V záležitostech týkajících se vlastní působnosti obce sleduje stát pouze plnění zákonných povinností a dodržování právních předpisů obcemi. Obce jsou navíc vázány pokyny vyšších státních úřadů ve věcech přenesené působnosti. Stát chrání obce při plnění svých úkolů.⁷³

Správa podnikání komplexně

Tuto správu lze z právního hlediska dělit na dotační právo, právo obchodní správy a živnostenské právo.⁷⁴ Živnostenské právo má dva směry práva, hostinské právo a řemeslné právo. Z hlediska orgánů vykonávajících správu podnikání lze dělit takto:

Spolková správa

Spolková ministerstva

Spolkové ministerstvo pro průmysl a energii (*Bundesministerium für Wirtschaft und Energie*) je pro plnění svých úkolů rozděleno do jednoho ústředního oddělení devíti oddělení: Oddělení řízení a plánování, Evropská politika, Hospodářská politika, Energetická politika - teplo a účinnost, Energetická politika - elektřina a sítě, Průmyslová politika, Politika zahraničního obchodu, Digitální a inovační politika, Politika pro malé a střední podniky. Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky má za úkol zajištění hospodářské prosperity

⁷² DSpace at University of West Bohemia: Komunální uspořádání v SRN – případová studie Svobodného státu Bavorsko [online]. Copyright © [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/6547/1/Pitrova.pdf>

⁷³ Čl. 83 Bavorské Ústavy, Verfassung des Freistaates Bayern [online]. Dostupné z: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVerf>true>

⁷⁴ - juraLIB - Mindmaps, Schemata. juraLIB - Jura Mindmaps zum Mitmachen [online]. Dostupné z: <https://www.juralib.de/mindmap/116>

v Německu. Cílem je také dosáhnout vysoké úrovně zaměstnanosti. Malé a střední podniky by měly být neustále propagovány. Financování se rovněž zaměřuje na využívání nových technologií a inovací. Osobní a podnikatelská svoboda jsou důležité body, které sleduje Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky. Tyto své cíle by mělo spolkové ministerstvo naplnit skrze politiky.⁷⁵

Spolkový úřad pro hospodářství a kontrolu vývozu (*Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle*) funguje v rámci Spolkového ministerstva pro průmysl a energii, kterému je podřízený. Plní důležité federální administrativní úkoly v oblasti zahraničního obchodu, ekonomického rozvoje a energetiky. Jedním z hlavních úkolů úřadu je kontrola vývozu, která je součástí sektoru zahraničního obchodu. Působí jako schvalovací orgán v úzké spolupráci s ostatními federálními orgány v komplexním systému kontroly vývozu. Provádí dovozní předpisy učiněné v rámci společné obchodní politiky Evropské unie. Kontrolní orgán APAS, který byl zřízen Spolkovým úřadem pro hospodářství a kontrolu vývozu, dohlíží na odborníky a auditorské společnosti, které provádějí statutární audity společností veřejného zájmu a vykonávají veřejný technický dozor nad Komorou veřejných účetních WPK.⁷⁶

Spolkové ministerstvo pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (*Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung*) má za úkol především koordinovat vzájemné spolupráce a rozvoje partnerských zemí. Vytváří různé programy, kterými plní záměr podpory. „Tímto závazkem k rozvojové politice přebírá Německo odpovědnost za globální udržitelný rozvoj.“⁷⁷ Jeho nástrojem je například Agenda udržitelného rozvoje 2030. Hlavními otázkami je chudoba, hladovění, zdraví, vzdělání, rovnoprávnost žen a mužů, hospodaření s pitnou vodou, energie pro všechny, hospodářský růst, industrializace a infrastruktura, omezení nerovností mezi zeměmi, bezpečnost měst, udržitelnost výše spotřeby, klima, podvodní život, biologická rozmanitost a ekosystémy, silné instituce, globální partnerství. Česká republika do tohoto programu nespadá. SRN poskytuje podporu pouze rozvojovým zemím.⁷⁸

Spolkový úřad spravedlnosti (*Bundesamt für Justiz*)/ Centrální živnostenský registr (*Gewerbezentralregister*) je vyšším federálním úřadem v rámci federálního ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele, které je nadřízené a provádí dohled. Jako centrální

⁷⁵ BMWi. [online]. Copyright © 2020 [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: <https://www.bmwi.de/Navigation/DE/Home/home.html>

⁷⁶ BAFA - Aufgaben. [online]. Copyright © iStock.com [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: https://www.bafa.de/DE/Bundesamt/Organisation/Aufgaben/aufgaben_node.html

⁷⁷ Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung - Themen - Die Agenda 2030 für nachhaltige Entwicklung. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © Thomas Trutschel [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: http://www.bmz.de/de/themen/2030_agenda/index.html

⁷⁸ Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung - Startseite. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © Ute Grabowsky [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: <http://www.bmz.de/de/index.html>

poskytovatel služeb pro soudnictví a jako kontakt pro mezinárodní právní transakce plní řadu úkolů. Dělí se na tyto oddělení: Správa; Mezinárodní občanské právo; Mezinárodní právní pomoc v trestních věcech; Podpora obětí, Výzkum; Centrální registry; Informační technologie; Správní a pokutové řízení, Uzavření trhu; Federální právní informační systém, Jazyková služba; Zákon o vymáhání práva, Ochrana spotřebitele. Pro správu podnikání je důležitý zejména jako správce Centrálního živnostenského registru. Tento registr nezaznamenává veškeré živnostníky, ale pouze ty, kterým byl udělen nějaký správní trest, nebo správní rozhodnutí (obchodní zákazy, odnětí povolení, koncese atd.), nebo pokuty za správní delikty spáchané v souvislosti s podnikáním nebo v souvislosti s jeho provozováním. Tento registr funguje jako služba soudům a úřadům.

Státní správa

Státní ministerstva – svobodného státu Bavorsko

V rámci správy přímé:

Bavorské státní ministerstvo pro průmysl, rozvoj, energii (*Bayerisches Staatsministerium für wirtschaft, Landesentwicklung und Energie*) nabízí rozsáhlé možnosti financování pro různé cílové skupiny a průmyslová odvětví. Podporuje především malé a střední podniky. Pořádá také různé soutěže. Skládá se z deseti oddělení, kterými jsou Legislativa a právo; Hospodářská politika, koordinace a průmysl; Řemesla, obchod a svobodná povolání; Inovace, výzkum, technologie, digitalizace; Investice, financování, strukturální politika; Internacionalizace, lokalizační politika, Investujte do Bavorska; Cestovní ruch; Energetická politika, energetická infrastruktura a výzkum; Obnovitelné energie, energetický dialog; Vývoj státu. Důležité je oddělení *Řemesel, obchodu a svobodných povolání*. Toto oddělení se zaměřuje také na malé, střední podnikání a maloobchod. Nabízí vzdělávání a školení a poskytuje právní poradenství.⁷⁹

Bavorské státní ministerstvo spravedlnosti (*Bayerisches Staatsministerium der Justiz*) nespravuje žádné registry. V rámci správy podnikání zde funguje oddělení pro občany a spotřebitelské právo. Dále plní stejné úkoly jako Spolkové ministerstvo.⁸⁰

V rámci správy nepřímé:

⁷⁹ Wirtschaftsministerium Bayern. Wirtschaftsministerium Bayern [online]. Copyright © StMWi [cit. 08.03.2020]. Dostupné z: <https://www.stmwi.bayern.de/>

⁸⁰ Justiz in Bayern. Justiz in Bayern [online]. Dostupné z: <https://www.justiz.bayern.de/>

Zemský úřad (*Landratsamt*) vykonává dohled nad obcí, která vykonává v přenesené působnosti úkol ohlašování živností a spadá do okresu, ve kterém se zemský úřad nachází. Pro účely správy živností je zde vytvořeno oddělení. Na toto oddělení přichází jednotlivá ohlášení živností z obce. Zde jsou tyto ohlášení kontrolována a následně předávána dalšímu oddělení, se kterým daná ohlašovaná živnost souvisí, například na oddělení hygieny a příslušné komoře, popřípadě dalším příslušným státním úřadům. V rámci kontroly je úřad oprávněn vstupovat do obchodních prostor a kontrolovat obchodníka. Za tímto účelem může úřad vyžadovat předložení výpisu z centrálního spolkového rejstříku a rejstřík trestů. Obchodník je povinen poskytnout součinnost. V případě, že obchodník trvale nedodrжуje požadavky, které se vztahují k výkonu jeho činnosti, může příslušný úřad zasáhnout zákazem činnosti, ve které konkrétně porušuje požadavky, nebo všechny činnosti jím provozované.⁸¹ Zákaz může udělit úřad například v případě, že se jedná o ohrožení veřejného pořádku, nebo ohrožení zaměstnanců.⁸²

Obec (*Gemeinde*) v rámci přenesené působnosti zpracovává ohlášení živností. Pro tyto účely je na radnici obce zřízeno speciální oddělení. Úkolem je pouze přijímání ohlášení živnosti. Toto oddělení má povinnost odeslat toto ohlášení neprodleně ke kontrole Zemskému úřadu, do jehož okresu náleží.

Průmyslové a obchodní komory (*Industrie und Handelskammer*) představují síť 79 průmyslových a obchodních komor. Členství v této komoře je pro živnostníky povinné. Každý živnostník je přiřazen ke své příslušné komoře dle místa podnikání. Tato komora poskytuje poradenské služby živnostníkům a hájí jejich zájmy ve státní rovině. IHK jako veřejný orgán samostatný a nezávislý plní více než padesát úkolů, které mu stát svěřil. Nejvýznamnější je poskytování odborného vzdělávání a zkoušení. Svobodný stát Bavorsko má devět průmyslových a obchodních komor.⁸³

Řemeslných komor (*Hanwerkskammer*) je na území SRN celkem padesát tři. Členství v této komoře je pro živnostníky povinné. Každý živnostník je přiřazen ke své příslušné komoře dle místa podnikání. Řemeslná komora vykonává právní dohled nad cechy a živnostníky na regionální úrovni, kde působí. Poskytuje stejné služby jako IHK, ale pro řemesla. Jako subjekt podléhající veřejnému právu vykonává řemeslná komora úkoly státní správy, například regulace odborné přípravy a příprava technických zkoušek v jejich regionu. Jako samosprávný

⁸¹ § 35 odst. 1 S.1 GewO, § 35 odst. 1 S.2 GewO

⁸² § 35 (1) GewO se použije, pokud se nepoužijí zvláštní ustanovení podle § 35 odst. 8 GewO.

⁸³ Startseite - IHK. Startseite - IHK [online]. Dostupné z: <https://www.ihk.de/>

orgán prosazuje a zastupuje zájmy řemesla a živnostníků provozující řemeslnou živnost na státní úrovni.⁸⁴

3. 3. 3. Shrnutí

Podstatným rozdílem vytváří typ územně správního členění. Česká republika je unitárním státem s jedinou vládou a celostátními zákony. Spolková republika Německo je federací, kterou vytváří spolkové země, které mají vlastní ústavu, zákony a vládu.

Svobodný stát Bavorsko má oproti běžnému typu administrativního členění třístupňovou veřejnou správu (stát, okres a obec). Vytvořením okresu tak Bavorsko zajistilo samosprávu na dvou úrovních.

Tyto odlišnosti se odráží i ve správě podnikání. V SRN existují spolkové a státní orgány správy podnikání. V ČR je pouze správa podnikání na úrovni státu. Liší se i organizace živnostenských úřadů. Na obou stranách je činnost živnostenských úřadů vykonávána v přenesené působnosti, ale liší se pravomocemi jednotlivých orgánů. V ČR jsou živnostenské úřady zřízeny zvlášť a jejich působnost spadá pouze do oblasti živnostenské. V SRN jsou živnostenské úřady spojeny s dalšími odděleními a fungují spíše v omezeném režimu.

⁸⁴ Das Handwerk in Deutschland - handwerkskammer.de. Das Handwerk in Deutschland - handwerkskammer.de [online]. Dostupné z: <https://www.handwerkskammer.de/>

3. 4. Analýza platné právní úpravy podnikání – komparace ČR/SRN

3. 4. 1. ČR

Právní úprava podmínek pro podnikání vychází prvotně z Listiny základních práv a svobod. Zde je zakotveno zásadní právo svobody volby povolání, přípravy k němu a právo podnikat, nebo provozovat hospodářskou činnost.⁸⁵ Další právo vztahující se k podnikání je právo vlastnit majetek. Jakousi ochranu občana před státem tvoří čl. 1, kde je zásah státu omezen na meze zákona. Totéž omezení připadá na občana, který může činit vše, co není zakázáno.⁸⁶ Tento ústavní zákon se člení na 6 hlav, oddíly a celkem 44 článků.

Samotné podnikání upravuje Nový občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb. jako obecná norma. Specifikuje subjekty občanskoprávních vztahů a práva absolutní, především otázky vlastnictví.⁸⁷ Rozvádí také základní definice pojmu spotřebitel, podnikatel, obchodní firma, sídlo podnikatele⁸⁸, fyzická osoba a právnická osoba.⁸⁹ Tento zákon se dělí na pět částí, které se dále dělí na hlavy, díly a jednotlivé paragrafy. Celkem má 3079 paragrafů.

Speciální normou v oblasti podnikání je zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech. Zde jsou uvedeny zákonné formy sdružování se soukromoprávních subjektů za určitým účelem v obchodní korporaci, nebo družstvu. Současně upravuje také vztahy mezi těmito sdruženími, společníky a statutárními orgány.

Dalším významným předpisem je, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Tento právní předpis je určen pro podnikatelskou činnost prováděnou živnostenským způsobem.⁹⁰ Zakotvuje rovnoprávné podmínky pro provozování živnosti fyzických i právnických osob. Stanovuje podmínky pro získání živnostenského oprávnění. Upravuje podnikání zahraničních osob vně i uvnitř Evropské unie. Specifikuje pravidla pro kontrolu nad živnostmi. Uvádí základní lhůty pro živnostenský úřad. Skládá se z šesti částí, které se dělí na hlavy. Celkem má 81 paragrafů. Na tento zákon navazuje zákon č. 590/1991 Sb., o živnostenských úřadech, který upravuje rozdělení živnostenských úřadů a jejich pravomoci.

Pro potřeby finanční správy slouží zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu. Upravuje daně z příjmu fyzických i právnických osob, definici poplatníka, způsob úpravy základu daně

⁸⁵ Listina základních práv a svobod, čl. 26 odst. 1, „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“

⁸⁶ Listina základních práv a svobod, čl. 2 odst. 2, 3; „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“

„Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

⁸⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., část 3

⁸⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., §419-435

⁸⁹ Taméž Hlava 2

⁹⁰ Pro potřeby této práce bude hlavním zdrojem.

z jakékoliv výdělečné činnosti a dále zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, který se zabývá daní z přidané hodnoty na zboží, nemovitosti a služby.

Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, upravuje postupy orgánů moci výkonné a orgánů územních samosprávných celků.

Další související předpisy:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích);

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob;

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád);

Četné právní předpisy technického charakteru podle druhu provozované živnosti.

3. 4. 2. SRN

Mezi základní zákony, které se dotýkají podnikání, patří v první řadě Základní zákon (Grundgesetz – GG). Ten zakotvuje základní princip svobody výběru povolání, a to především v čl. 12 o svobodné volbě povolání a učení. Má 11 částí a dělí se na 146 článků.

Občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch – BGB) se používá pro oblast podnikání subsidiárně. V první části v §14 definuje pojem podnikatel. Dále popisuje osoby právnické, typy obchodního jednání, uzavírání smluv atd. Rozděluje se do pěti knih, které se dále dělí na části, tituly a podtituly. Podtituly se dělí na kapitoly. Celkem má 2385 paragrafů.

Obchodní zákoník (Handelsgesetzbuch – HGB) popisuje obchodní podnikání větších rozměrů. Dotýká se konkrétních podnikatelů.⁹¹

Zákon o regulaci řemesel (Handwerksordnung - HwO)

Zákon o dani z příjmu (Umsatzsteuergesetz – UStG) reguluje primárně vybírání daní od podnikatelských subjektů. Pro své potřeby definuje některé obchodní pojmy. Pro účely právní úpravy podnikání je důležitým § 2, který definuje podnikání a podnikatele.⁹² Má 7 oddílů a 29 paragrafů.

Živnostenský řád (Gewerbeordnung – GewO) je určen pouze pro oblast živností, zejména §1 určující svobodu živností. Dle tohoto zákona je živnost oprávněn provozovat každý, pokud zákon nestanoví výjimky. Dále obsahuje ustanovení o ohlášení živností, příslušných úřadech, některých speciálních živnostech, pravidlech označení, a také například ustanovení o kontrole nad živnostmi. Má 11 titulů a 161 paragrafů.

Zákon o dani z živností (Gewerbsteuergesetz – GewStG) upravuje vybírání daní pouze pro živnosti. Určuje, kdo je výběřčím daně a do jakého rozpočtu daně odcházejí, daňové přiznání, osvobození od daně atd. Dělí se na 10 částí a 37 paragrafů.

3.4.3. Závěr

Právní prameny ČR a SRN mají podobný charakter. Liší se pouze formou nebo obsáhlostí. Svoboda povolání je u obou zemí zakotvena pouze s tím rozdílem, že Česká republika neobsahuje toto právo přímo v ústavě, jako je to v případě SRN, ale je umístěno v Listině základních práv a svobod.

⁹¹ Viz kap. 3.2.3. Podnikatel

⁹² Viz tamtéž

Právní rámec podnikání je velmi obsáhlý. V této kapitole byly popsány nejvýznamnější právní prameny potřebné pro tuto diplomovou práci. Existuje však celá řada zvláštních zákonů související s podnikáním, i když jen okrajově.

3. 6. Formy podnikání – komparace ČR/SRN

3. 6. 1. ČR

Obecné rozdělení

Z výše uvedených informací vychází, že podnikání můžeme dělit na živnostenské a neživnostenské, dále na podnikání prostřednictvím právnických osob, které lze také dělit na živnostenské a neživnostenské. Podnikání živnostenské je vždy na základě živnostenského zákona. Podnikání právnických osob se dále řídí občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích.

Podnikání neživnostenské je podnikání profesí uvedených v §3 živnostenského zákona. Jedná se o činnosti vyřazené z působnosti tohoto zákona, a které se řídí zvláštními právními předpisy.⁹³ Není pro ně potřeba živnostenského oprávnění.

Podnikání prostřednictvím právnických osob, tedy obchodních korporací a družstev, se řídí primárně zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech. Tento zákon nabízí několik možností sdružování se osob fyzických i právnických za konkrétním účelem. Tímto účelem může být podnikání, ale i jiná činnost.

Novým způsobem podnikání je například formou tiché společnosti⁹⁴, společnosti⁹⁵, nebo formou rodinného závodu⁹⁶.

Podnikání rozlišujeme také z ekonomického hlediska. Mezi ekonomické subjekty patří podniky, které jsou založeny za účelem zisku, nedílnou součástí ale tvoří i neziskové organizace.⁹⁷

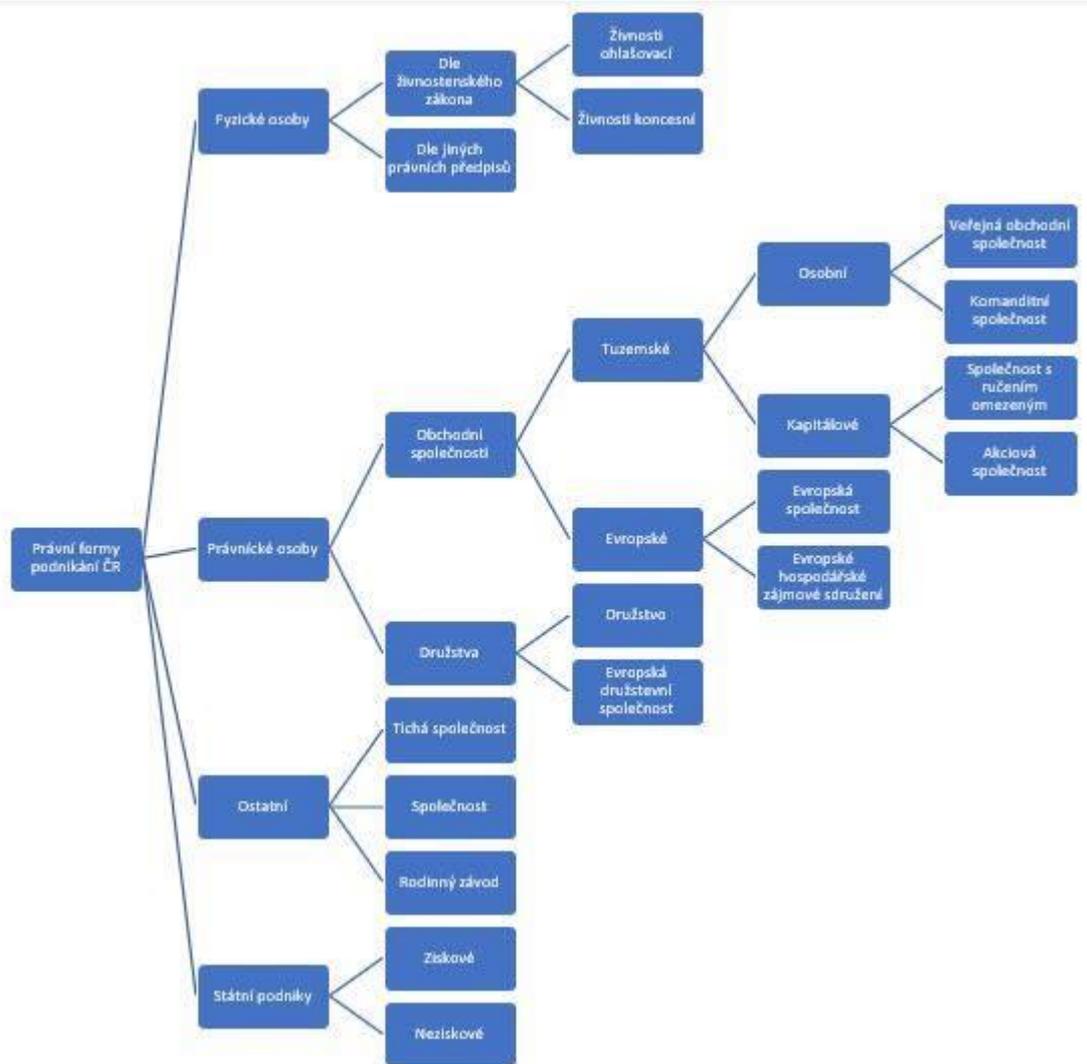
⁹³ Jejich výčet najdeme v kapitole 3.2.4.

⁹⁴ §2747 občanského zákoníku

⁹⁵ §2716 občanského zákoníku

⁹⁶ §700 občanského zákoníku

⁹⁷ MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ. Obchodní podnikání ve 21. století. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4780-4., str. 29

Obr. č. 4 Právní formy podnikání v ČR, zpracováno na základě poznatků z: ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9.

Podnikání fyzických osob

Podnikání fyzických osob se řídí živnostenským zákonem na základě živnostenského oprávnění. Podnikající fyzická osoba se nazývá osobou samostatně výdělečně činnou. Tyto fyzické osoby podnikají na své jméno a ručí celým svým majetkem. Osoby vykonávající svobodná povolání se řídí zvláštními právními předpisy.

Druhy živností

Živnostenský zákon rozděluje živnosti na ohlašovací⁹⁸ a koncesované⁹⁹. Živnosti ohlašovací jsou dále děleny na řemeslné, vázané a volné. Jednotlivý výčet a zařazení živností najdeme v přílohách živnostenského zákona. Náplně jednotlivých živností řemeslných, vázaných a volných i koncesovaných najdeme v nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností. Právo provozovat živnosti ohlašovací vzniká dnem ohlášení. U právnických osob, které mají povinnost zápisu do obchodního rejstříku, nebo osobám zahraničním, vzniká právo provozovat živnost až dnem zápisu do příslušného rejstříku.¹⁰⁰ Právo provozovat živnost koncesovanou vzniká dnem doručení koncesní listiny, to je závislé na dnu nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.¹⁰¹

Živnostenský zákon uvádí také „seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost, a odborné způsobilosti pro výkon těchto činností“.¹⁰²

Podnikatel, který nemá povinnost zápisu do veřejného rejstříku, prokazuje své právo provozovat živnost výpisem ze živnostenského rejstříku. Do doby jeho vydání může tento výpis prozatímně nahradit stejnopis ohlášení s prokázáním doručení na živnostenský úřad, nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese. Přijetí ohlášení na živnostenský úřad mohou potvrdit kromě samotného živnostenského úřadu i kontaktního místa veřejné správy. Těmito kontaktními místy mohou být notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst, úřady městských částí hlavního města Prahy¹⁰³, zastupitelské úřady stanovené prováděcím předpisem, držitelé poštovní licence, Hospodářská komora ČR.¹⁰⁴

Osobám s povinností zápisu do veřejného rejstříku je výpis vydán jako potvrzení živnostenského úřadu o splnění podmínek pro provozování živnosti. Na základě tohoto výpisu může být tato osoba zapsána do veřejného rejstříku.¹⁰⁵ Pokud návrh na zápis do veřejného

⁹⁸ §19 živnostenského zákona

⁹⁹ §26 živnostenského zákona

¹⁰⁰ Pokud tyto osoby ohlásili živnost po založení, ale ještě před samotným vznikem společnosti.

¹⁰¹ ONDŘEJ, J. a kol. Zahájení podnikání (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 56

¹⁰² Příloha č. 5 živnostenského zákona

¹⁰³ Jejich seznam stanoví prováděcí právní předpis

¹⁰⁴ §8 (a) zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy

¹⁰⁵ Viz podnikání právnických osob

rejstříku osoba nepodá do devadesáti dnů od doručení výpisu, nebo pokud je návrh na zápis odmítnut, rozhodne živnostenský úřad o nesplnění podmínek pro provozování živnosti.¹⁰⁶

Živnosti ohlašovací

Řemeslné

Taxativní výčet živností řemeslných najdeme v příloze č. 1 živnostenského zákona. Nejsou zde všechny živnosti, ale jen ty, jejichž vyčlenění považoval zákonodárce za nutné. Ostatní řemeslné živnosti spadají většinou do živností volných.

Žadatel o řemeslnou živnost musí dosahovat dle §21 (2) živnostenského zákona určitého vzdělání a splňovat potřebnou délku praxe a odbornou kvalifikaci.¹⁰⁷ Tento paragraf přiřazuje, na základě odkazu na §7 živnostenského zákona, k jednotlivým řemeslným živnostem uvedených v příloze 1 (a, b, c) požadavky na odbornou kvalifikaci a délku praxe. Pro příslušníky jiných členských států Evropské unie platí zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace¹⁰⁸. Orgánem, který uznává odbornou kvalifikaci z jiných členských států, je Ministerstvo průmyslu a obchodu. O uznání kvalifikace se rozhoduje ministerstvo v rámci správního řízení na žádost. Poté vydává pravomocné rozhodnutí. Praxi v oboru může podnikatel nahradit praxí v příbuzném oboru. Ministerstvo vnitra může také uznávat doklady o kvalifikaci příslušníkům jiných států Evropské unie.

Oproti koncesovaným živnostem však řemeslné živnosti nepodléhají další regulaci ze strany státu a pro jejich získání se nevyžaduje povolení od veřejné správy. Stačí splnit tzv. odbornou způsobilost, která je u každé řemeslné živnosti odlišná.¹⁰⁹ Těmito živnostmi je například mlékárenství, hodinářství, truhlářství a podlahářství, kadeřnictví a holičství, kominictví, kosmetické služby, hostinská činnost.¹¹⁰

Vázané

V příloze č. 2 jsou pak taxativně vymezeny živnosti vázané. Tyto živnosti vyžadují specifický doklad, který vydává zvláštní instituce. Žadatelé musejí také splnit požadovanou odbornou kvalifikaci, vyučení v oboru, nebo středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Tato kvalifikace může být nahrazena dokladem o rekvalifikaci, nebo jiným

¹⁰⁶ ONDŘEJ, J. a kol. Zahájení podnikání (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 57

¹⁰⁷ §21, §22, §7 živnostenského zákona

¹⁰⁸ Zákon č. 18/2004 Sb. o uznávání odborné praxe uvádí přesné podmínky uznání doby odborné praxe z jiném členském státě. - §19 odst. 1 písm. a)

¹⁰⁹ BABŠICKÁ, Věra. Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání. Praha: BOVA POLYGON, 1996-^^^-. ISBN 80-7273-121-1., str. 60-68

¹¹⁰ Příloha č. 1 živnostenského zákona

dokladem o odborné způsobilosti¹¹¹ a dokladem o vykonání čtyřleté praxe v oboru.¹¹² Občané Evropské unie mají širší možnost prokázání odborné kvalifikace než občané třetích zemí. Pro uznání odborné kvalifikace může žadatel využít příslušného orgánu nebo podat doklad přímo na živnostenský úřad.¹¹³ Doklady přikládání na základě zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace, mohou být předloženy živnostenskému úřadu, jen pokud tuto možnost zákon dovoluje. Upustit od požadavků na odbornou praxi lze, pokud žadatel splnil polovinu požadované délky praxe s tím, že v předchozím období určitou živnost provozoval.¹¹⁴

Těmito živnostmi jsou například průvodcovská činnost, vodní záchranná služba, drezúra zvířat, provoz autoškoly, provozování solárií, psychologické poradenství a diagnostika, masérské rekondiční a regenerační služby.¹¹⁵

Volné

Pro činnosti v živnosti volné není třeba formálně prokázat žádnou odbornou kvalifikaci. Žadatel musí splnit pouze všeobecné podmínky. To ovšem nevylučuje faktickou, odbornou způsobilost, kterou musí žadatel při výkonu prokázat (např. svářečský průkaz). Tato odbornost se neprokazuje s ohlášením živnosti, ale v souvislosti se zvláštním právním předpisem.

Vždy pokud nejde o živnost řemeslnou nebo vázanou, jde o živnost volnou. Žadatel si zvolí živnost a upřesní svoji činnost, kterou hodlá vykonávat. V příloze č. 4 živnostenského zákona najdeme seznam těchto živností. Předmětem podnikání je výroba, obchod a služby uvedené v příloze 1 až 3 živnostenského zákona, ovšem spadající do živností volných. Jedná se například chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby), pěstitelské pálení, výroba hnojiv, výroba strojů a zařízení, velkoobchod a maloobchod, ubytovací služby.¹¹⁶

Vznik práva provozovat živnost ohlašovací není vázán na vydání živnostenského listu. Po splnění zákonných podmínek, vzniká okamžitě právo provozovat živnost. Do pěti dnů od ohlášení запиše živnostenský úřad podnikatele do živnostenského rejstříku. Za ohlášení živnosti uhradí ohlašovatel správní poplatek ve výši 1000 Kč.¹¹⁷

¹¹¹ Tento doklad musí být vydán institutem akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem do jehož působnosti patří odvětví provozované živnosti.

¹¹² §24 živnostenského zákona

¹¹³ To se nevztahuje na doklady o odborné způsobilosti, které se přikládají na základě zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace.

¹¹⁴ BABŠICKÁ, Věra. Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání. Praha: BOVA POLYGON, 1996. ISBN 80-7273-121-1., str. 70-71

¹¹⁵ Příloha č. 2 živnostenského zákona

¹¹⁶ Příloha č. 4 živnostenského zákona

¹¹⁷ ONDŘEJ, J. a kol. Zahájení podnikání (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 57

Živnosti koncesované

Tyto živnosti najdeme v příloze č. 3 živnostenského zákona, a dále jsou upraveny zvláštními právními předpisy uvedenými v této příloze. Živnostenský úřad je oprávněn na základě živnostenského zákona nebo zvláštního předpisu pro konkrétní případy pozměnit podmínky získání koncesované živnosti. Po podání žádosti o koncesi podnikatelem úřad zjišťuje, zda podnikatel splňuje veškeré všeobecné i zvláštní podmínky pro získání koncese a následného provozování živnosti, bez překážek. Dále rozhodne o zamítnutí žádosti, nebo vydá rozhodnutí o udělení koncese (toto rozhodnutí má konstitutivní účinky, tudíž musí mít formu i náležitosti správního aktu), kde stanoví podmínky pro provozování. Do pěti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku. Zároveň je podnikateli vydán výpis. Jedná se například o tyto živnosti: výroba a úprava lihu sulfitového nebo lihu syntetického, výroba a zpracování paliv a maziv a distribuce pohonných hmot, ostraha majetku osob, služby soukromých detektivů, vedení spisovny, provoz pohřební služby.¹¹⁸

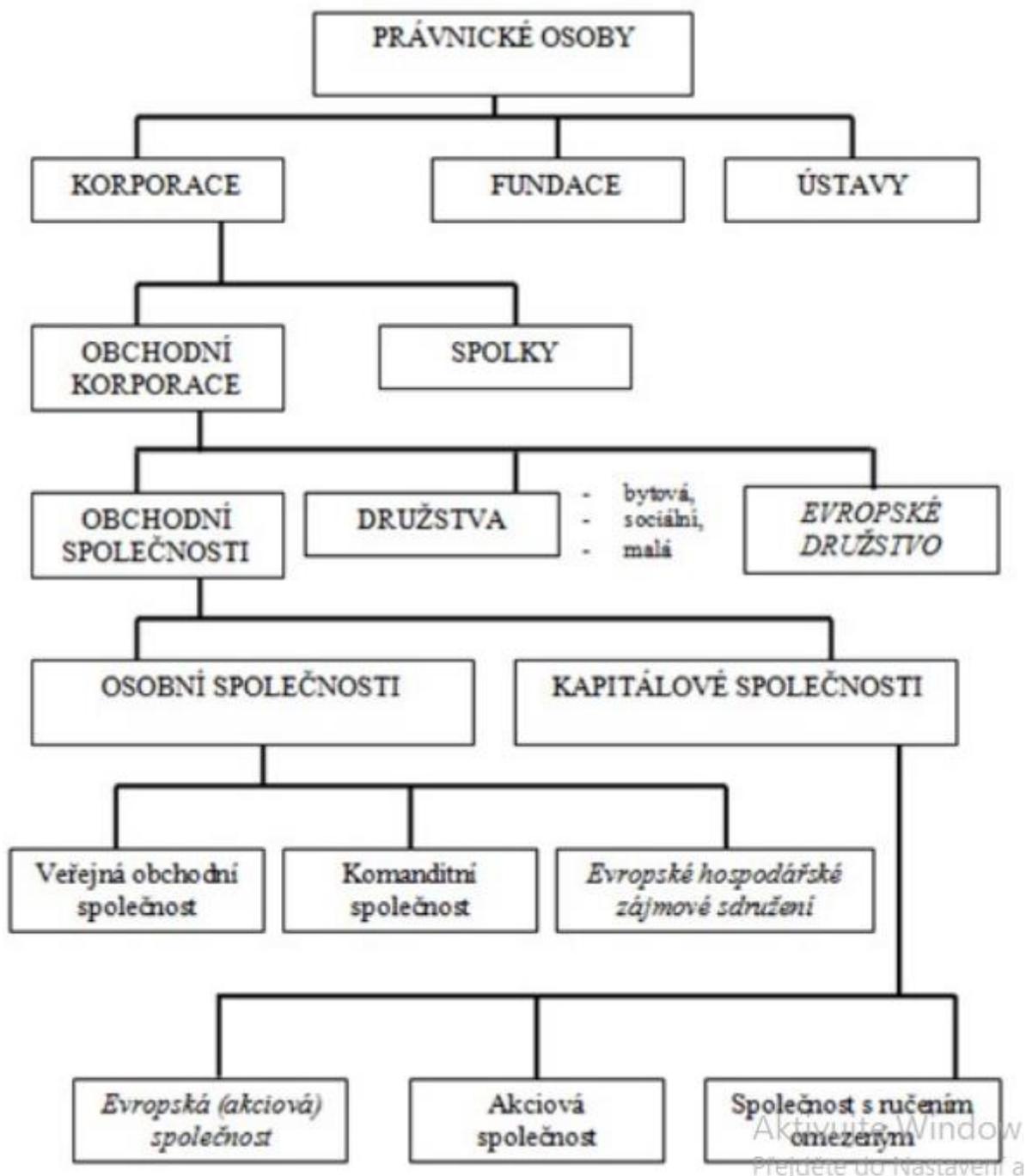
V praxi může podnikatel provozovat několik druhů živností, ke všem ale musí mít živnostenské oprávnění, jinak tuto činnost prování neoprávněně.¹¹⁹

¹¹⁸ Příloha č. 3 živnostenského zákona

¹¹⁹ NSS sp. Zn. 7A 87/2002 č. 126/2004

Podnikání právnických osob

Obr. Rozdělení právnických osob

Zdroj: FINANCE PODNIKU 3. Přednáška Základní právní formy podnikání ve vztahu k financím podniku. - ppt stáhnout. SlidePlayer - Nahrávejte a Sdílejte své PowerPoint prezentace [online]. Copyright © 2020 SlidePlayer.cz Inc. [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/11712692/>

Vzhledem k tomu, že ústavy (jako prostředky pro hospodářsky prospěšnou činnost každému rovnocenně dostupné), fundace (jako účelově zřízené pro správu majetku za účelem

sledování jistého zájmu) a spolky (mohou podnikat, ale jen pro podporu své společné činnosti, pro kterou jsou zřízeny) nejsou primárně určeny k podnikání, nebudeme se jimi v rámci této práce zabývat.

Právnícká osoba může podnikat ve formě obchodní společnosti. Pro to, aby mohla tato osoba začít podnikat, musí projít dvěma fázemi založení a vzniku. Obchodní korporace je výhradně založena společenskou smlouvou (kapitálová společnost ve formě veřejné listiny), kterou může uzavírat jak osoba fyzická tak právnická. Družstvo je založeno přijetím stanov na ustavující schůzi. Pokud má obchodní společnost jediného zakladatele, potom je společnost založena zakladatelskou listinou ve formě veřejné listiny.¹²⁰

Poté musí být do šesti měsíců od založení podán návrh na zápis do obchodního rejstříku k rejstříkovému soudu. Obchodní společnost nebo družstvo vzniká dnem zápisu po splnění všech zákonných podmínek. Poté může zahájit své podnikání.¹²¹

Obchodní společnosti se dělí na osobní a kapitálové. Osobní společnost musí být založena minimálně dvěma osobami bez povinnosti vytvoření základního kapitálu. Kapitálová společnost může být založena i jednou fyzickou osobou a maximálně padesáti fyzickými osobami. Obchodní společnost jiného druhu může být založena jednou či více právnickými osobami a vztahuje se na ni povinnost vytvoření základního kapitálu.¹²²

Mezi osobní společnosti patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Mezi kapitálové společnosti patří společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Dále existuje evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení, které umožňují přeshraniční podnikání v zemích Evropské unie¹²³. Družstva jsou družstva a evropská družstevní společnost.¹²⁴

Právo provozovat živnost mají jak právnické osoby, které mají povinnost zápisu do obchodního rejstříku tak osoby, které tuto povinnost nemají. Právnické osoby s povinností zápisu, vznikají až po zápisu do obchodního rejstříku. Dle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících je zápis do obchodního rejstříku spojen se vznikem živnostenského oprávnění. Navrhovatel na zápis do obchodního rejstříku doloží, že: „*osobě, již se zápis týká, vznikne*

¹²⁰NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. Právní základy podnikání. Plzeň: Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0691-3., str. 34-68

¹²¹ tamtéž

¹²² tamtéž

¹²³ Evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení se řídí zákonem o obchodních korporacích v rozsahu, v jaké to připouští přímo použitelné předpisy Evropské unie.

¹²⁴ NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. Právní základy podnikání. Plzeň: Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0691-3., str. 34-68

*nejpozději dnem zápisu do příslušného rejstříku živnostenské nebo jiné oprávnění k činnosti, která má být jako předmět činnosti nebo podnikání do veřejného rejstříku zapsána, pokud je takové oprávnění zákonem vyžadováno*¹²⁵.

Státní podnik

Vhledem k tomu, že i stát může vlastnit majetek, může zřídit na základě zákona o státním podniku instituce, které se zabývají primárně podnikáním. V České republice fungují například tyto státní podniky: Státní podniky v zakladatelské působnosti MPO (DIAMO, s.p.; Palivový kombinát Ústí, s.p.; ČPP Transgas, s.p.; Státní zkušební ústavy: Elektrotechnický zkušební ústav, s.p.; Fyzikálně technický zkušební ústav, s.p.; Strojírenský zkušební ústav, s.p.; Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p.; Textilní zkušební ústav, s.p.; Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha, s.p.)¹²⁶; dále Lesy České republiky; Zemský hřebčín Písek; Česká pošta; Vojenské lesy a statky; Povodí Labe, Moravy, Odry, Ohře, Vltavy.

3. 6. 2. SRN

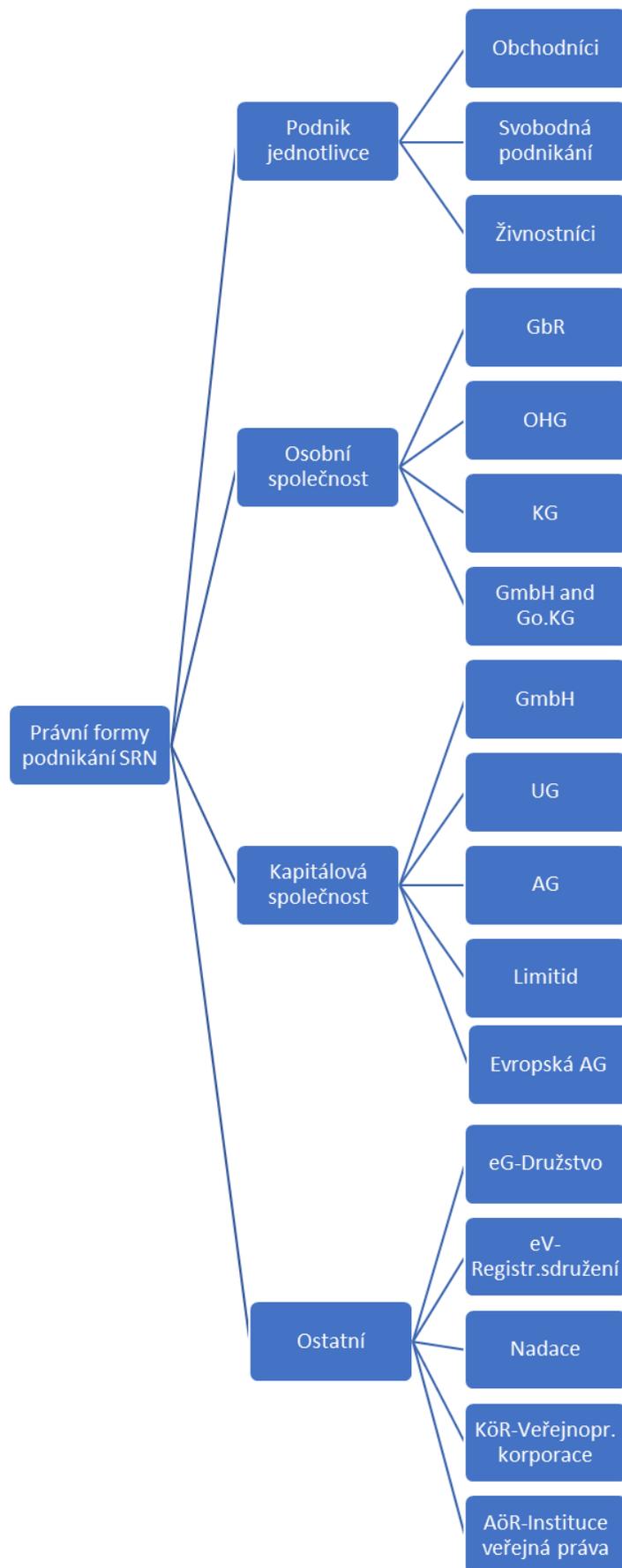
Obecné rozdělení

Podnikání lze rozdělit na podnikání fyzických osob a podnikání právnických osob. Osoby fyzické mohou podnikat jako jednotlivci, nebo osoby sdružené. Právnické osoby podnikají například v rámci kapitálových společností. Všechny tyto formy podnikání mohou provozovat živnost na základě živnostenského řádu – *GewO*, kromě osob, které tento zákon vylučuje.¹²⁷

¹²⁵ ONDŘEJ, J. a kol. Zahájení podnikání (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 56

¹²⁶ Přehled státních podniků v zakladatelské působnosti MPO | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/statni-podniky/prehled-statnich-podniku-v-zakladatelske-pusobnosti-mpo--142284/>

¹²⁷ junge-gruender - unternehmensformen [online]. Copyright © 2011 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: <https://www.junge-gruender.de/unternehmensformen/>

Obr. č. 6 Právní formy podnikání SRN, zpracováno na základě poznatků z kapitoly 3.6.2

Podnikání fyzických osob

Fyzické osoby mohou podnikat jako jednotlivci (*Einzelunternehmen*), nebo v rámci sdružení podnikatelů (*Personengesellschaften*) – osobních společností. Nejsou povinni zápisu do obchodního rejstříku.

Jednotlivci

Do podnikání jednotlivců se řadí obchodníci (*Einzelkaufleute*)¹²⁸, svobodná povolání (*Freiberufler*)¹²⁹, malí živnostníci (*Kleingewerbetreibende*) a obchodní zástupci (zprostředkovatelé pojištění, majitelé stánků). Tato skupina patří mezi nejrozšířenější formy podnikání v Německu. Výkon svobodných povolání se řídí zvláštními zákony. Podnikání malých živnostníků vychází primárně ze živnostenského zákona. Podnikání obchodníků je upraveno především v HGB.

Tito podnikatelé odvádí daně ze živnosti, daň z obratu a daň z příjmu. Za jejich činnost jsou odpovědní bez omezení, tudíž ručí celým svým majetkem.¹³⁰

Pod malé živnostníky můžeme řadit pouze fyzické osoby. Do této kategorie je automaticky řazena osoba, která ohlásí živnost. Pod malé podnikatele (nikoli živnostníky), lze řadit i svobodná povolání a osobní společnost GbR a UG (pokud mají výdělek nižší než 22 000 Eur za kalendářní rok). Status malého podnikatele je výhodou v zákoně o dani z obratu, kde se pro ně využívá speciální regulace pro malé podnikatele.¹³¹

Osobní společnosti

Osobní společnost je uskupení minimálně dvou osob. Mohou to být dvě právnické osoby, nebo dvě osoby fyzické. Může se uskupit i jedna fyzická osoba a jedna právnická osoba, které potom vedou uskupení společně. Nově vzniklá osobní společnost není právnickou osobou, vztahuje se však na ni pojem právnických osob ve smyslu ústavního práva (čl. 19 odst. 3 GG), může tedy být nositelem základních práv a nemusí vytvářet žádný kapitál.¹³²

GbR (*Gesellschaft bürgerlichen Rechts*), na základě občanského zákoníku – BGB, zakládají minimálně dvě osoby, které mají stejná práva a společně vedou toto uskupení. Každá

¹²⁸ Jejich rozdělení najdeme v kapitole 3.2.3.

¹²⁹ §6 GewO

¹³⁰ IHK, *Geschäftsbezeichnungen*, [online]. Copyright © 2015 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: https://www.ihk-bonn.de/fileadmin/dokumente/Downloads/Recht_und_Steuern/Handels-_und_Gesellschaftsrecht/Geschäftsbezeichnungen.pdf

¹³¹ *Kleinunternehmerregelung* | BMWi-Existenzgründungsportal. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2020]. Dostupné z: <https://www.existenzgruender.de/DE/Gruendungsvorbereiten/Gruendungswissen/Steuern/Kleinunternehmerregelung/inhalt.html>

¹³² tamtéž

z osob působící v tomto uskupení se musí nejprve sama ohlásit na živnostenském úřadě.¹³³ Ti, kteří se nemusí hlásit dle živnostenského řádu (např. svobodná povolání) se přihlásí pouze na finančním úřadu. Osoby odpovídají za svou činnost celým svým majetkem. Vzniká společenskou smlouvou, u které není potřeba notářské ověření ani písemná forma ani zápis do obchodního rejstříku. Je to vhodná forma podnikání pro malé živnostníky, nebo sdružení osob provozující volné povolání. Každý společník sám za sebe odvádí daň z příjmu a daň z obratu, daň ze živnosti se odvádí společně za společenství.¹³⁴

Příklady společností GbR:

-Stammtisch flotte Socke GbR (rukodělná dílna na pletené výrobky),

-Orthopädie- und Physiotherapiepraxis Hinz und Kunz GbR (ortopedická a fyzioterapeutická ordinace Hinze a Kunze).

V názvech by měla být uvedena jména a vymyšlený název, nebo název dle odvětví, nebo název dle činnosti.

OHG (*Offene Handelsgesellschaft*) je veřejnou obchodní společností, která je velmi podobná GbR. Tuto společnost tvoří obchodníci (*Kaufleute*) na základě smlouvy. Tato smlouva nemusí mít předepsanou písemnou formu. Každý zvláště ručí celým svým majetkem. Ve vedení může stát jen jeden z obchodníků. Založení této společnosti nevyžaduje žádný kapitál, ani notářské ověření smlouvy o založení, ale jejich dohoda se prostřednictvím rejstříku zanáší do obchodního rejstříku.¹³⁵ Podnikatel v této právní formě podnikání odvádí daň z příjmu, daň z obratu a daň ze živnosti.¹³⁶

Příklady společností OHG:

- Kasparbauer oHG

- Gebäudereinigung Zellner oHG

- Dietz + Pirzer oHG

¹³³ Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR) | BMWi-Existenzgründungsportal. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2020]. Dostupné z: <https://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Gesellschaft-buergerlichen-Rechts-GbR/inhalt.html>

¹³⁴ Johann Kindl: Gesellschaftsrecht. Nomos, Baden-Baden 2011, ISBN 978-3-8329-1995-5, § 5, Rn. 9.

¹³⁵ Offene Handelsgesellschaft (OHG) | BMWi-Existenzgründungsportal. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2020]. Dostupné z: <https://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Offene-Handelsgesellschaft-OHG/inhalt.html>

¹³⁶ junge-gruender - unternehmensformen [online]. Copyright © 2011 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: <https://www.junge-gruender.de/unternehmensformen/>

- Kenter Feinwerktechnik OHG

KG (*Kommanditgesellschaft*) je komanditní společností, která je zvláštní formou OHG, ale má jinou formu členství, a to sice komplementáře, který do tohoto sdružení přivádí kapitál a komandisty. Odpovědnost je částečně bez omezení a částečně omezená. Komplementář je odpovědný bez omezení jak za obchodní aktiva, tak za celý svůj soukromý majetek. Komandisté obecně odpovídají pouze za výši svých příspěvků.¹³⁷ Založení vyžaduje smlouvu s notářským ověřením. Ovšem jejich dohoda se zaznamenává prostřednictvím rejstříkového soudu do obchodního rejstříku. Odvádí daň z příjmu, daň z obratu a daň ze živnosti. KG je zvláště výhodná pro podnikatele, kteří chtějí partnery s dodatečným kapitálem, ale chtějí zůstat jediným šéfem ve společnosti.¹³⁸

Příklady společností KG:

- Hans Bär Kommanditgesellschaft

- Gühring KG

Zvláštní formou jsou společnosti kombinované na základě BGB. Jde například o *GmbH & Co. KG*, kde se sdružují jak osoby fyzické, tak právnické. Tuto společnost vede GmbH a také za ni ručí. Mezi další kombinované sdružení patří: *AG & Co. KG*, *Limited & Co. KG*, *Stiftung & Co. KG*, *Stiftung GmbH & Co. KG*, *UG (haftungsbeschränkt) & Co. KG*, *GmbH & Co. OHG*, *AG & Co. OHG*.¹³⁹ Dalšími formami může být: *Partenreederei*, *PartG*, *PartG mbB*, *Stille Gesellschaft*.

Druhy živností

Teoreticky můžeme živnosti dělit na tyto druhy živností: volné (*freie*)¹⁴⁰ a regulované (*reglementiere*)¹⁴¹¹⁴² a nově také na samostatné (*selbständigen*). Regulované živnosti se dále dělí na částečné (*Teilgewerbe*) a řemeslné (*Handwerksgewerbe*). Živnosti řemeslné se dělí na vyžadující pouze odbornou kvalifikaci bez dalšího povolení¹⁴³ a vyžadující schválení¹⁴⁴.

¹³⁷ Kommanditgesellschaft (KG) | BMWi-Existenzgründungsportal. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2020]. Dostupné z: <https://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Kommanditgesellschaft-KG/inhalt.html>

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ GmbH & Co. KG – Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/GmbH_%26_Co._KG

¹⁴⁰ Veškeré živnosti nespádající pod regulované vyžadující povolení, nebo odbornou kvalifikaci

¹⁴¹ Zejména §29-§34e GewO (některé řemeslné živnosti, doprava, ubytování, dohled makléři)

¹⁴² Např: Péče o seniory, Nakládání s odpadem, Zprostředkování zaměstnání, pekař (řemeslná), železnice atd. Kompletní seznam zde: https://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/genehmigungspflichtiges_gewerbe/index.html

¹⁴³ Příloha B HwO

¹⁴⁴ Příloha A HwO

Volné živnosti jsou osvobozeny od povolení. K regulovaným živnostem je potřeba získat předepsané povolení. Můžeme hovořit o koncesi.¹⁴⁵

Živnosti, které jsou regulované a k jejichž provozování je potřeba speciálního povolení¹⁴⁶ nebo odborná kvalifikace, se řídí kromě GewO dalšími zákony, které specifikují postupy úřadů pro udělení oprávnění. Jde o GastG (*Gaststättengesetz*) – hostinský zákon¹⁴⁷, HwO (*Handwerksordnung*) – řemeslný řád, nebo například PBefG (*Personenbeförderungsgesetz*) – zákon o osobní dopravě¹⁴⁸. Pokud pro konkrétní živnost neexistuje speciální úprava, řídí se úřady VwVfG (*Verwaltungsverfahrensgesetz*) – zákon o správním řízení. Úřad může zasahovat i do živností volných. Zde na základě GewO může zakázat provozování živnosti. V rámci správy živností vydávají úřady správní akty na základě zákona.¹⁴⁹

Každý, kdo provozuje živnost na území SRN, má povinné členství v příslušné hospodářské komoře dle druhu živnosti v Průmyslové obchodní komoře (*Industrie und Handelskammer*), nebo Řemeslné komoře (*Handwerkskammer*). Do těchto komor odvádí jednotliví podnikatelé poplatky.¹⁵⁰

Povinnost zápisu do Rejstříkového seznamu řemesel (*Handwerksrolle*) je upravena v HwO, kde jsou také uvedeny předpoklady pro výkon jednotlivých řemesel.

Ohlášení

V případě volných živností je oznámení živnosti povinné. Na základě ohlášení pak může příslušný úřad vykonávat dohled nad výkonem činnosti. Úřad má dále možnost nařídit podání oznámení ve formě správního aktu.¹⁵¹ Úřad je povinen potvrdit přijetí oznámení obchodníkovi do tří dnů.¹⁵² Toto potvrzení o přijetí je také známé jako živnostenský list. Živnostenský list poskytuje pouze informace, které obchodník uvedl ve svém oznámení o provozování živnosti a ve skutečnosti jde jen o formulář, který v rámci oznámení živnosti oznamovatel vyplňoval. Vzhledem k tomu, že nemá regulační charakter, nejedná se o správní akt nebo náhradu za požadovaného povolení. Pokud ohlašovatel neohlásí nebo neučiní potřebné kroky včas,

¹⁴⁵ Welche Gewerbearten gibt es? - Überblick. Anleitungen auf HELPSTER [online]. Dostupné z: https://www.helpster.de/welche-gewerbearten-gibt-es-ueberblick_192539

¹⁴⁶ §29-37 GewO

¹⁴⁷ Provoz restaurací

¹⁴⁸ Provozovatel nákladní a cestovní dopravy

¹⁴⁹ Hochschulwiki: Einführung. Redirecting to /ProjektQualiPakt [online]. Dostupné z: <http://wiki.hs-schmalkalden.de/GewerbeREinfuehrung>

¹⁵⁰ HÁSOVÁ, Jiřina. Právní otázky podnikání v SRN. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-411-7., str. 40

¹⁵¹ § 14 GewO

¹⁵² § 15 odst. 1 GewO

může se jednat o správní delikt, za který lze uložit pokutu.¹⁵³ Živnostenský úřad není oprávněn zasahovat do již podaného oznámení o provozování živnosti, i přes to, že obsahuje chyby. V případě ohlášení živnosti vzniká právo provozovat živnost.

Povolení - koncese

Živnostník, který vykonává činnost vyžadující povolení, musí k oznámení živnosti doložit potřebné požadavky. Většinou se jedná o požadavky na odbornou nebo jinou způsobilost. Tyto požadavky se liší společně s tím, o jaké druhy živností jde. Osoby zahraniční, pokud získali kvalifikaci v jiné zemi, musí požádat příslušný úřad o posouzení a uznání zahraniční kvalifikace.¹⁵⁴ Pokud jde o řemeslné činnosti, najdeme tyto požadavky v HwO. Jednotlivé činnosti najdeme v přílohách tohoto zákona.¹⁵⁵ Dále dle GewO se jedná o činnosti uvedené v §14, 29, 55. Požadavky k ostatním živnostem jsou zakotveny ve zvláštních zákonech. Ohlášení s potřebnými dokumenty předá obecní živnostenský úřad nadřízenému vyššímu správnímu úřadu, který tyto dokumenty kontroluje. Pokud žadatel splňuje veškeré požadavky, je úřad povinen vydat správní akt ve formě rozhodnutí o udělení povolení.¹⁵⁶

V případě, že úřad zruší své předchozí rozhodnutí o udělení povolení k živnosti vyžadující povolení, zakazuje se tím i další provozování živnosti. V tomto případě úřad zasahuje do stávajícího právního postavení občana. Úřad tuto pravomoc vykonává na základě obecného pravidla § 48, 49 VwVfG, protože se jedná o správní akt. Pokud obchodník, ale vykonává svou živnost bez požadovaného povolení, má úřad možnost zakázat výkon této činnosti v souladu s § 15 odst. 2 GewO.

Živnostenský zákoník GewO dělí živnosti na stálé (*stehendes Gewerbe*), pohyblivé (*Reisegewerbe*) a tržní (*Marktgewerbe*).¹⁵⁷

¹⁵³ § 146 odst. 2 č. 1 GewO

¹⁵⁴ Gewerbetreibende. Wir gründen in Deutschland [online]. Dostupné z: <https://www.wir-gruenden-in-deutschland.de/auslaendische-hochschulabsolventen-aus-nicht-eu-laendern/basisinfos/was-darf-ich/gewerbetreibende/>

¹⁵⁵ Živnosti dle HwO vyžadující povolení: Zedník a konkrétní pracovník, Inženýři pro pece a vzduch, Tesař, Pokrývač, Stavitel silnic, Tepelné, chladové a zvukové izolační izolátory, Tvůrce, Kameníci, Omítky, Malíř, Lešení, Kominík, Kovový dělník, Chirurgický mechanik, Výrobci karoserií a vozidel, Přesný mechanik, Mechanik dvou kol, Tvůrce chladicího zařízení, Informační technik, Automobilový technik, Mechanik zemědělských strojů, Puškař, Instalátér, Instalátér a topenář, Elektrotechnik, Výrobce elektrických strojů, Tesař, Stavitelé lodí, Prodavač, Pekař, Cukrář, Řezník, Oční optik, Odborník na péči o sluch, Ortopedický technik, Ortopedický obuvník, Zubní technik, Kadeřnictví, Glazier, Sklářské přístroje, Mechanik pro technologii pneumatik a vulkanizace, Dlaždice, desky a mozaiky, Výrobci betonových tvárníc a terrazzo, Vrstvené potěry, Výrobci kontejnerů a přístrojů, Parketové vrstvy, Dřevoobráběč (slonovinový řezbář) a výrobce dřevěných hraček, Boettcher, Skleněné rafinerie, Výrobci světelné reklamy, Dekorace interiéru, Stavitel varhan a harmonia

¹⁵⁶ Hochschulwiki: Gewerbearten nach der Gewerbeordnung. Redirecting to /ProjektQualiPakt [online]. Dostupné z: <http://wiki.hs-schmalkalden.de/Gewerbearten>

¹⁵⁷ Wissensdatenbank Wirtschaftsrecht: Gewerbearten nach der Gewerbeordnung. Redirecting to /StartSeite [online]. Dostupné z: <http://wdb.fh-sm.de/Gewerbearten>

Stálé živnosti

GewO neobsahuje definici stálé živnosti. Z tohoto důvodu je tento termín definován negativně na rozdíl od ostatních druhů živností. V důsledku toho lze stálou živnost považovat za obchodní a profesní činnost, která není cestovní nebo tržní živností. Tyto živnosti mají jak živnosti volné¹⁵⁸, tak vyžadující povolení (zvláště nebezpečné pro veřejnost). Stálé živnosti jsou například stálé obchody, kam si zákazníci chodí nakupovat zboží, nebo řemeslné obchody, či restaurace¹⁵⁹. Na rozdíl od pohyblivých živností by provozovatel stálé živnosti měl sídlit ve stálé prodejně, kam za ním zákazníci z vlastní iniciativy docházejí.¹⁶⁰ Tento termín najdeme také v HwO.

V případě stálých živností s povolením, je potřeba kromě oznámení získat úřední schválení, které se vydává ve formě správního rozhodnutí. Těmito živnostmi jsou například:

- Provoz soukromých nemocnic, § 30 GewO,
- Provoz herních automatů s možností výhry, § 33c GewO,
- Provoz sportovních hal, § 33i GewO,
- Zastavárny, § 34 GewO,
- Ostraha, § 34a GewO,
- Dražebníci, § 34b GewO,
- Developer nebo stavební dozor, § 34c GewO,
- Pojišťovací zprostředkovatel, § 34d GewO.

Pohyblivé živnosti

Tyto živnosti jsou činnostmi nabízející služby.¹⁶¹ Jsou to veškeré činnosti (nákup, prodej, služby) mimo prostory pobočky. Tento druh činnosti vyžaduje vždy povolení a průkaz živnostníka provozujícího pohyblivou živnost (*Reisekarte*). Touto kartou se provozovatelé těchto živností prokazují. Některé pohyblivé živnosti ovšem tuto kartu mít nemusí.¹⁶²

¹⁵⁸ §14 GwO

¹⁵⁹ Restaurace jsou zvláště upraveny v zákoně GastG §1 – Každý kdo provozuje stálou živnost a poskytuje nápoje a připravuje pokrmy. Na tyto živnostníky se vztahuje zároveň s GewO i tento zákon.

¹⁶⁰ Stehendes Gewerbe - IHK Hannover. IHK Hannover - IHK Hannover [online]. Dostupné z: <https://www.hannover.ihk.de/rechtsteuern/recht8/themengebiete-recht/recht1/gewerbetaetigkeitenvon-a-z/ueberblick-ueber-die-wichtigsten-taetigkeiten-und-branchen-von-a-z/stehendes-gewerbe.html>

¹⁶¹ §55 GwO

¹⁶² Např. Vystavovatelé, prodejci domácích produktů – zelenina, ovoce, včelařství, prodejci mléčných produktů, nebo pokud podnikatel pracuje ve stejné obci, ve které má bydliště a ta obec má méně než 10 000 obyvatel.

Typickým příkladem jsou podomní prodejci, stánkaři a lidé vykonávající zábavní představení. Všechna řemesla, až na výjimky, mohou být provozována v této kategorii, tudíž mimo prodejnu. Ačkoliv v odvětví cestovního ruchu neexistuje žádná zákonná regulace. Neexistuje zákonná povinnost důchodového pojištění. Povinné řemeslné pojištění řemeslníků je upraveno jen v oblasti stálých živností v šesté knize sociálního zákoníku.

Tržní živnosti

K tržním živnostem se vztahují trhy, výstavy, veletrhy, týdenní trhy, speciální trhy a jarmarky. Tyto trhy musí vykazovat určitou pravidelnost. Každý trh má nějakou specifikaci, například co se v rámci pořádání trhu smí prodávat. Pro schválení trhu musí ohlašovatel veškeré požadavky splnit. V naléhavých případech může příslušný orgán dočasně regulovat čas, otevírací dobu a místo události odchylně od ustanovení. Pořadatel může žádat finanční odměnu pouze za veřejné festivaly, týdenní trhy a roční trhy, na poskytnutí náhrady za poskytnutí prostoru a stánků a za používání nástrojů a služeb, včetně likvidace odpadu. Pořadatel může navíc požadovat účast na nákladech na reklamu na veřejných festivalech a veletrzích. Obce jednotlivých států mohou vybírat poplatky za tyto akce. U některých trhů má ohlašovatel povinnost po nahlášení trh pořádat. Pokud by došlo ke změně, musí to opět ohlásit příslušnému úřadu.

Podnikání právnických osob

Mezi podnikající právnické osoby patří na základě HGB kapitálové společnosti (*Kapitalgesellschaften*), které jsou soukromou společností založenou na společenské smlouvě, jejíž členové sledují společný ekonomický účel. Většinou se jedná o největší rozsah podnikání.¹⁶³

GmbH (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*) je podobně jako v ČR společnost s ručením omezeným. Základní úpravu najdeme v HGB. Postavení vedoucího podniku a společníků není rovnocenné. Vedoucí může zároveň být společníkem. Může být tedy založena jednou osobou. Základní kapitál činí 25 000 EUR. Smlouva, kterou je společnost zakládána, musí mít předepsanou formu a musí být notářsky ověřena. Podnikatel, který provozuje živnost na základě této právní formy podnikání odvádí daň z příjmu, daň z obrátu

¹⁶³ § 3 UmwG - Einzelnorm. Gesetze im Internet [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/umwg_1995/_3.html

a daň ze živnosti.¹⁶⁴ Jako příklad můžeme uvést firmu „*Kopp GmbH Heizung-Lüftung-Sanitär-Solar-Spenglerei*“ zabývající se dodáváním vytápěcí a vzduchové techniky.

UG (*Unternehmensgesellschaft - haftungsbeschränkt*) je podniková společnost s ručením omezeným, která je odvozena od GmbH. Základní kapitál je ale nižší a činní jedno Euro. Poté se společníci skládají, dokud nedosáhnou výše kapitálu 25 000 Kč. Ostatní základní prvky má shodné s GmbH. Odvádí daň z příjmu, daň z obratu a daň ze živnosti. Příkladem může být firma „*Aptabo UG (haftungsbeschränkt)*“, která funguje jako poskytovatel internetových služeb.

AG (*Aktiengesellschaft*) je akciová společnost dle HGB. Důležitými orgány jsou představenstvo, akcionáři a dozorčí rada. Tuto společnost může založit jen jedna osoba, která má právo na 100% akcií. Základním kapitálem činí 50 000 Eur. Ručení je zde omezené. Společenská smlouva musí mít formální náležitosti a musí být notářsky ověřená. Odvádí daň z příjmu, daň z obratu a daň ze živnosti. Jako příklad lze uvést balicí společnost „*nextPACK AG*“. Funguje takto například i banka „*Oberbank AG Filiale Passau*“.

Limitid by shares je britskou formou společnosti, která byla vnesena do německého práva. Tato mezinárodní právní forma vyžaduje sídlo společnosti ve Velké Británii a podléhá britskému právu. Pokud je společnost aktivní především v Německu, bude zde odvádět daně. Zápis do německého obchodního rejstříku je pak rovněž povinný. Založit ji může pouze jediný společník. Výše základního kapitálu je v přepočtu 1, 10 Eur. Ručení je omezené. Založení se odvíjí od britského práva. Odvádí daň z příjmu, daň z obratu a daň ze živnosti.¹⁶⁵

Dalšími formami podnikání právnických osob mohou být: gAG, gGmbH, InvAG, KGaA, AG & Co. KGaA, SE & Co. KGaA, GmbH & Co. KGaA, Stiftung & Co. KGaA, REIT-AG, Europa AG. Tyto formy jsou takzvaně smíšené. Vzhledem k rozsáhlosti byly uvedeny jen nejčastější formy.

Ostatní formy podnikání

Mezi ostatní formy podnikání v Německu patří: KöR - Veřejnoprávní korporace (*Körperschaften des öffentlichen Rechtes*) například univerzity, AöR - Instituce veřejného práva (*Anstalten öffentlichen Rechtes*) například Německá banka, eG - Družstvo

¹⁶⁴ junge-gruender - unternehmensformen [online]. Copyright © 2011 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: <https://www.junge-gruender.de/unternehmensformen/>

¹⁶⁵ junge-gruender - unternehmensformen [online]. Copyright © 2011 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: <https://www.junge-gruender.de/unternehmensformen/>

(*Genossenschaft*), Nadace (*Stiftung*), eV – Registrovaná sdružení - spolky (*eingetragene Vereine*). Tyto formy nejsou primárně určeny k podnikání, respektive k hospodářské činnosti.

Právní formy podnikání dle četnosti

Zdroj: GründerZeiten Nr. 11: Rechtsformen | BMWi-Existenzgründungsportal. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2020]. Dostupné z: <https://www.existenzgruender.de/SharedDocs/Downloads/DE/GruenderZeiten/GruenderZeiten-11.html?nn=67774>

3.6.3 Závěr

Právní formy podnikání jsou v obou zemích velmi podobné. Podstatné rozdíly jsou v rozdělení živností. V ČR jsou druhy živností jasně formulovány v živnostenském zákoně. V ČR se dělí na ohlašovací (řemeslné, vázané, volné) a koncesované. V SRN nejsou druhy živností přímo definovány zákonem. V návaznosti na teorii se dělí na regulované a neregulované. Je tedy komplikovanější určit, jakým druhem živnosti se daný podnikatel zabývá.

Spolkem v Německu je prakticky každá korporace. Spolky jsou děleny dle BGB na spolky s hospodářskou činností a bez hospodářské činnosti. Kdežto v ČR existuje pouze jeden druh spolku, který má podnikatelskou činnost pouze jako vedlejší a spolek ji smí provozovat jen na podporu činnosti svého spolku. K českému spolku by se dal přirovnat spolek registrovaný e. V., který není primárně určený k podnikání.¹⁶⁶

¹⁶⁶ HÁSOVÁ, Jiřina. Právní otázky podnikání v SRN. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-411-7., str. 122

3. 7. Obecné podmínky založení živnosti – komparace ČR/SRN

3. 7. 1. ČR

Podmínkou získání živnostenského oprávnění pro fyzické osoby je plná svéprávnost a bezúhonnost. Tyto podmínky platí pro všechny druhy živností stejně. S tím, že k některým druhům živností jsou vyžadovány další podmínky. Tyto podmínky platí i pro odpovědného zástupce právnické osoby.¹⁶⁷

U právnické osoby musí všeobecné a zvláštní podmínky splňovat odpovědný zástupce. Funkci odpovědného zástupce zastává osoba, která je statutárním orgánem nebo jeho členem a která splňuje podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle živnostenského zákona. Pokud nemůže podnikatel vybrat z těchto osob, může vybrat odpovědného zástupce z jiných osob.

Pojem plné svéprávnosti se váže na §30 a §33 občanského zákoníku. Zároveň tedy platí, že pokud nezletilý nenabyl plné svéprávnosti dovršení osmnáctého roku, může jeho zákonný zástupce udělit souhlas k vykonávání živnostenské činnosti, s přivolením soudu. Poté může nezletilý vykonávat tuto živnostenskou činnost. Bezúhonnost prokazuje osoba, jako občan ČR výpisem z evidence Rejstříku trestů. Tento výpis si vyžádá Živnostenský úřad v elektronické podobě.¹⁶⁸ Pokud výpis neobsahuje všechny potřebné informace k posouzení o bezúhonnosti, je živnostenský úřad oprávněn vyžádat si u soudu opis pravomocného rozhodnutí, v rámci kterého byla posuzovaná osoba pravomocně odsouzena. Prokazuje se s ohledem na ochranu práv jiných osob, s tím že osoba nebyla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s podnikáním, nebo předmětem podnikání.¹⁶⁹

Pro zahraniční osoby platí stejné podmínky pro podnikání jako u osob s bydlištěm na území ČR a u právnických osob se sídlem na území ČR, pokud není v živnostenském zákoně stanoveno jinak. Pokud zahraniční osoba (neplatí pro občany EU, nebo právnické osoby sídlící v EU) předkládá nějaké dokumenty související se získáním živnostenského oprávnění, je povinna tyto dokumenty přeložit do českého jazyka tlumočnickem, který je zapsaný v seznamu tlumočnicků. Razítka a podpisy na zahraničních dokumentech musí být ověřené. Pokud je pro pobyt osoby v ČR vyžadováno vízum, musí se tato osoba žádající o živnostenské oprávnění (nejedná-li se o podnikání prostřednictvím odštěpného závodu) prokázat dokladem o získání víza, které musí být určené pro dobu delší než 90 dnů. U osob, které jsou členy EU, se prokazuje bezúhonnost stejně jako u českých osob. Osoby třetích zemí, které nemají ani povolen trvalý

¹⁶⁷ Viz kapitola 3. 6. 1

¹⁶⁸ Dle Zákona č. 269/1994 Sb. o Rejstříku trestů

¹⁶⁹ HORZINKOVÁ, Eva. Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady : podle stavu k ... Praha: Linde, 1993. ISBN 978-80-7201-720-1., §5, §6 živnostenského zákona

pobyt, prokazují bezúhonnost, nevydá-li jejich stát rovnocenný doklad, čestným prohlášením o bezúhonnosti učiněným před notářem, nebo jiným příslušným orgánem, na území jejich státu, nebo ve státě posledního pobytu. Dále se tyto osoby třetích zemí prokazují výpisem z evidence Rejstříku trestů z ČR. Tyto dokumenty nesmí být starší tří měsíců.¹⁷⁰

3. 7. 2. SRN

Obecné podmínky musí splňovat žadatelé pro všechny druhy podnikání. V živnostenském zákoně nejsou podobné podmínky jako u nás vůbec uvedeny. Na základě §14 BGB, kde je uvedena definice podnikatele jako osoby fyzické, nebo právnické, která prostřednictvím uzavírání obchodních transakcí provozuje své živnostenské nebo samostatné povolání, lze dovodit požadavek schopnosti uzavírat obchodní transakce, která je odvozena od §1 BGB právní způsobilosti¹⁷¹. Každý, kdo ještě nedosáhl věku 18 let, je v Německu považován za nezletilého, a proto má omezenou způsobilost k právním úkonům. Ovšem i nezletilý, pokud provozuje nějakou činnost vykazující znaky živnosti, ji musí zaregistrovat. Nezletilý potřebuje povolení svého zákonného zástupce, obvykle rodičů. Opatrovnictví musí být provedeno opatrovnictvím, které následně musí schválit soud. Pro kladné rozhodnutí je rozhodující dostatečná zralost nezletilého pro podnikání. Poté se mladiství registruje na příslušném živnostenském úřadě a může bez omezení provozovat živnost.¹⁷²

Prokazování bezúhonnosti je pak nutné pouze u některých živností, kterým je věnována speciální pozornost. Žadatel dokládá bezúhonnost výpisem z rejstříku trestů. Tento výpis lze získat podle místa bydliště u příslušného registračního úřadu (*Meldebehörde*). Funkci registračního úřadu plní většinou obce.¹⁷³

Občan Evropské Unie, který například dokončí v SRN studium a chce zde pobývat, než zahájí podnikání, může požádat o povolení pobytu na základě §16 (4) AufenthG na 18 měsíců. Občané mimo EU musí zažádat na imigračním úřadu o povolení k pobytu. Imigrační úřad vyžaduje od žadatele jeho obchodní plán, na základě kterého rozhodnou o udělení souhlasu k pobytu.¹⁷⁴ S tímto povolením mohou registrovat živnost.¹⁷⁵ Zahraniční osoby podnikající

¹⁷⁰ tamtéž

¹⁷¹ Od narození

¹⁷² Minderjährige - Besonderheiten und Regelungen für den Gewerbeschein. Gewerbeanmeldung - Info zu Gewerbeanmeldung und Gewerbeschein [online]. Dostupné z: <https://www.gewerbe-anmelden.info/gewerbeschein/minderjaehrige.html>

¹⁷³ BfJ - Führungszeugnis Antrag (Verwendung Inland) - 1. Wie bekomme ich ein Führungszeugnis?. [online]. Dostupné z: <https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/BZR/Inland/1.html>

¹⁷⁴ Was brauche ich?. Wir gründen in Deutschland [online]. Dostupné z: <https://www.wir-gruenden-in-deutschland.de/auslaendische-hochschulabsolventen-aus-nicht-eu-laendern/basisinfos/was-brauche-ich/>

¹⁷⁵ Minderjährige - Besonderheiten und Regelungen für den Gewerbeschein. Gewerbeanmeldung - Info zu Gewerbeanmeldung und Gewerbeschein [online]. Dostupné z: <https://www.gewerbe-anmelden.info/gewerbeschein/minderjaehrige.html>

v SRN se řídí převážně GewO. Pro osoby dočasně poskytující zboží nebo služby neplatí některá ustanovení ze zákona GewO^{176, 177}.

3. 7. 3. Shrnutí

V obou zemích je hlavní obecnou podmínkou svéprávnost. Podmínku bezúhonnosti musí v ČR splňovat všichni žadatelé a ohlašovatelé. V SRN je podmínka bezúhonnosti jen u některých živností, na který je uplatňován specifický dohled.

¹⁷⁶ Neplatí na ně ustanovení o aukcích, realitní makléře, zprostředkovatelé půjček, developery, stavební dozor, ochranku, odpovědnostní pojištění, Reisekarte a zakázané činnosti v rámci pohyblivých živností

¹⁷⁷ §4 GewO

4. Aplikace a rozbor teoretických aspektů

4. 1. Rozbor poměru úředníků na federální a spolkové úrovni (Bavorsko)

Poměr úředníků upravuje Základní zákon GG. Dále existuje spolkový zákon upravující postavení státních zaměstnanců ve federálních státech (Beamtenstatusgesetz – BeamStG), který zastřešuje hlavní úpravu právního postavení, reguluje statusové otázky státních úředníků, základní práva a povinnosti a mnohé další otázky. Dále se na spolkové úrovni vztahuje na úředníky Federální zákon o úřednících (Bundesbeamtengesetz – BBG). Tato regulace probíhá na nejvyšší úrovni.

Další zákony najdeme u jednotlivých spolkových zemí. Každá země má totiž právo si dále, v souladu se základními zákony, určovat konkrétní podobu státní služby sama.

Dále bude tedy rozebrána regulace státní služby pouze na té nejvyšší úrovni.¹⁷⁸

4.1.1. Úředníci na federální úrovni

Postavení státních úředníků na základě zákona

Na té nejjobecnější úrovni je státní služba upravena v čl. 33 GG, kde je jasně stanoveno, že státní služba zakládá veřejnoprávní a věrnostní poměr k státu. Státní službu vykonávají pouze úředníci (Beamten). Ostatní zaměstnanci (Angestellten) a dělníci ve veřejné správě (Arbeiter) jsou ve smluvním poměru.

Postavení úředníka je upraveno veřejným právem, propuštění může být realizováno na základě zákonného ustanovení, právní spory řeší správní soud a nepřísluší jim právo na stávkou. Státní služba je zde postavena na kariérním systému.

Zvláštní právní postavení mívají nejvyšší ministerští úředníci, které vlády najímají a propouštějí prakticky podle vlastního uvážení, kteří jsou označováni jako „politische Beamte“.¹⁷⁹

¹⁷⁸ LACINA, Karel, Několik poznámek k systémům státní služby v členských státech Evropské unie, [online]. ©2004 [cit. 1.1.2020]. Dostupné z: <https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/32465/CL463.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹⁷⁹ Bundesbeamtengesetz, Bundesministerium des Justiz, Bundesamt für Justiz [online]. ©2019 [cit. 1.11.2019]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/

Přijímání státních úředníků

Kandidáti na práci ve státní službě musí absolvovat speciální náročné státní zkoušky (Staatsexamen) lišící se od konkurzních řízení pouze tím, že při nich není předem stanoven počet lidí, kteří na základě zkoušek mají být přijati.¹⁸⁰

Práva a povinnosti ve státní službě

Základní povinnosti ukotvuje především BBG. Mezi hlavní principy patří povinnost nestranného výkonu státní služby a povinnost vzdělávat se. Státní úředníci jsou plně odpovědní ze své činnosti.

Dále je zde zakotven princip nadřízenosti a podřízenosti, kdy služebně podřízený se musí řídit výhradně příkazy nadřízeného. Pokud má služebně podřízený pocit, že příkaz je v rozporu se zákonem, může podat námitku. Pokud nebude námitka schválena, musí podřízený příkaz splnit, ovšem je zproštěn odpovědnosti.

Právem státního úředníka je nekonat v případech, že se rozhoduje v rámci rodinných příslušníků, státní úředník je pro daný úkon zproštěn služby.¹⁸¹

Obdobně jako v našem zákoně o státní službě upravuje BBG povinnost mlčenlivosti státního úředníka, kdy tato povinnost zavazuje státního úředníka i po odchodu ze státní služby. Mohou být také vyzváni k odevzdání dokumentů, prezentací a různých záznamů.

Svědčit před soudem státní úředníci nemohou, pokud by hrozilo poškození dobrého jména Spolkové republiky.¹⁸²

Státním úředníkům je absolutně zapovězeno přijímat jakékoliv dary či výhody v souvislosti se státní službou, byť by byly sebemenší. Tento zákaz platí i po skončení služby. Na rozdíl od české právní úpravy nezná německá právní úprava možnost poskytnout, resp. přijmout drobný dar. Porušení tohoto ustanovení je sankcionováno podle trestního zákona.

Co naopak náš Zákon o státní službě nezná, je možnost ovlivnit ubytování a odívání státního úředníka.

Státní úředníci, kteří úmyslně nebo z hrubé nedbalosti poruší své povinnosti, jsou povinni nahradit škodu.¹⁸³

¹⁸⁰ tamtéž

¹⁸¹ tamtéž

¹⁸² tamtéž

¹⁸³ tamtéž

Velmi příjemným právem jistě je tzv. výroční dar, který státní úředníci obdrží při výročí, které se váže k výkonu služby.

Povinnost vzdělávat se

Vzhledem k tomu, že státní služba je zde založena na kariérním systému, jednou z hlavních povinností státního úředníka je vzdělávat se. Sama federace zajišťuje vzdělávací instituce. Každé ministerstvo má svoje vzdělávací instituce. Jednou z hlavních institucí je Spolková akademie pro veřejnou správu (*Bundesakademie für öffentliche Verwaltung*). Zřizuje jí ministerstvo vnitra pro služebně starší státní úředníky.

Jelikož si každá spolková země státní službu dále upravuje sama, je na celostátní úrovni pouze Spolková akademie pro veřejnou správu. Jednotlivé země si pak zakládají svoje speciální školy. Pokud tedy státní úředník vystuduje vysokou školu pro úředníky v jedné spolkové zemi, není příslušný pro úřad v jiné spolkové zemi.¹⁸⁴

Příspěvky pro státní úředníky

Úředníci ve státní službě mají nárok na příspěvek na ubytování, přechodný příspěvek po odchodu ze služby, dále nárok na příspěvek pro manžela/manželku/partnera, který je ekonomicky nečinný a na dítě. Také mají nárok na náhrady nákladů na léčení, zjištění chorob, umělé oplodnění a další, ve výši 50% veškerých výdajů.

Pokud se přesouvá sídlo, dostane státní úředník příspěvek na přestěhování sebe a případně své rodiny. Patří sem náhrada za cestu, nebo náhrada za pronájem.¹⁸⁵

Důchod pro státní úředníky

Důchod je starobní důchod pro všechny osoby, které byly ve veřejné službě nebo pracovaly ve službách státu. Tyto peníze jsou jim k dispozici, jakmile dosáhnou důchodového věku. Částka závisí na výši jejich posledního platu.¹⁸⁶

¹⁸⁴ Fachbereiche, Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung, [online]. ©2019 [cit. 1.11.2019]. dostupné z: https://www.hsbund.de/DE/01_Hochschule/25_Fachbereiche/01_Allgemeine_Innere_Verwaltung/15_Praesenzstudiengang/10_Praktikumsbehoerden/3_Behoerdenbeschreibungen/bakoev.html

¹⁸⁵ Bundesbeamtengesetz, Bundesministerium des Justiz, Bundesamt für Justiz [online]. ©2019 [cit. 1.11.2019]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/

¹⁸⁶ Beamtenpension 2019 – die „Rente für Beamte“ [online]. ©2019 [cit. 1.1.2020]. Dostupné z: <https://www.seniorenbedarf.info/beamtenpension>

4.1.2. Úředníci na území Bavorska

Svobodný stát Bavorsko upravuje postavení státních úředníků v Bavorském zákoně o úřednících (Bayerisches Beamtenengesetz – BayBG), který navazuje na Bavorský správní řád (Bayerisches Verwaltungsverfahrensgesetz - BayVwVfG) a Bavorský platový zákon (Bayerischen Besoldungsgesetzes – BayBesG).

Jednou ročně se koná na území Bavorska přijímací zkouška. Podmínkou účasti na zkoušce je vzdělání v oboru právo. Dle výsledků zkoušek a volných pozic jsou účastníci rozřazeni do obcí, zemských úřadů, nebo jako státní zaměstnanci. Kandidát si nemůže vybrat do jakého města, nebo na jaké oddělení by chtěl jít.

Po nastoupení na přidělenou pozici absolvuje kandidát 3 roky studia na škole, která je přímo určená pro daný úřad. Výuka se střídá s výkonem pracovní pozice. Mezitím pobírají uchazeči plat. Poté skládají závěrečnou zkoušku a stávají se úředníky prvního stupně. Dle dalšího vzdělávání se mohou posunout na pozici úředníka druhé až třetí kvalifikace. Posledním stupněm je právník. Této kvalifikace může dosáhnout pouze úředník, který vykonává pozici úředníka třetí kvalifikace minimálně patnáct let.

4. 2. Analýza konkrétních úřadů

Základem analýzy konkrétních úřadu je osobní návštěva a pozorování. V rámci zpracování této části jsem absolvovala týdenní praxi na Městském úřadě v Sušici, odboru živnostenském a také týdenní praxi na Zemském úřadě v Regenu, odbor bezpečnost, živnosti, myslivost (Landratsamt Regen). Poté jsem také navštívila Radnici města Zwiesel, odbor živností.

V rámci praxe na obou úřadech jsem měla možnost hovořit se všemi zaměstnanci daného odboru a byla jsem zařazena také na pracovní pozici, kterou jsem vykonávala společně s dalším zaměstnancem.

4. 2. 1. Městský úřad Sušice – obecní živnostenský úřad

Živnostenský úřad v Sušici se nachází v budově městské radnice, která je sídlem městského úřadu. Sušice je obcí s rozšířenou působností. V rámci organizace je obecní živnostenský úřad zařazen pod obor živnostenský. Vedoucím tohoto i ostatních odborů je tajemník. Tajemníka přímo řídí starosta města. V čele samotného odboru stojí vedoucí odboru. Přímou se řídí těmito zákony: Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platném znění, zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, v platném znění, zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění, zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, v platném znění, zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v platném znění, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v platném znění, zákon č. 634//1992 Sb., o ochraně spotřebitele, zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového průmyslu, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, v platném znění, zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, v platném znění, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění, zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, v platném znění, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 580/1990 Sb., zákon č. 64/1986 Sb., o české obchodní inspekci, v platném znění, zákon č. 528/1990 Sb., devizový zákon, v platném znění, zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění, zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, v platném znění, zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, v platném znění, zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, v platném znění, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský

zákon), v platném znění, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, a obecně závazné vyhlášky a nařízení města.

Živnostenský obor vykonává činnost v přenesené působnosti. Vykonává veškeré činnosti, které mu byly svěřeny na základě živnostenského zákona. Vede živnostenský rejstřík v rámci svého právního obvodu. Provádí živnostenskou kontrolu a s tím související dozor nad dodržováním povinností s ohledem na ochranu spotřebitele. Vyřizuje stížnosti ohledně živnostenského podnikání. Poskytuje informace podnikatelům. Může zastávat další povinnosti, pokud tak stanoví zvláštní předpisy, nebo dle pokynu starosty, místostarosty, tajemníka a dalších orgánů městského úřadu.¹⁸⁷ Dále funguje jako kontaktní místo veřejné správy.

Po přijetí nového zaměstnance do odboru je nejprve třeba přihlásit zaměstnance na Ministerstvo průmyslu a obchodu. Takto učiní obecní živnostenský úřad přes krajský živnostenský úřad. Ministerstvo průmyslu a obchodu vytvoří novému zaměstnanci přístup do programů a živnostenského rejstříku. Zaměstnanci je vydána speciální přihlašovací karta a na každý program zvlášť vygenerovány jiné přístupové údaje. Tyto přístupové údaje je možné zadávat po vsunutí karty do počítače. Do měsíce musí zaměstnanec složit úřednickou zkoušku dle zákona 234/2014 Sb., o státní službě.

Pro nové zaměstnance se vždy koná týdenní úřednický seminář. Pro všechny zaměstnance probíhají pravidelně kurzy a semináře. Ministerstvo průmyslu a obchodu pořádá tří denní kurz SEČI, který se koná ve třech termínech na jaře a na podzim. Zde školí zaměstnanci ministerstva a odborníci. Krajský živnostenský úřad pořádá každý půlrok školení na program Registru živnostenského podnikání a školení na živnostenskou kontrolu. Zde jsou školiteli také zaměstnanci Okresní správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny a správci programu. Každý kraj má odlišné postupy. Absolvováním školení získá každý zaměstnanec certifikát. Dále probíhají online kurzy, které jsou zakončené testy. Většinou se tyto kurzy zaměřují na obsah používaných zákonů. Každý zaměstnanec se přihlašuje pod svými přístupovými údaji. Zaměstnanec opět získá certifikát o úspěšném absolvování.

Jelikož tajemník přiřadil živnostenskému odboru také výkon činností kontaktního místa veřejné správy, musí se zaměstnanci školit na program Czech POINTU. Toto školení probíhá každý rok a píše se závěrečný test, jehož složením získává zaměstnanec certifikát. Na tomto

¹⁸⁷ Str. 30, Organizační řád Městského úřadu v Sušici, [online]. ©2019 [cit. 1.03.2019]. dostupné z: https://www.mestosusice.cz/mususice/user/mix/mususice_Org_rad.pdf

školení získává nový zaměstnanec také čipovou kartu, jejíž pomocí se přihlásí do online programu na počítači, a přístupové údaje.

Pokud se zaměstnanec účastní některého ze vzdělávacích programů, vždy je to v rámci pracovní doby. Pokud ovšem zaměstnanec dokončuje další stupeň akademického vzdělání, musí takto činit v rámci svého volna. Některé úřady poskytují tzv. studijní volno, které je částečně placené.

Platový základ všech zaměstnanců je stejný. Dále vedoucí odboru dostává od tajemníka určitý objem peněz, který musí rozdělit mezi své zaměstnance v rámci osobního ohodnocení. Tento objem peněz je určen procentuálně a dle zásluh schvalován Radou. Nanejvýš může zaměstnanec získat 25% z částky, která byla odboru přidělena. Dále Tento odbor vytváří vlastní fondy například pro životní jubilea, odchod do důchodu, nebo pracovní jubilea.

V rámci ohlášení živnosti při osobní návštěvě je ohlašovatel klientem živnostenského úřadu. Klienti mohou chodit kdykoliv během úředních hodin. Úředník vyplní s klientem formulář. Při vyplňování poskytuje také poradenskou činnost například při výběru jednotlivých živností. Poté, kontroluje úředník splnění podmínek pro získání živnostenského oprávnění a uznává potřebnou odbornou kvalifikaci na základě správního uvážení. Po zaplacení správního poplatku zanesou údaje z vyplněného papírového formuláře do počítače. Jelikož je živnostenský odbor Centrálním registračním místem (CRM), funguje Jednotný registrační formulář (JRF) v programu CRM. Tento program je propojen s daty v Centrálním registru a s Živnostenským rejstříkem (RŽP). Živnostenský odbor může tedy nahlížet například do Centrálního registru osob, Rejstříku trestů. Toto nahlížení je vždy nutné odůvodnit. Po vyplnění dat v JRF formuláři se přenesou data do RŽP, dále pak na Správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu. Živnostenský odbor může také vyrozumět finanční úřad a pracovní úřad. Pokud přijdou nějaké změny, nebo avíza¹⁸⁸, a výpisy k založeným živnostem, chodí přímo do programu RŽP, kde je zaměstnanci živnostenského odboru zpracovávají. Po zpracování ohlášení živnosti zasílá živnostenský odbor výpis ze živnostenského rejstříku jako potvrzení o živnostenském oprávnění.

Veškerá ohlášení zadaná do počítače si úředník musí vytisknout, a nechat je klientem podepsat, pak založí složku, ke které přiloží i další související dokumenty. Úředník zpracovává a zakládá i veškeré změny, avíza z RŽP a kontroluje a zpracovává datové zprávy. V rámci Czech POITU vydává ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy (živnostenský

¹⁸⁸ Osoby fyzické: Změny, lustrace, výzvy k doložení. Osoby právnické: nesoulady s registry ve jméně nebo sídle, insolvenční řízení, veřejné rejstříky.

rejstřík, výpis z rejstříku trestů, obchodní rejstřík, katastr nemovitostí) a konverze dokumentů pro klienty i pro potřeby úřadu v listinné i elektronické podobě. Je také zřizovatelem datových schránek.

Kontrolu provádí tento živnostenský obor v rámci každodenní činnosti. Kontrolami je pověřen jeden ze zaměstnanců. Kontroly probíhají v terénu většinou na provozovně. Mohou také probíhat na pozvání na úřadě. Vše probíhá primárně na základě zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole.

Pokud jde o administrativní zátěž, zaměstnanci uvedli, že největším problémem je pro ně propojení jednotlivých orgánů a společná komunikace. Například propojení s úřadem práce je velmi komplikované, protože každý pracovní úřad má jiný způsob komunikace a elektronicky většinou nekomunikují. Zprávu kupříkladu převezmou, ale neodpovídají. Dále výpisy na správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu musí úředníci živnostenského odboru tisknout zvlášť a zakládat ke složce klienta s ohlášením živnosti. Také většinou dostávají od Krajského živnostenského úřadu metodické pokyny ohledně pracovních postupů. Nemohou tedy používat vlastní postupy, které by jim vyhovovali.

4. 2. 2. Okresní/Zemský úřad Regen – Sachgebiet Sicherheit, Gewerbe, Jagd

Živnostenský úřad v rámci okresu se nachází v budově zemského úřadu Regen (Landratsamt Regen). V rámci struktury tohoto úřadu je odbor živností zařazen pod nadřazené oddělení veřejné bezpečnosti a pořádku. Nadřízeným odboru je náměstek. Nad celým úřadem dohlíží okresní správce. Odbor živností je společný i pro odbor bezpečnosti a myslivosti. Vedoucím celého odboru „Bezpečnost, živnosti, myslivost“ je určena jedna osoba, která má pod sebou další zaměstnance.¹⁸⁹ Řídí se například živnostenským zákonem – GewO, Restauračním zákonem – GastG, Zákonem o uzavírání obchodů – LadSchlG. Jelikož není jednotný zákon o kontrole, řídí se těmito dalšími zákony: zákon o bezpečnosti práce – AsiG, Zákon o černé práci – SchwarzArgG a další.

Zemský úřad má úkoly v rámci okresu a úkoly státní. Zpracování živností je úkolem státním. V rámci této práce uvedu pouze úkoly týkající se živností. Tento odbor kontroluje došlá ohlášení od obcí, které jsou v rámci okresu. V rámci okresu mají obce většinou stejný program, do kterého jednotlivé obce přihlašují živnosti. Tím nejčastějším je GEWAN. Tento program má i živnostenský odbor na zemském úřadě. Propojení je tedy okamžité. Problémem jsou ovšem tři obce v okrese, které mají jiný program. Těchto obcí se pak musí odbor živností doptávat na nově vzniklé živnosti. Dále může živnostenský odbor obeznámit s nově vzniklou

¹⁸⁹ Viz příloha č. 4, Organizační struktura zemského úřadu Regen

živností orgány v rámci úřadu i mimo něj. V rámci úřadu jde o činnost dobrovolnou a nejčastěji jde například o oznámení na odbor hygieny nebo na policii. Automaticky se ohlášení odesílá na finanční úřad. Příslušné dokumenty se skenují a posílají ostatním orgánům v rámci přílohy prostřednictvím emailu. Pokud některá živnost vyžaduje speciální povolení, zaznamenává odbor živností tuto skutečnost do Centrálního registru živností (*Gewerbezentralregister*).

Další činností je kontrola. Taková kontrola je spíše výjimečná. Provádí se společně s dalšími orgány (hygiena, celní policií, státní policií). Při kontrole nemusí být přítomen zaměstnanec úřadu, ale může pouze vyslat tyto příslušné osoby. Státní policie může například zastoupit kontrolní činnost zaměstnance živnostenského odboru v případě, že v den státního svátku, kdy nesmí nikdo kromě policie pracovat, je prověřováno, zda je dle zákona obchod zavřen. Na základě výsledku kontroly je úřad oprávněn ukládat tresty (pokuty, zákazy, příkazy). Tyto tresty zaznamenává do Centrálního registru živností (*Gewerbezentralregister*).

Základní komunikace mezi jednotlivými úřady v Bavorsku probíhá tedy prostřednictvím emailu. V rámci SRN mohou úředníci pokládat dotazy do Spolkového centrálního registru. Do tohoto registru zajistí úřad přístup pro každého úředníka.

Na tomto úřadě je vzhledem k velikosti omezený počet pracovních pozic. Tudíž i pokud dosáhne úředník vyššího vzdělání, nemůže být hned přesunut na novou pozici, ale musí vyčkat na uvolnění pracovního místa. Zemský úřad v Regenu má svoji vlastní univerzitu hned vedle úřadu. Nové zaměstnance může přijímat zemský úřad v rámci přijímacího řízení. Pokud jde ale o úředníky, nemůže přijetí konkrétních účastníků nijak ovlivnit, vzhledem k systému státní služby v Bavorsku.¹⁹⁰

Nově přidělený úředník má nárok na kurz týkající se jeho specifického odboru. Bývají pořádány jednodenní až týdenní semináře nebo workshopy. Poté se nekonají žádné pravidelné vzdělávací akce. Pokud úředník nebo zaměstnanec projeví vlastní iniciativu a zájem o kurz, například vzhledem ke změně zákona, má možnost účastnit se kurzu pořádaném Bavorskou správní školou (*Bayrische Verwaltung Schule*), nebo Odbornou školou veřejného práva (*Fachschule für öffentliches Recht*). Účast na takovýchto kurzech schvaluje vzhledem k rozpočtu úřadu personální oddělení. Nárazově pořádá úřad školení na komunikaci s občany, zvláště pak s ohledem na bezpečnost úředníků. Účast na kurzech hradí úřad.

K administrativní zátěži zde zaměstnanci neregistrují velké problémy. Vzhledem k tomu, že nedostávají žádnou metodiku ohledně postupů práce, mohou si vše vést dle svého

¹⁹⁰ Viz kapitola 4.1.2.

uvážení. Jediným problémem vidím v připravovaných programech, které by jim měli ulehčit práci. Bohužel se neustále vyvíjí a zatím nefunguje ani žádný prototyp. Stávající programy jsou zastaralé a přehlcné. Další věcí je nutnost tisku veškerých dokumentů a zakládání do složek. Vzhledem k nedostatečnosti programů nemůže fungovat pouze elektronická verze, ale je třeba uchovávat veškeré dokumenty v papírové formě.

4. 2. 3. Radnice – Gewerbeamt Zwiesel

Živnostenský úřad se nachází v budově radnice města Zwiesel. Tento odbor je zařazen pod oddělení Regulačního úřadu. Tento Regulační úřad vede jedna osoba. Tato odpovědná osoba je přímo navázána na nejvyšší orgán, starostu. Společně s živnostenským úřadem zde najdeme dalších pět odborů. Živnostenský úřad je spojen s matričním úřadem. V rámci návštěvy jsem měla možnost hovořit právě s touto odpovědnou osobou.

Živnostenský úřad má pouze povinnost přijímat ohlášení živností a prostřednictvím programu GEWAN předat nadřízenému zemskému úřadu v Regenu (Landratsamt Regen), tzn. Jeho živnostenskému odboru. Toto předání probíhá automaticky. Přijímá pouze živnosti, které budou provozovány ve správním obvodu města Zwiesel. Úředníci na tomto úřadě poskytují dobrovolně také základní poradenskou činnost. Doporučují obyvatelům před podáním ohlášení zavolat na živnostenský úřad a požádat o informace ohledně potřebných dokumentů. Pokud by chyběli nějaké potřebné dokumenty nebo informace k ohlášení, vždy na to úředníci upozorní. Dále je na ohlašovatel, zda chyby odstraní. Úředník má pak povinnost poslat dále ohlášení tak, jak mu bylo předáno. Pokud zemský úřad ohlášení zamítne, musí si ohlašovatel znovu zaplatit poplatek a podat nové ohlášení. Za ohlášení vybírá přímo úředník 40 EURO, za změny 30 EURO, za odhlášení 20 EURO. Dále také povoluje jedno a více denní povolení prodeje ve stáncích, kde kasírují 50 EURO, dle restauračního zákona - GastG a bavorského restauračního zákona – BayGastV.

Všechny dokumenty musí tisknout a zařadit do složky. Mezitím vykonávají úředníci povinnosti týkající se matričního úřadu a dalších odborů. Provoz živnostenského úřadu je omezen na jeden den v týdnu a to sice na středu odpoledne.

4. 2. 4. Komunikace mezi úřady prostřednictvím programu IMI

Na České i Německé straně existuje program IMI – Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu, který slouží v mezinárodní spolupráci úřadů členských států. Vychází z iniciativy Ministerstva průmyslu a obchodu odbor vnitřního trhu a služeb EU. Program byl zařazen do 7000 úřadů. Konkrétně jde o obecní živnostenské úřady, profesní komory, ústřední orgány státní správy, orgány státní správy s povolovací a dozorovou pravomocí (např. státní úřad pro kontrolu léčiv). Tento program funguje již od roku 2009 a je dostupný online na

stránkách Evropské komise.¹⁹¹ Jeho používání je pro úřady povinné.¹⁹² Komunikace mezi úřady v rámci ČR je technicky možná, ale primárně je určen pouze pro komunikaci se zahraničními úřady. Totéž platí pro SRN.

Program je převážně určen pro kontrolu zahraničních podnikatelů, kteří přeshraničně poskytují služby na základě živnostenského oprávnění jiného členského státu. Úřady mohou žádat o informace o konkrétním podnikateli, o potvrzení, nebo dokumenty, pokud si například chtějí ověřit pravost dokumentů dokládajících oprávnění a licence k živnosti v členském státě. Mohou také zažádat domovský stát o provedení kontrol, nebo přijetí konkrétního opatření (např. pokud hrozí důvodné podezření na nepoctivého podnikatele).

System dále slouží k ověření informací o vysílaných pracovnících. Slouží také pro kontrolu zahraničních uchazečů o veřejnou zakázku. Jeho prostřednictvím lze vyřídít Evropský profesní průkaz pro farmaceuty, zdravotní sestry, fyzioterapeuty, horské průvodce a realitní makléře. Poskytuje informace o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči. Postupně se rozšiřuje o další služby.¹⁹³

Přístupové údaje jednotlivým úředníkům generuje přidělený koordinátor v ČR. Po přihlášení úřad zašle žádost o informaci do programu IMI. Tento program zašle upozornění o obdržení nové žádosti o informaci na e-mail úřadu. Není tedy nutné pravidelně program kontrolovat. Úředník při přijetí žádosti stanovuje termín, ve kterém se zavazuje žádost vyřídít. Pokud to situace vyžaduje, je úředník oprávněn zasílat přes tento program skenované dokumenty dokládající informace.¹⁹⁴

4. 2. 5. Shrnutí

Při porovnání jednotlivých úřadů mě nejvíce zaujali technologické rozdíly. Z mého pohledu disponuje ČR lepšími technologiemi, které zjednodušují práci jak úředníkům, tak občanům. Podceňuje se ale školení úředníků na práci s programem. Většinou jsou programy složité a úředníci si pomáhají mezi sebou. Což zdržuje jejich každodenní pracovní povinnosti. Zároveň je v ČR vše více hlídáno, jak ze strany úředníků ke klientům, tak od krajského živnostenského úřadu k obecnímu živnostenskému úřadu.

¹⁹¹ Úvodní stránka - IMI - Evropská komise. European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_cs.htm

¹⁹² Na základě §26 zákona č. 222/2009 Sb. o volném pohybu služeb

¹⁹³ Administrativní spolupráce v EU se rozvíjí prostřednictvím IMI systému | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-eu/vnitni-trh-eu/administrativni-spoluprace-v-eu-se-rozvi-ji-prostrednictvim-imi-systemu--223270/>

¹⁹⁴ tamtéž

Organizačně je v ČR živnostenský úřad také zařazen velmi odlišně oproti SRN. Provoz živnostenských úřadů je v SRN velmi omezen, proto je většinou sloučen s jinými odbory. Je tedy komplikovanější živnostenský odbor v SRN vůbec najít.

Vzhledem k činnostem by se dal chod obecního živnostenského úřadu ČR přirovnat k činnostem jak živnostenského úřadu v obci, tak zemského úřadu v SRN. V SRN mají sice méně povinností ohledně živností, ale vzhledem ke sloučení s jinými odbory přibývají pracovní povinnosti z ostatních odborů.

Kontroly živnostníků v ČR jsou velmi časté. Konkrétně na obecním živnostenském úřadě v Sušici probíhají téměř každý den. Kdežto v SRN na zemském úřadě v Regenu probíhají pouze výjimečně a většinou z nějakého podnětu.

Program IMI má velký potenciál. Základní myšlenka a funkce mohou výrazně napomoci komunikaci se zahraničními úřady. Program je jednoduchý na obsluhu. Pokud jde o předání dokumentů, stačí pouze oskenovat. Fungují zde i předepsané nejčastější otázky. Úředník nemusí umět řeč úřadu, kterému pokládá otázku. Teoreticky je koncept velmi dobrý. V praxi jsem se s tímto programem také setkala, jak na obecním živnostenském úřadě v Sušici, tak na zemském úřadě v Regenu. Bohužel realita je poměrně jiná. Úředníkům v Sušici byly předloženy brožury na prostudování, ale neproběhlo žádné školení, které by jim ujasnilo práci s tímto programem. Zde byl program od roku 2009 použit pouze jednou. Úředníci používají spíše telefonickou komunikaci nebo se radí s nadřazenými orgány. Stejná situace je na úřadě v Regenu. Zde mají v povědomí existenci tohoto programu, ale nikdo ho v praxi nevyužívá. Kontaktují prostřednictvím emailu. Záměr je tedy dobrý a v praxi by byl i funkční, ale chybí kvalifikace úředníků pro práci s tímto programem.

4. 3. Založení živnosti – komparace ČR/SRN

4.3.1. ČR

Nejrozšířenější formou podnikání v České republice je ve formě fyzické osoby provozující živnost takzvaně Osoba samostatně výdělečně činná.

Ohlášení živnosti na živnostenském úřadě

V rámci České republiky si můžeme vybrat jakýkoliv obecní živnostenský úřad. Ohlašovatelé upřednostňují malá města, kde je vyřízení podstatně rychlejší především pro menší počet celkově nahlášených živností.

Jedním způsobem podání ohlášení živnosti je osobní návštěva vámi vybraného úřadu. S sebou je třeba si vzít pouze průkaz totožnosti. K ověření trestního rejstříku má živnostenský úřad přístup sám. Na živnostenském úřadě vyplníme papírový formulář, nebo s námi úřednice vyplní údaje přímo do počítače¹⁹⁵. Další možností je vyplnění formuláře online v rámci elektronického podání. K dispozici je program pro instalaci do počítače.¹⁹⁶ Tato verze od roku 2019, kdy začala fungovat nová verze, funguje pouze omezeně. Jednodušší a praktičtější verze funguje v rámci webového prohlížeče od roku 2019.¹⁹⁷ Zde najdeme ohlášení živnosti pro fyzickou i právnickou osobu, dále změnový formulář pro fyzickou i právnickou osobu. Správně vyplněný formulář¹⁹⁸ lze zaslat dvěma způsoby. Při odeslání na Elektronickou podatelnu živnostenského úřadu je třeba instalace speciálního programu pro elektronický podpis¹⁹⁹, který musí být zprostředkován Českou poštou, s. p., nebo eIdentity a. s., nebo První certifikační autoritou, a. s.²⁰⁰ Dále můžeme správně vyplněný formulář zaslat prostřednictvím datové schránky. Ohlašovatel musí mít svoji aktivní datovou schránku.²⁰¹ Odeslat lze jakémukoliv živnostenskému úřadu.²⁰² Dle §72 živnostenského zákona můžeme ohlášení živnosti k živnostenskému úřadu a žádost o koncesi provést prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy.²⁰³ Žadatel při podání předkládá vyplněný jednotný registrační formulář, který získá na Ministerstvu průmyslu a obchodu. Listinnou formu podání pracovník Czech POINTu převezme

¹⁹⁵ Viz příloha č. 1, Formulář pro ohlášení živnosti osoby fyzické

¹⁹⁶ Ke stažení zde: <https://www.rzp.cz/elpod.html#odkazy>

¹⁹⁷ Online formulář zde: Registr živnostenského podnikání, JRF, [online]. ©2019 [cit. 1.03.2019]. dostupné z: <https://www.rzp.cz/jrf/web/#/>

¹⁹⁸ Správnost nám kontroluje samotný program.

¹⁹⁹ § 5 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce

²⁰⁰ Živnostenský rejstřík, elektronické podání, [online]. ©2019 [cit. 1.03.2019]. dostupné z: <https://www.rzp.cz/elpod.html>

²⁰¹ zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

²⁰² Živnostenský rejstřík, elektronické podání, [online]. ©2019 [cit. 1.03.2019]. dostupné z: <https://www.rzp.cz/elpod.html>

²⁰³ Kontaktní místa veřejné správy (Czech POINT) představují síť kontaktních bodů, na kterých si občané mohou požádat o výpis z veřejných i neveřejných rejstříků a registrů a učinit podání vůči státní správě. Zde můžeme najít jedno z kontaktních míst veřejné správy: <https://www.czechpoint.cz/wwwstats/f?p=100:16>

a odešle na zvolený živnostenský úřad. Správní poplatek vybíraný pracovištěm Czech POINT činí v případě samosprávních úřadů 50 Kč za přijetí podání, na ostatních kontaktních místech Czech POINT podle ceníku. Další poplatek se vybírá dle druhu podání. Tento druhý poplatek je určen pro Živnostenský úřad, na který je poté kontaktním místem Czech POINT zasílán. Změna v RŽP je aktivní do pět pracovních dní.

Poplatek hradí ohlašovatel vždy s podáním ohlašovacího formuláře a to vždy úřadu, ke kterému ohlášení podal. Poplatky se hradí ve stejné výši jak při osobním podání, tak při elektronickém podání.²⁰⁴ Při osobním podání hradíme hotově na podatelně úřadu (městské radnici), ve kterém se živnostenský úřad nachází. S potvrzením o zaplacení přicházíme na živnostenský úřad. V rámci elektronického podání hradíme poplatek převodem na účet, nebo poštovní poukázkou.²⁰⁵

Jednotný registrační formulář je zaštitěn Centrálním registračním místem v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu. Nyní si uvedeme nejdůležitější kroky pro vyplnění formuláře pro fyzickou osobu. Ve formuláři jsou vždy nejdůležitější údaje v části A o osobě (rodné číslo, jméno a příjmení), dále bydliště a sídlo. Sídlo může být shodné s bydlištěm. Předmět podnikání může být poněkud komplikovaný. Většina ohlašovatelů neví, do jaké kategorie jejich živnost spadá. S tímto dotazem lze telefonicky nebo osobně kontaktovat živnostenský úřad. Nejprve je důležité vědět, zda živnost bude činností volnou, vázanou, řemeslnou, nebo koncesovanou. Kategorii živnosti musíme uvést přesně tak, jak je uvedena v příloze živnostenského zákona a v Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. Dále musíme uvést údaje o provozovně, pokud nějaká je a údaje odpovědného zástupce, pokud si ohlašovatel ustanovil někoho, jehož prostřednictvím provozuje živnost. Dále ve formuláři v rámci části B-E můžeme určit, kterým dalším úřadům má být formulář zaslán. Tato část je velmi praktická. Pokud učiníme oznámení již prostřednictvím tohoto formuláře, nemusíme zasílat jiným úřadům. Jedná se o správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu, pracovní úřad (hlásíme nově vzniklá volná pracovní místa), Finanční úřad. Stejně údaje vyplňujeme jak na papírovém formuláři, tak v rámci online formuláře (zde jsou jednotlivé kroky postupně odděleny).

Žádost o koncesi

²⁰⁴ Výše poplatků bude uvedena ve zvláštní kapitole

²⁰⁵ Správní poplatky a výkon jejich správy upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Výše správních poplatků na úseku živnostenského podnikání jsou uvedeny v sazebníku v části I v položce 24, který je přílohou zákona č. 634/2004 Sb.

Žádost o koncesi probíhá stejně jako v případě ohlášení živnosti. Podáváme ji u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu na území ČR nebo příp. prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy. Další možností podání žádosti o koncesi jsou elektronická podání, která lze využít i v případě ohlášení živnosti. Stejně tak probíhá i úhrada poplatků.

Subjekty oprávněné k podání žádosti o koncesi jsou v případě právnické osoby ty, které mají sídlo na území České republiky. V případě fyzických osob je to bydliště fyzické této osoby na území České republiky.²⁰⁶

Příklady zakládání živnosti:

Živnost volná

Pomoc v domácnosti – Poskytování služeb pro rodinu a domácnost

Tato živnostenská činnost je dle přílohy č. 4 živností volnou, nevyžaduje tudíž žádná povolení, ani odbornou kvalifikaci. Tato živnost se řídí živnostenským zákonem č. 455/1991 Sb. Zapotřebí je pouze splnění všeobecných podmínek. Ohlášení probíhá na základě výše popsaného.

Živnost vázaná

Provoz autoškoly

Provozování této živnosti se řídí živnostenským zákonem. Dle přílohy č. 2 se řadí do živností vázaných. V této najdeme základní požadovanou odbornou způsobilost a některé další poznámky ohledně požadované odborné způsobilosti. Dalším zákonem, kterým se řídí provoz této živnosti, je zákon č. 247/2000 Sb., o získání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel. Zde najdeme konkrétní podmínky pro provozování této živnosti.

Požadovanou odbornou způsobilostí je profesní osvědčení vydané krajským úřadem a jeden rok praxe v oboru. Pro získání profesního osvědčení je potřeba splnit požadavky dle §21 zákona č. 247/2000 Sb.²⁰⁷ Po získání živnostenského oprávnění a splnění požadavků dle

²⁰⁶ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © [cit. 06.03.2020]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/2017/1/FOCRKON_k_1_1_2017_W.pdf

²⁰⁷ Držitelem profesního osvědčení může být osoba, která:

(2) (a) má ukončené střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou, nebo jde-li o učitele výcviku v řízení vozidla nebo výuky praktické údržby vozidla, ukončené střední vzdělání strojního nebo dopravního oboru; b) dosáhla věku 24 let; c) se s kladným výsledkem podrobila dopravně psychologickému vyšetření; dopravně psychologické vyšetření provádějí fyzické osoby, které poskytují služby v oboru psychologického poradenství podle zvláštního právního předpisu^{2b}) nebo právnické osoby, u kterých je dopravně psychologické poradenství předmětem činnosti, (dále jen "dopravní psycholog"); d) absolvovala základní školení a zkouškou prokázala znalosti předpisů o provozu na pozemních komunikacích, o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, o získávání

živnostenského zákona je třeba dále zažádat o registraci k provozování autoškoly dle části druhé zákona č. 247/2000 Sb. Tuto žádost podává žadatel k příslušnému obecnímu úřadu s rozšířenou působností v místě provozovny.

Příslušnými úřady pro založení této živnostenské činnosti jsou tedy krajský úřad, který vydá profesní osvědčení, a následně podáme ohlášení živnosti s potřebnými dokumenty na obecní živnostenský úřad. Po splnění podmínek živnostenský úřad ve lhůtě pěti dnů ode dne doručení ohlášení provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá podnikateli výpis.²⁰⁸

Živnost řemeslná

Holičství, Kadeřnictví

Tato živnost je dle přílohy č. 1 živnostenského zákona živností řemeslnou. Řídí se živnostenským zákonem.

Požadavky pro provozování této živnosti jsou stanovené v §21 živnostenského zákona. Ohlašovatel tedy musí splňovat kromě všeobecných podmínek také odbornou způsobilost, daňovou bezdlužnost v oblasti podnikání, bezdlužnost vůči správě sociálního zabezpečení a bezdlužnost vůči zdravotní pojišťovně. Žadatel předkládá živnostenskému úřadu potvrzení, že o podnikateli nejsou evidovány daňové nedoplatky z podnikání, nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a dále doklad o odborné způsobilosti (např. výuční list v oboru a doklad o vykonání tříleté praxe, doklad o vykonání šestileté praxe v oboru). Nejběžnějším způsobem splnění požadavku kvalifikace je střední vzdělání ukončené vyučením listem v oboru.²⁰⁹ Požadavky dle §21 živnostenského zákona mohou být nahrazeny na základě §21 (2).²¹⁰

a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a znalosti ovládání a údržby vozidla, řízení vozidla a zásad bezpečné jízdy vozidla, včetně vozidla konstrukčně přizpůsobeného tělesně postižené osobě; jde-li o výuku předpisů o provozu na pozemních komunikacích a teorii řízení a zásad bezpečné jízdy, musí tato osoba být držitelem řídičského oprávnění pro skupinu vozidel, k jehož získání provádí výuku; e) která nemá soudem nebo správním orgánem uložení trest zákazu řízení motorových vozidel a které v posledních třech letech nebyl takový trest uložen.

(3) Provádět výcvik může osoba, která:

a) splňuje podmínky uvedené v odstavci 2 písm. a) až e), a b) je nejméně tři roky držitelem řídičského oprávnění pro skupinu vozidel, pro kterou provádí výcvik.

²⁰⁸ Provozování autoškoly - živnostenské oprávnění krok za krokem | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 06.03.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/provozovani-autoskoly/>

²⁰⁹ Založení a provoz holičství či kadeřnictví. [online]. Copyright © ARSYLINE 2017 [cit. 06.03.2020]. Dostupné z: <https://www.profispolnosti.cz/cs/zalozeni-spolecnosti/zalozeni-a-provoz-holicstvi-ci-kadernictvi/a-1645/>

²¹⁰ j) po dobu tří po sobě jdoucích let jako samostatně výdělečně činná osoba nebo ve vedoucím postavení, přičemž výkon činnosti nesmí být ukončen více než 10 let před ohlášením živnosti nebo podáním žádosti o koncesi; k) po dobu 2 po sobě jdoucích let jako samostatně výdělečně činná osoba nebo ve vedoucím postavení, je-li držitelem dokladu o dosažení kvalifikaci vydaného nebo uznaného příslušným orgánem nebo institucí členského státu a potvrzujícího vzdělání a přípravu, které jej odborně připravují pro výkon předmětné činnosti v členském státě

Žadatel tedy pouze podá živnostenskému úřadu požadované dokumenty společně s ohlášením živnosti.

Živnost koncesovaná

Silniční motorová doprava

Obecnou úpravu najdeme v živnostenském zákoně v příloze č. 3 živnostenského zákona. Zde najdeme odbornou způsobilost a další podmínky potřebné k získání živnostenského oprávnění a úřady vyjadřující se k žádosti o koncesi. Konkrétní podmínky najdeme v zákoně č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě.²¹¹ Tento zákon navazuje na evropskou úpravu, tudíž by se podmínky pro provoz silniční motorové dopravy neměly příliš lišit.

Jedná se o silniční motorovou dopravu nákladní provozovanou vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti přesahující 3,5 tuny, jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí. Dále se jedná o osobní přeprava, která je provozovaná vozidly určenými pro přepravu více než 9 osob včetně řidiče. Patří sem také nákladní doprava s vozidly nebo jízdními soupravami, které nepřesahují největší povolenou hmotnost 3,5 tuny, je-li určena k přepravě zvířat nebo věcí, a také osobní doprava, při které počet přepravovaných osob nepřekročí 9 osob včetně řidiče.

Pro získání živnostenského oprávnění k provozování této činnosti je potřeba splnit požadavky na odbornou způsobilost podle § 27 odst. 1 a 2 živnostenského zákona. Tyto požadavky navazují na §8a zákona č. 111/1994 Sb. a jsou uplatňovány v případě nákladních vozidel přesahujících hodnoty 3, 5 tuny, nebo 9 osob. Žádosti o koncesi ohledně vozidel nepřesahujících 3, 5 tuny a 9 osob dostávají automaticky vždy souhlasné stanovisko. Živnostenskému úřadu je třeba doložit osvědčení o odborné způsobilosti. Toto osvědčení vydá dopravní úřad na základě úspěšně složené zkoušky, nebo orgán jiného členského státu dle předpisu EU. Žadatel musí také prokázat finanční způsobilost, dobrou pověst a usazení.

původu; l) po dobu 2 po sobě jdoucích let jako samostatně výdělečně činná osoba nebo ve vedoucím postavení, prokáže-li, že vykonával předmětnou činnost nejméně 3 roky v pracovněprávním vztahu, přičemž výkon činnosti nesmí být ukončen více než 10 let před ohlášením živnosti nebo podáním žádosti o koncesi, nebo; m) po dobu 3 po sobě jdoucích let v pracovněprávním vztahu, je-li držitelem dokladu o dosažené kvalifikaci vydaného nebo uznaného příslušným orgánem nebo institucí členského státu a potvrzujícího vzdělání a přípravu, které jej odborně připravují pro výkon předmětné činnosti v členském státě původu; pokud tak stanoví § 21 odst. 2 u řemeslných živností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu nebo u jednotlivých vázaných nebo koncesovaných živností přílohy č. 2 nebo 3 k tomuto zákonu; při posuzování odborné způsobilosti se použije zákon o uznávání odborné kvalifikace.

²¹¹ ve znění pozdějších předpisů Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje se směrnice Rady 96/26/ES

Příslušnými orgány pro získání koncese je tedy dopravní úřad, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi a dále obecní živnostenský úřad, který rozhoduje o koncesi a následně vydává živnostenské oprávnění k provozování živnosti. „Živnostenský úřad do pěti pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese provede zápis do živnostenského rejstříku a podnikateli vydá výpis.“²¹²

4.3.2. SRN

Pokud chce někdo začít podnikat, má na výběr z mnoha právních forem podnikání. Začínající podnikatel se rozhoduje na základě právního (vzhledem k právům, povinnostem a odpovědnosti), daňového a ekonomického hlediska.

Jednotliví živnostníci jsou v Německu nejrozšířenější formou podnikání. Jde zhruba o dva miliony.²¹³

Ohlášení živnosti na příslušném živnostenském úřadě

Vzhledem k tomu, že všechny druhy živností vyžadují ohlášení prostřednictvím ohlašovacího formuláře, uvedeme si zde jednotlivé kroky potřebné pro správné vyplnění a podání ohlášení.²¹⁴

Nejprve si najdeme příslušný živnostenský úřad, vždy podle místa a sídla podnikání. Pokud podnikáme na více místech ve vícero městech (v rámci Bavorska), musíme zajít na každý úřad zvlášť a na každém z nich podat ohlášení živnosti a zaplatit poplatek. Oddělení živností najdeme v rámci radnice obce. Většinou je součástí většího oddělení. Nehledejme tedy samostatný úřad jako u nás.

Poté je třeba vyplnit formulář o ohlášení provozování živnosti. Tento formulář získáme přímo při osobní návštěvě oddělení živností, kde ho lze přímo s úřednicí vyplnit. Úřednice ověřuje také průkaz totožnosti. Nebo ho najdeme na internetových stránkách daného úřadu. Tento formulář je třeba vyplnit a vytištěný zaslat na příslušné oddělení živností s okopírovaným průkazem totožnosti. Pokud jsou potřeba některé další dokumenty, je třeba je zaslat společně s ohlášením. Před odesláním formuláře nebo přímou návštěvou úřadu se proto doporučuje zavolat na příslušné oddělení živností, nebo příslušnou Průmyslovou a hospodářskou komoru,

²¹² §54 (1) zákona č. 455/1991 Sb.

²¹³ https://www.youtube.com/watch?time_continue=544&v=Xqer4ADWUd8&feature=emb_title

²¹⁴ Formulář je součástí přílohy

nebo příslušnou Řemeslnou komoru. Zde poskytují informace ohledně jednotlivých živností a všech potřebných dokumentů.

Poplatek ve výši, kterou si obec určuje sama v rámci zákona, hradí ohlašovatel v hotovosti přímo na oddělení živností, a v případě ohlášení poštou pošle úřad poštovní poukázku.

První část formuláře od č. 1-3 se týká formy právnické osoby, pokud nějaká je. V části 4 – 11 týkající se fyzické osoby, která živnost ohlašuje, se vyplňují osobní údaje. Třetí část 12-31 se týká podniku a popisu konkrétní živnosti. V této třetí části je nejdůležitější bod 13 (uvádíme, zda budeme při provozování živnosti v kontaktu s veřejností), dále bod 15 (údaje o provozovně), bod 18 (podrobný popis činnosti v rámci živnosti), bod 19 (zda provoz živnosti bude činností hlavní či vedlejší), bod 20 (datum počátku provozu živnosti), bod 21 (druh podnikání - řemeslné, průmyslové, obchodní a jiné), bod 27 (pokud je ze zákona povinné pojištění).²¹⁵

Příklady zakládání jednotlivých živností:

Živnosti neregulované

Pomoc v domácnosti

Tato živnost je neregulovaná a nevyžaduje žádné zvláštní povolení. V porovnání s českou úpravou by bylo možné ji označit jako poskytování služeb. Provozování takovéto živnosti se řídí živnostenským řádem - GewO.²¹⁶

Žadatel pouze vyplní formulář pro ohlášení živnosti, který podá na příslušný živnostenský úřad. Živnost lze provozovat okamžitě po obdržení oznámení o přijetí ohlášení živnosti, pokud podaný formulář splňoval všechny formální náležitosti.

Živnosti regulované

Provoz autoškoly

Činnost učitele autoškoly je v rámci lektorské činnosti považována za svobodné povolání. Teoreticky by nebylo třeba živnostenského oprávnění, ale vzhledem k tomu, že se vyžaduje určitá kontrola nad touto činností, je zde povinnost registrace na příslušném

²¹⁵ Viz příloha č. 2, Formulář pro ohlášení živnosti v SRN

²¹⁶ Gewerbe anmelden als Haushaltshilfe | Gewerbeanmeldung.de. Gewerbeanmeldung.de | Informationen zur Gewerbeanmeldung [online]. Copyright © ACP prod [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.gewerbeanmeldung.de/gewerbe-anmelden/haushaltshilfe>

živnostenském úřadě a jistá povolení. Ovšem výkon tohoto povolání je osvobozen od živnostenské daně.

Podmínky pro získání živnostenského oprávnění pro provozování autoškoly jsou uvedeny v zákoně o učitelích autoškoly – FahrlG, dále se živnostník řídí GewO.

Pro získání povolení je nutné nejprve získat řidičský průkaz a prokázání finanční, osobní a profesní způsobilosti učitele autoškoly. Podmínkou je dosažení věku minimálně 25 let, dodání výpisu z rejstříku trestů společně s výpisem z obchodního rejstříku. Žadatel by měl mít dosaženou praxi minimálně dva roky jako učitel autoškoly na plný úvazek. Dále je třeba složit zkoušku instruktora jízdy. Žadatel také musí prokázat, že má k dispozici vhodné učebny, učební pomůcky a výcviková vozidla.²¹⁷ Kontrolováno je také pojistné krytí. Povolení uděluje příslušný úřad pro silniční dopravu na základě splnění všech podmínek. Se získaným povolením se žadatel nechá zaregistrovat u příslušného živnostenského úřadu a získá tak živnostenské oprávnění. Samozřejmě musí splňovat obecné podmínky pro získání živnostenského oprávnění.²¹⁸

Silniční motorová doprava

Podrobnou regulaci najdeme v zákoně o silniční dopravě – GüKG. Registrace a další požadavky ohledně živnosti se řídí GewO.

Tato regulovaná živnost vyžaduje získání licence pro provozování silniční nákladní dopravy. Jedná se o vozy včetně přívěsu s celkovou hmotností vyšší než 3,5 tuny. Žadatel musí prokázat finanční schopnost v rámci základního kapitálu a finančních rezerv (u prvního vozidla nejméně 9000 Eur)²¹⁹. Těmito finančními požadavky se zabývá finanční úřad. Dále je třeba výpis z rejstříku trestů a výpis z ústředního obchodního rejstříku.

Žadatel musí také mít odbornou způsobilost, kterou lze prokázat několika způsoby. Důkazem způsobilosti je například manažerská pozice vykonávána po dobu nejméně deseti let v dopravní společnosti, přičemž činnost musí být vykonávána v jedné nebo případně několika zemích Evropské unie. Certifikaci o odborné způsobilosti schvaluje a vydává Obchodní a průmyslová komora. Dále živnostenský úřad uznává bakalářský titul v oboru Doprava

²¹⁷ Gewerbe anmelden für eine Fahrschule | Gewerbeanmeldung.de. Gewerbeanmeldung.de | Informationen zur Gewerbeanmeldung [online]. Copyright © Gerhard Seybert [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.gewerbeanmeldung.de/gewerbe-anmelden/fahrschule>

²¹⁸ FahrlG, Gesetze im Internet [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/fahrlg_2018/index.html#BJNR216210017BJNE000101124

²¹⁹ Rezervy zajišťují, že žadatel bude schopen dopravu provozovat i v případě oprav.

a logistika nebo Řízení dopravy a logistika. Cizinci mají možnost absolvovat odbornou zkoušku v Obchodní a průmyslové komoře.

Jsou-li cíle doslova namířeny uvnitř i vně EU, je třeba získat licenci Společenství (často se také označuje jako licence EU). Dále mají žadatelé pojistnou povinnost pokrývající škodu způsobenou zpožděním dopravy, dle HGB, s minimální pojistnou částkou 600 000 EUR na pojistnou událost.²²⁰

Povolení získává žadatel po splnění všech podmínek u příslušného dopravního úřadu. Živnostenský úřad po prověření všech dodaných dokumentů a povolení vydává, na základě ohlášení živnosti, živnostenské oprávnění.²²¹

Kadeřnictví

Tato řemeslná živnost vyžadující odbornou kvalifikaci a schválení se řídí řemeslným řádem - HwO a živnostenským řádem – GewO. HwO určuje podmínky pro získání živnostenského oprávnění v tomto oboru.

Pokud bude kadeřnice/kadeřník provozovat svoji živnost v salonu, musí splňovat požadavky provozovny dle živnostenského řádu. Pokud chce kadeřník zároveň zaučovat učně, musí mít titul mistra v oboru, který získá absolvováním odborné střední školy. Pokud ovšem takovéto učňovské kadeřnictví žadatel provozovat nebude a je pouze vyučen v oboru kadeřník/kadeřnice a své zkušenosti může prokázat, postačí alternativy podmínek uvedených v §7, 8 HwO. Zkušenostmi, které žadatel musí prokázat, se myslí alespoň šestiletá praxe, nebo čtyřletá praxe ve vedoucím postavení. Další možnost je najmout mistra, který bude působit jako provozní manažer. Pokud se nejedná o klasický salon, lze zažádat o výjimku v závislosti na §8 HwO. Pokud kadeřník nebude mít stálé sídlo, ale bude například provozovat živnost u zákazníků nebo v alternativních prostorech, může zažádat živnostenský úřad, v rámci pohyblivých živností o „Cestovní kartu“.²²²

²²⁰ §7 a), Gesetze im Internet [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/g_kg_1998/index.html#BJNR148510998BJNE001002308

²²¹ Gewerbe anmelden für ein Transportunternehmen, Gewerbeanmeldung.de. Gewerbeanmeldung.de | Informationen zur Gewerbeanmeldung [online]. Copyright © Gerhard Seybert [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.gewerbeanmeldung.de/gewerbe-anmelden/transportunternehmen>

²²² Friseur - Infos und Besonderheiten für die Gewerbeanmeldung. Gewerbeanmeldung - Info zu Gewerbeanmeldung und Gewerbeschein [online]. Dostupné z: <https://www.gewerbe-anmelden.info/berufe/beauty/friseur.html>

O splnění všech požadavků rozhoduje Řemeslná komora. Na základě povolení od Řemeslné komory a dalších požadavků dle GewO (např. provozovna) může udělit příslušný živnostenský úřad živnostenské oprávnění.²²³

4. 3. 3. Shrnutí

Podmínky pro získání živnostenského oprávnění jsou v obou zemích podobné, ale mezi způsobem ohlášení jsou podstatné rozdíly. V ČR ohlašujeme živnosti řemeslné, vázané a volné, které označujeme jako tzv. ohlašovací, a pro koncesi podáváme žádost. V SRN se koncesované živnosti v teorii označují jako regulované, a živnosti volné jako neregulované, u kterých probíhá ohlašování stejným způsobem, avšak za splnění odlišných podmínek.

Pokud bychom hovořili o příslušnosti úřadů, v ČR je příslušným jakýkoliv živnostenský úřad. Kdežto v SRN je příslušný pouze ten úřad, v jehož místě chceme živnost provozovat. Pokud bychom provozovali stejnou živnost ve vícero městech, musíme tuto živnost ohlásit na každém místně příslušném úřadě zvlášť.

Formuláře pro ohlášení živnosti mají také podstatné rozdíly. V ČR je vytvořen formulář zvlášť pro fyzickou a zvlášť pro právnickou osobu. V SRN existuje jen jedna verze, kde zaškrtnáme, zda jde o právnickou, nebo fyzickou osobu. Obě země mají dále formuláře pro změny. Ovšem v ČR je součástí změnového formuláře i žádost o ukončení živnosti, nebo pozastavení živnosti. V SRN je navíc formulář pro odhlášení živnosti a formulář pro opětovné přihlášení. V SRN v podstatě neznají pozastavení živnosti. V ČR se vyplňuje přesný název živnosti, dle příloh živnostenského zákona a nařízení č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. V SRN takovéto nařízení o obsahových náplních živností není, tudíž se do kolonky o živnosti vyplňují jednotlivé činnosti v rámci provozu živnosti vlastními slovy.

Forma podání ohlášení je v ČR mnohem dále než v SRN. V ČR je možné elektronické podání skrze elektronický podpis, datovou schránku, nebo podání skrze kontaktní místa veřejné správy. V SRN ani jedna z těchto forem podání není možná. Vzhledem k tomu, že v SRN nefungují datové schránky ani kontaktní místa veřejné správy, je podání možné pouze v papírové formě osobně nebo poštou. V ČR lze také vyplnit formulář online, při jehož vyplnění vás program provází krok za krokem. V SRN je možné si pouze formulář stáhnout a poté vyplnit.

²²³ Gewerbe anmelden mit einem Friseursalon | Gewerbeanmeldung.de. Gewerbeanmeldung.de | Informationen zur Gewerbeanmeldung [online]. Copyright © Monkey Business [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.gewerbeanmeldung.de/gewerbe-anmelden/friseursalon>

Placení poplatku probíhá v obou zemích shodně, a to v hotovosti, poštovní poukázkou, nebo na bankovní účet. Rozdíl je v jejich výši. V ČR je výše poplatku dána, v SRN si mohou jednotlivé obce výši poplatku stanovit v zákonném rozsahu. V SRN navíc platíme v každé obci poplatek zvlášť za ohlášenou živnost. V ČR platíme jen jednomu námi vybranému úřadu. Předání v hotovosti probíhá také odlišně. V ČR hradíme poplatek za ohlášení živnosti na podatelně městského úřadu, ve kterém se obecní živnostenský úřad nachází. V SRN si vybírají poplatky na příslušném oddělení živností sami.

Živnosti, které jsem v této kapitole vybrala, jsou pro obě země stejné. Samotné ohlášení a založení jednotlivých živností nemá podstatné rozdíly. V ohlášení živnosti pomoc v domácnosti není žádný rozdíl, také pro ohlášení živnosti autoškoly platí podobné podmínky. Řemeslná živnost je v SRN více regulovaná zvláštním zákonem o řemeslech, v ČR je primárním zákonem živnostenský zákon. Živnost silniční a motorová doprava se v podmínkách udělení povolení/koncese také neliší, protože obě právní úpravy odráží právní úpravu EU. Rozdíl nastává pouze v případě orgánů a způsobu ohlášení/žádosti o koncesi.

Při zpracování jednotlivých živností v ČR byl velmi nápomocný živnostenský zákon, který obsahuje velmi přehledně veškeré živnosti. Živnostenský řád v SRN je vzhledem k obsahu jednotlivých živností velmi nekompletní a nepřehledný.

Dalším podstatným rozdílem je úprava hostinské činnosti. V ČR je to živnost řemeslná, která je upravena v živnostenském zákoně. V SRN se primárně řídí zákonem o restauracích - GastG (Gaststättengesetz) a v rámci živnostenského řádu – GewO se řadí do nepohyblivých živností. V SRN je také snadněji upravena možnost dočasného prodeje ve stánku s občerstvením například na slavnostech. Zde postačí ohlásit tento záměr na oddělení živností na radnici města, ve kterém se tato slavnost bude konat. Nepotřebujeme k němu zvláštních povolení.²²⁴

²²⁴ Pro tuto příležitost je vyhotoven speciální formulář. Viz příloha č. 3, Formulář o ohlášení dočasného pohostinství

4. 4. Poplatky pro podnikatele

4. 4. 1. Ohlášení

Česká republika

Výše poplatku za ohlášení živnosti je fixní a jednotná pro celou republiku, bez rozdílu o jaký druh živnosti se jedná. Tato částka činí za první registraci (platí se za registraci, ne za počet živností) 1000 Kč. Pokud se podnikatel rozhodne později pro další živnost, zaplatí správní poplatek za změnu ve výši 500 Kč. Pokud ohlašovatel odesílá prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy, navyšuje se tato částka o 50 Kč za vyřízení.²²⁵ Za vydání výpisu z živnostenského rejstříku po provedení změny zaplatí podnikatel 100 Kč. Při vydání úplného, nebo částečného výpisu z živnostenského rejstříku se počítá 20 Kč za stránku.

Spolková republika Německo

Výše poplatků za ohlášení živnosti si obce stanovují sami. Neexistuje státní úprava pro konkrétní výši poplatku. Za změnu nebo odhlášení živnosti je účtován jiný poplatek. Za další speciálního povolení ohledně živnosti hradí ohlašovatel další poplatky.^{226 227}

Základ v určování výše poplatků můžeme najít v zákoně o regulaci poplatků – AgebV., dále se řídí bavorským zákonem o nákladech – BayKG. Výše poplatků se určuje dle reálných nákladů úřadu²²⁸ a může se pohybovat mezi 25-100 Eury²²⁹.

4. 4. 2. Koncese / regulované živnosti

Česká republika

V žádosti o koncesi je uplatňována stejná výše správních poplatků jako u ohlášení živnosti. Při podání první žádosti o koncesi zaplatí žadatel 1000 Kč. Za podání další žádosti se účtuje správní poplatek 500 Kč. Pokud se podnikateli vydá rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce pro koncesovanou živnost, činí poplatek 500Kč.²³⁰

I v případě koncese/regulované živnosti si obce ve Spolkové republice Německo určují výši poplatků sami.

²²⁵ ZÁKON č. 634/2004 SB., O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH

²²⁶ Was kostet eine Gewerbeanmeldung?. Existenzgründung richtig machen - Gründerlexikon [online]. Copyright © RRF [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.gruenderlexikon.de/checkliste/gruenden/gewerbeanmeldung/gewerbeanmeldung-kosten/>

²²⁷ V kapitole 4. 2. 3 je uveden konkrétní příklad výše poplatků v obci Zwiesel.

²²⁸ Art. 6 Gebührenbemessung, Kosten Gesetz, dostupné z: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayKG-6>

²²⁹ Gewerbeanzeige; Gewerbeabmeldung, Freistaat Bayern, [online]. Dostupné z: <https://www.freistaat.bayern/dokumente/leistung/762865582502>

²³⁰ tamtéž

4. 4. 3. Členství v profesních komorách **Česká republika**

V hospodářské komoře České republiky, kde je nepovinné členství platí členové (právnícké i fyzické osoby) 500 Kč ročně. Osoba, která se stane členem prostřednictvím živnostenského společenstva²³¹, platí členský příspěvek ve výši, kterou stanoví interní příspěvkový řád společenstva.²³²

Dále existují profesní komory, ve kterých je členství povinné.²³³ Výši členských příspěvků si každá komora určuje sama, například výše příspěvku v České advokátní komoře činí 10 600 Kč ročně²³⁴, poté přispívají 500 Kč do sociálního fondu²³⁵ a platí povinné pojištění ve výši 6 700 Kč²³⁶.

V Agrární komoře České republiky je členství dobrovolné. Členové platí členský příspěvek dle obhospodařovaného hektaru, nebo výtěžku (pokud není zemědělská, lesní, nebo vodní plocha). Sazby jsou stanoveny v minimální výši. 10 Kč za ha zemědělské půdy, 5 Kč za ha lesní půdy. V případě výtěžku do 5 mil ročně činí členský příspěvek 500 Kč. Členové fyzické a právnícké osoby platí také zápisné ve výši 500 Kč. Pokud se přihlásí zájmové sdružení, hradí zápisné ve výši 5000 Kč. Pokud se chce zapsat nově vzniklá okresní agrární komora, hradí zápisné ve výši 10 000 Kč.²³⁷

Spolková republika Německo

Průmyslová a obchodní komora (IHK) vybírá průměrně od podnikatelů 418 Euro. ročně, od společností zapsaných v obchodním rejstříku se vybralo průměrně 588 Euro²³⁸. Tyto výše jsou stanoveny průměrně, protože každá regionální pobočka stanoví jinou výši členského příspěvku. Nejvyšší členský příspěvek za rok 2019 uhradili podnikatelé v Brémách, a to 780 Eur. Nejvyšší členský příspěvek za osoby zapsané v obchodním rejstříku zaplatili

²³¹ Např.: sdružení, svazy, cechy, asociace

²³² Staňte se členem | Hospodářská komora ČR. Úvod | Hospodářská komora ČR [online]. Copyright © 2017 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.komora.cz/zapojte-se/stante-se-clenem/>

²³³ 12 profesních komor: Česká advokátní komora, Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Exekutorská komora, Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Komora patentových zástupců, Notářská komora ČR, Česká lékárnická komora, Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Seznamy soudců, státních zástupců, znalců a tlumočnicků.

²³⁴ Příspěvek na činnost Komory za rok 2020 | Česká advokátní komora. Úvodní stránka | Česká advokátní komora [online]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=21374>

²³⁵ Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2020 | Česká advokátní komora. Úvodní stránka | Česká advokátní komora [online]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=21375>

²³⁶ Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2020 | Česká advokátní komora. Úvodní stránka | Česká advokátní komora [online]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=21377>

²³⁷ PŘÍSPĚVKOVÝ ŘÁD | AKCR.cz. AKCR.cz [online]. Copyright © 2005 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <http://www.akcr.cz/txt/prispevkovy-rad>

²³⁸ IHK-Transparenzportal - IHK. Startseite - IHK [online]. Dostupné z: <https://www.ihk.de/ihktransparent>

v Coburku, a to 1100 Eur. IHK má několik regionálních poboček. Jednou z nich je Průmyslová a obchodní komora Česko-německá (AHK), která vybírá členské příspěvky dle ročního obratu podnikatele. Členství v této komoře je povinné a podnikatel hradí příspěvek každý rok. Při obratu do 19 mil Kč zaplatí podnikatel členský příspěvek 10 800 Kč. Od 20-99 mil Kč obratu zaplatí 21 600 Kč. Od 100 do 999 mil. Kč činí členský příspěvek 32 400 Kč. Při obratu od 1000-9999 mil. zaplatí podnikatel 43 200 Kč. Při obratu vyšším je to 54 000 Kč. Jejich pobočka se nachází přímo v Plzni, nebo Praze.

Členství v řemeslné komoře je povinné. Úhrada členských příspěvků je zakotvena v §113 HwO. Výše základního příspěvku je dána taxou. Zvláštní příspěvky se určují procentem ze zisku. Každá regionální pobočka řemeslné komory vydává vlastní nařízení ohledně výše příspěvků. Jako příklad uvádím Řemeslnou komoru Niederbayern-Oberpfalz. Základní příspěvek pro malé podnikatele činí 123 EUR ročně. Pro právnické osoby bez základního kapitálu činí tento příspěvek 204 EUR, u právnických osob se základním kapitálem je to 311 EUR. Zvláštní příspěvky 1, 29% ze zisku platí podnikatel, který nepřesahuje výdělků 50 000 EUR, dále například podnikatel, který dosahuje výdělků v rozmezí 700 000-5000 000 EUR, hradí 0,25 % ze zisku.²³⁹

4. 4. 4. Shrnutí

Poplatky za ohlášení živnosti v ČR činí jednotně 1000 Kč. V SRN si výši poplatků obec určuje sama na základě reálných nákladů. Většinou se výše poplatku za ohlášení živnosti v SRN pohybuje mezi 25-100 Eury.

Řemeslné komory v ČR mají podstatně vyšší poplatky než komory v ČR. V hospodářské komoře ČR činí poplatek 500 Kč ročně. Za členství v profesních komorách ČR zaplatí podnikatelé v rozmezí od 5000Kč-10 000Kč. V SRN je výše poplatků v řemeslné komoře i průmyslové a hospodářské komoře určena dle výše příjmů a každá regionální komora si určuje procenta ze zisku sama. V IHK je poplatek přibližně 500-1000 Euro ročně. V řemeslné komoře činí základní poplatek za členství 120-300 Euro a další zvláštní poplatky jsou určeny procentuálně ze zisku.

²³⁹ Suche - Handwerkskammer Niederbayern-Oberpfalz. Willkommen bei Ihrer Handwerkskammer Niederbayern-Oberpfalz - Handwerkskammer Niederbayern-Oberpfalz [online]. Dostupné z: <https://www.hwkno.de/76,0,search.html?search-filter-ctx=2&search-searchterm=beitrage&offset=0>

4. 5. Poradenské služby podnikatelům

4. 5. 1. Jednotné kontaktní místo

Tato kontaktní místa (JKM) jsou určena podnikatelům, kteří poskytují služby. Jedná se o celoevropskou síť, fungují tedy i přeshraničně. Hlavní funkcí je poskytování informací podnikatelům, které by měli usnadnit začátek podnikání. Dále zprostředkovává kontaktování úřadu, který je pro vstup do podnikání kompetentní. V ČR funguje patnáct poboček, kterými jsou obecní živnostenské úřady.²⁴⁰ JKM jsou provozovány pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Konkrétně mohou začínající podnikatelé pokládat dotazy na podmínky k jednotlivým živnostenským oprávněním, na podmínky podnikání v jiných členských státech, na řešení sporů v rámci podnikání, na řešení problému s úřady v rámci celé Evropy. Dotazy lze pokládat osobně na jedné z 15 poboček, nebo elektronicky.²⁴¹

Jak již bylo zmíněno předchozí kapitole, prostřednictvím JKM lze také podávat ohlášení o provozování živnosti, nebo žádosti o oprávnění. Formulář s žádostí lze zaslat elektronicky.²⁴² JKM poté zašle žádost příslušnému úřadu, který bude o žádosti dále rozhodovat. Pro využití této služby musí mít podnikatel zřízený elektronický podpis.²⁴³

4. 5. 2. ProCop

Tato služba (Product Contact Points — PCPs) slouží podnikatelům, kteří chtějí obchodovat s výrobky v EU. Funguje jako kontaktní místo. Její hlavní funkcí je poskytování informací ohledně: *„informace o uvádění výrobků na vnitřní trh EU; informace o zásadě vzájemného uznávání a o uplatňování nařízení o vzájemném uznávání; kontaktní údaje, s jejichž pomocí lze kontaktovat příslušné orgány v daném členském státě; informace o právních prostředcích a postupech ochrany na území svého členského státu.“*²⁴⁴ Česká republika

²⁴⁰ Seznam obecních živnostenských úřadů fungujících také jako JKM: Magistrát města Brna
Městský úřad Černošice, Magistrát města České Budějovice, Magistrát města Hradec Králové, Magistrát města Jihlavy, Magistrát města Karlovy Vary, Magistrát města Liberec, Magistrát města Olomouce, Magistrát města Ostravy, Magistrát města Pardubic, Magistrát města Plzně, Magistrát města Ústí nad Labem, Magistrát města Zlína, Úřad městské části Praha 1, Úřad městské části Praha 7.

²⁴¹ Dotazník JKM, BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cz/dotaznik-jkm/>

²⁴² tamtéž

²⁴³ Jednotná kontaktní místa | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument70853.html>

²⁴⁴ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-EU/sluzby-pro-podnikatele-na-vnitrim-trhu-eu/procop/default.htm>

zřízením tohoto kontaktního místa splnilo povinnost dle Nařízení ES č. 764/2008 o vzájemném uznávání.²⁴⁵

Informace jsou poskytovány bezplatně na žádost. Tuto službu lze kontaktovat prostřednictvím emailu, telefonicky nebo prostřednictvím online formulář.²⁴⁶

4. 5. 3. SOLVIT

Služba SOLVIT je zřizována a zdarma poskytována státní správou. Tvoří síť center. V České republice je zřízena Ministerstvem průmyslu a obchodu.²⁴⁷

Pokud občanovi EU, Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci podnikání způsobili úřady škodu porušením práv vyplívajících z občanství EU, je poškozený oprávněn obrátit se na tuto službu, a to ještě před zahájením správního řízení, ale i během něj. Dotaz nebo žádost o řešení sporů podá podnikatel online na webové stránky. Pokud spor spadá pod kategorii, kterou se SOLVIT zabývá²⁴⁸, rozhodne pro řešení sporu. Pokud spor není v jeho kompetenci, řešení sporu odmítne. Pokud řešení sporu schválí, SOLVIT se spojí s orgánem, který je příslušný k řešení sporu. Poté přebírá veškeré vyřizování na sebe. Podnikatel je o průběhu řešení informován.

Pomoc s řešením sporu probíhá nejprve online v domovském státě. Pokud se situace nepodaří vyřešit, předá se řešení problému centru SOLVIT v zemi, ve které spor vznikl.²⁴⁹ Řešení sporu by měla síť SOLVIT dosáhnout do deseti týdnů.

²⁴⁵ Jak Vám může ProCoP pomoci? | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-eu/sluzby-pro-podnikatele-na-vnitrim-trhu-eu/procop/jak-vam-muze-procop-pomoci---222923/>

²⁴⁶ Dotazník, BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cz/dotaznik-eu>

²⁴⁷ Kontaktujte nás | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument43828.html>

²⁴⁸ Uznávání odborné kvalifikace, rodinné dávky, důchodová práva, zboží a služby, dávky v nezaměstnanosti, daně, motorová vozidla a řidičské průkazy, víza a právo pobytu, zdravotní pojištění, diskriminace

²⁴⁹ Zaslání dotazů, Submit an enquiry or complaint - European Commission # label. European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eu-rights/enquiry-complaint-form/home?languageCode=cs&origin=solvit-web>

4. 6. Návrhy de lege ferenda

Pokud bych měla vyzdvihnout největší problém, který by bylo možné změnit na německé straně, bylo by to rozdělení živností. Momentální stav je poněkud chaotický. V živnostenském zákoně - GewO nejsou jasně stanoveny živnosti. Poté se stává, že lidé nevědí, jaké podmínky v rámci jejich živnosti je potřeba splnit. V zákoně jsou popsány jen některé živnosti. Zároveň neexistuje žádné nařízení, které by stanovovalo obsahové náplně živností. Toto bych označila kladně pro ohlašovatele. Podnikatelé mají jistou volnost v popisu své živnostenské činnosti. Ovšem může to působit jisté potíže úředníkům, pro které je velmi těžké se ve velkém počtu živnostenských činností vyznat. Upřesnila bych tedy přímo v živnostenském zákoně – GewO druhy živností podobně jako je to v úpravě České na živnosti volné, řemeslné, vázané a koncesované a vypsala k nim jednotlivé živnosti.

V České republice jsem si v rámci praxe na obecním živnostenském úřadě v Sušici všimla problému v termínu „*dočasně poskytovat služby*“²⁵⁰. Jde o dočasné poskytování služeb občana členského státu EU na území ČR. Na obecním živnostenském úřadě se často setkávají se situacemi, kdy je velmi komplikované určit přesný časový úsek, po který zde podnikatel může poskytovat služby. Někteří podnikatelé zde pak s krátkými přestávkami podnikají poměrně dlouho dobu, aniž by zde odváděli daně. Opravila bych tedy termín „*dočasně*“ na přesný časový úsek.

²⁵⁰ §69 (a) zákona č. 455/1991 Sb., navazující na Evropskou právní úpravu především na čl. 56 Smlouvy o fungování Evropské unie

5. Závěr

V této práci jsem se zabývala porovnáním regulace podnikání ze strany české a německé veřejné správy se zaměřením na Svobodný stát Bavorsko. V teoretické části jsem rozebrala základní poznatky potřebné k pochopení kontextu práce.

Nejprve jsem vysvětlila základní pojmy podnikatel, podnikání, živnost a porovnávala jejich definice v ČR a SRN. V definicích jsem našla pojmů pouze mírné odlišnosti. Základní znaky pojmu jsou vždy v obou zemích podobné. Liší se ale v možnosti aplikace pojmu, například termín podnikání je v SRN synonymem pro podnik nebo firmu, tímto termínem je tedy v SRN spíše myšleno podnikání větších firem. V ČR je podnikání v běžném použití myšleno jak pro malé podnikatele, tak pro větší firmy. Důležitým společným znakem je možnost podnikání jak právnických osob, tak fyzických osob.

Poté jsem porovnávala veřejnou správu v obou zemích a do konceptu veřejných správ jsem zasadila správu podnikání. Veřejné správy se liší především typem územně správního členění. ČR je unitárním státem a má tak pouze jednu ústavu, zákony a vládu. Hlavním orgánem v rámci správy podnikání je Ministerstvo průmyslu a obchodu, které je zároveň živnostenským úřadem ČR. Pod toto ministerstvo náleží Krajský živnostenský úřad a obecní živnostenský úřad. V ČR je každý, kdo získá živnostenské oprávnění registrován v živnostenském rejstříku.

SRN je federací, kterou tvoří spolkové země. Právo i správa jsou tedy v SRN děleny na spolkové a státní. Tyto skutečnosti se odrážejí i do samotné správy podnikání. Správa podnikání se tedy dělí na spolkovou správu a státní správu podnikání. Na spolkové úrovni je hlavním orgánem Spolkové ministerstvo pro průmysl a energii. V rámci státní správy je nejvýznamnější Státní ministerstvo pro průmysl a energii. Dále na státní úrovni se rámci přenesené působnosti zabývají správou podnikání okres a obec, které fungují jako živnostenské úřady. Obecní živnostenský úřad funguje pro registraci živností. Okresní živnostenský úřad je kontrolním orgánem obecního živnostenského úřadu. V SRN jsou důležité komory, ke kterým se vztahuje povinné členství živnostníků. Tyto komory vedou vlastní evidenci členů, která je neveřejná. Úřady v SRN vedou evidenci v centrálním živnostenském registru pouze u osob, které mají nějaký záznam, nebo jsou registrovány v obchodním rejstříku.

Při provedení analýzy platné právní úpravy jsem objevila drobné rozdíly. Svoboda podnikání je v ČR zakotvena v Listině základních práv a svobod, v SRN svobodu podnikání obsahuje přímo Spolková ústava. V ČR je živnostenský zákon komplexnější a přehlednější. V SRN je živnostenský řád obecnější a úprava podnikání je roztržena do mnoha dalších

právních předpisů. Podnikání právnických osob je upraveno v ČR zákonem o obchodních korporacích a v SRN obchodním zákoníkem (HGB).

Také jsem rozebrala formy podnikání v obou zemích. Podnikání právnických osob je poměrně podobné. Podstatné rozdíly jsou v rozdělení živností. V ČR jsou druhy živností jasně formulovány v živnostenském zákoně. V ČR se dělí na ohlašovací (řemeslné, vázané, volné) a koncesované. V SRN nejsou druhy živností přímo definovány zákonem. V návaznosti na teorii se dělí na regulované a neregulované. Je tedy komplikovanější určit, jakým druhem živnosti se daný podnikatel zabývá.

Poslední kapitolou teoretické části jsou obecné podmínky pro založení živnosti. V ČR je to svéprávnost a bezúhonnost. Bezúhonnost je dokládána výpisem z rejstříku trestů. V SRN je jedinou obecnou podmínkou svéprávnost. Bezúhonnost se dokládá osvědčením o beztrestnosti pouze k živnosti, která vyžaduje specifický dohled.

Jako další oddíl této diplomové práce jsem zpracovávala aplikační část. Zde jsem se snažila použít poznatky z teoretické části na konkrétní případy v živnostenském podnikání fyzických osob.

Nejprve jsem provedla rozbor poměru státních zaměstnanců v SRN a Bavorsku. Důležitými zákony v této části byl zákon o státních úřednících (BBG) a zákon o postavení státních úředníků (BeamtStG). V Bavorsku upravuje poměr státních úředníků zákon o úřednících BayBG a platový zákon (BayBesG). Státní zaměstnanci musí mít právnické vzdělání a poté absolvují speciální školu určenou přímo pro úředníky, kde se zaměřují na obory veřejné správy. Dle vzdělání a délky praxe se rozlišují čtyři stupně kvalifikace státních úředníků.

Poté jsem provedla analýzu konkrétních úřadů. Poznatky pro tuto část jsem získala z absolvované praxe na živnostenském odboru Městského úřadu v Sušici, na odboru živností Zemského úřadu v Regenu a na odboru živností radnice města Zwiesel. Při porovnání jednotlivých úřadů mě nejvíce zaujaly technologické rozdíly. Z mého pohledu je ČR lepší technologie, ulehčuje tak práci úředníkům i občanům. V ČR používají úředníci pro registraci živností jednotný program od Ministerstva průmyslu a obchodu. V SRN si každá obec může zvolit libovolný program pro registraci živností, to ovšem působí problémy v oblasti koordinace kontroly zemského úřadu nad obcemi. Pokud má obec jiný program než zemský úřad, nejsou tyto úřady propojené. Organizačně je v ČR obecní živnostenský úřad také zařazen velmi odlišně oproti SRN. Provoz živnostenských úřadů je v SRN velmi omezen a je většinou sloučen s jinými odbory.

V další kapitole jsem pro lepší výsledek porovnání zakládání jednotlivých živností použila pro obě země stejné živnostenské činnosti. Zjistila jsem, že podmínky pro získání živnostenského oprávnění jsou téměř totožné, i přes to, že se neshodují v druhu živnosti. Rozdíl je ve způsobu ohlášení živnosti. V ČR lze živnost ohlásit na kterémkoliv obecním živnostenském úřadu. V SRN je nutné ohlásit živnost v místě podnikání. Online ohlášení živnosti je možné zatím pouze v ČR. V SRN lze ohlásit živnost pouze papírovou formou.

Dále jsem rozepsala konkrétní výše poplatků, které musí podnikatel při vzniku živnostenského oprávnění zaplatit. Celkově jsou poplatky v SRN vyšší. Za ohlášení v ČR zaplatí podnikatel 1000 Kč. V SRN si určují výši poplatků obce sami, většinou se pohybují v rozmezí 25-100 Eur. Pokud navíc podnikatel podniká ve více obcích, zaplatí tento poplatek za živnost v každé obci zvlášť. V ČR je v hospodářské komoře ČR i profesních komorách dána jasná taxa členského poplatku, kromě Agrární komory ČR, kde platí členské poplatky dle hektaru. V hospodářské komoře ČR činí poplatek 500 Kč ročně. V profesních komorách ČR se výše poplatků pohybuje v rozmezí od 5000 do 10 000 Kč. Regionální průmyslové a hospodářské komory i regionální řemeslné komory si na základě vlastního nařízení určují výši poplatků procentuálně dle výše příjmů člena. Výše poplatků komor v SRN se pohybuje v rozmezí 120 Eur až 300 Eur v případě řemeslné komory a 500 Eur až 1000 Eur v případě průmyslové a hospodářské komory.

V rámci mezinárodní spolupráce vzniklo několik programů, které jsou určeny jako služba podnikatelům. V předposlední části jsem tedy popsala Jednotná kontaktní místa, ProCop a SOLVIT. Jednotná kontaktní místa slouží podnikatelům jako poradenské místo pro usnadnění začátku podnikání a jako prostředník pro komunikaci s úřady. ProCop je poradenským místem pro podnikatele, kteří obchodují s výrobky v rámci EU. Program SOLVIT pomáhá řešit podnikům spory s úřady v zahraničí. Všechny tyto služby fungují v celoevropské síti.

Na konci aplikační části jsem představila vlastní návrhy na změny právní úpravy v rámci podnikání. V SRN bych jednotlivé druhy živností konkrétně klasifikovala v živnostenském řádu. Dosavadní situace je poněkud matoucí a většina živnostníků při zakládání vlastní živnosti neví, do jakého druhu živnosti jejich činnost spadá, tím pádem ani neví, jaké podmínky pro získání živnostenského oprávnění musí splnit. V ČR jsem v rámci pozorování na obecním živnostenském úřadě v Sušici zjistila, že v praxi je §69 (a) velmi obtížně aplikovatelný. Pojem „dočasné poskytování služeb“ činí živnostenským úřadům problémy. Pro kontrolu dočasného poskytování služeb bych navrhovala pojem „dočasný“ nahradit konkrétním časovým úsekem.

Největším problémem pro mě byly některé překlady z německého jazyka do českého. Pro zachování kontextu je důležité zachovat význam překládaného textu. To bylo v některých situacích velmi obtížné. Práci mi velmi usnadnila praxe na jednotlivých úřadech.

Jednotlivé otázky, které jsem si na začátku práce položila, byly v průběhu práce zodpovězeny. Celkový chod na úřadech je, jak jsem předpokládala, velmi podobný. U zakládání jednotlivých živností jsme čekali, že v SRN bude postup zakládání složitější než v ČR. Tato hypotéza se příliš nepotvrdila. Zakládání živností podnikatelem je v obou zemích podobné. Očekávala jsem také, že právní regulace bude v SRN přehlednější a komplexnější. Po dokončení této práce je z mého pohledu právní regulace v SRN méně přehledná než v ČR. Zákony v SRN jsou roztráštěné a nejsou komplexní. Pro běžného občana je tudíž velmi obtížné se v zákonech vyznat.

Zpracování této práce bylo pro mě přínosem nových cenných informací. Celý průběh zpracování byl velmi zajímavý. Doufám, že práce přinese i ostatním čtenářům takový užitek, jako přinesla mně.

Resumé

Unternehmen gehört ins öffentlichen Recht, aber auch ins Privatrecht. In diese Diplomarbeit werden wir uns mit dem öffentlichen Recht, speziell mit Unternehmenverwaltung in der Tschechische Republik und in der Bundesrepublik Deutschland beschäftigen, konkretisiert an Bayern. In dem zweiten Teil des Arbeit, werden nur die Gewerbe beschreiben.

Das wichtigste deutschen Gesetz ist Gewerbeordnung. In der Tschechische Republik ist das wichtigste Gesetz, Gesetz Nummer 455/1991 Sb., über Gewerbe.

Der größte Unterschied zwischen Tschechische Republik und BRD ist die territoriale Verwaltung Aufschlüsselung. Tschechische Republik ist der Einheitstaat. BRD ist das Bundesland.

In der Unternehmenverwaltung ist in BRD wichtigste das Bundesministerium für Wirtschaft und Energie und das Bayerisches Staatsministerium für wirtschaft, Landesentwicklung und Energie. In der Tschechischen Republik gibt es das gleiche Ministerium. Dann gibt's die Gewerbeamt in die Gemeinde und in dem Landkreis. Die gibt's in beiden Landern, aber haben verschiedene Zuständigkeit.

Man kann in der Rechtsform des Juristische Person, oder als der Einzelunternehmer unternehmen. Wer möchte Gewerbe treiben, muss Gewerbe anmelden. Mann muss mündig sein. In der Tschechischen Republik muss man auch das Führungszeugnis belegen. In der BRD belegt man das Führungszeugnis nur bei dem regulierten Gewerbe.

In dem zweiten Teil beschreibe ich Beamtenstatus in der BRD. Für diesen Zweck benutze ich Bundesamtgesetz, Beamtenstatusgesetz und Bayrischesbeamtenengesetz. Die Beamten sind in die vier Qualifikation qualifiziert.

Dann beschreibe ich wie funktionieren die Ämte in Sušice, Zwiesel und Regeln. Der größte Unterschied sehe ich in der Technologie, die die Ämter benutzen.

Bei Beschreibung der Gewerbeanmeldung stele ich die Beispiele von konkrete Gewerbetätigkeit vor, zum Beispiel Autofahrschule, die Spedition, Friseurin und Haushaltarbeit.

Ich erwähne die Gebühren, die man am Anfang des Unternehmen bezahlen muss. Für Gewerbeanmeldung in der Tschechische Republik bezahlt man 1000 Kronen, in BRD von 25 Euro bis 100 Euro. Man muss auch den Mitgliedsbeitrag bezahlen. In der Tschechischen Republik sind die Mitgliedsbeiträge fixiert, aber in der BRD bezahlen die Mitgliedbeiträge nach den Einkommen.

Zum Ende die Diplomarbeit schlage ich die Ideen für Änderung vor.

Seznam zdrojů

Česká literatura:

BABŠICKÁ, Věra. Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání. Praha: BOVA POLYGON, 1996-^{^^^}. ISBN 80-7273-121-1

BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3.

HÁSOVÁ, Jiřina. Právní otázky podnikání v SRN. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-411-7.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

HORZINKOVÁ, Eva. Koncesní systém v živnostenském podnikání. Olomouc: ANAG, 2002. Právo (ANAG). ISBN 80-7263-115-2.

KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. ISBN 978-80-7225-407-1.

KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9.

MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ. Obchodní podnikání ve 21. století. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4780-4.

NOVOTNÝ, Jiří a Pavel ŠAŠEK. Právní základy podnikání. Plzeň: Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0691-3.

ONDŘEJ, Jan. Zahájení podnikání: (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty). 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právo prakticky. ISBN 978-80-7598-337-4.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9.

Článek

LACINA, Karel, Několik poznámek k systémům státní služby v členských státech Evropské unie [online]. ©2004 Dostupné z: <https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/32465/CL463.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Německá literatura:

H. STRUNZ, Der Verwaltungsbegriff. In: Gestaltung öffentlicher Verwaltungen. Springer-Verlag, Berlin / Heidelberg 1993, ISBN 978-3-642-52078-5

H. REICHOLD, Arbeitsrecht. 2. Auflage. Beck, München 2006, ISBN 3-406-53869-X
J. KINDL, Gesellschaftsrecht. Nomos, Baden-Baden 2011, ISBN 978-3-8329-1995-5

M. KRÄMER, Der Gewerbebegriff im Zivilrecht. Verlag Dr. Kovac, Hamburg 2009, ISBN 978-3-8300-4195-5.

R. WIEDERKEHR, Allgemeines Verwaltungsrecht, stämflis Case book 2018, ISBN 978-3-7272-3384-5

Česká legislativa, judikatura:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1993&cz=1>

Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzheyv6nbvguwtdcmjz&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhe3v6nznxfuyta&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgezv6mzqqgwtk&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné praxe uvádí přesné podmínky uznání doby odborné praxe z jiném členském státě. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2f6mjyfuyta&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2f6nrtgqwtcmjz&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Dostupné z: [https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgez6ojqfuyq&groupIndex=0&rowIndex=0)

[document.seam?documentId=onrf6mrqgez6ojqfuyq&groupIndex=0&rowIndex=0](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgez6ojqfuyq&groupIndex=0&rowIndex=0)

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu. Dostupné z: [https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhez6njgywtcmjz&groupIndex=0&rowIndex=0)

[document.seam?documentId=onrf6mjzhez6njgywtcmjz&groupIndex=0&rowIndex=0](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhez6njgywtcmjz&groupIndex=0&rowIndex=0)

Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád. Dostupné z: [https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2f6njqgawtcna&groupIndex=0&rowIndex=0)

[document.seam?documentId=onrf6mrqga2f6njqgawtcna&groupIndex=0&rowIndex=0](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2f6njqgawtcna&groupIndex=0&rowIndex=0)
Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 16/2009. Dostupné z: [http://file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Stanovisko_ODK_c_2009-16_-_aktualizovano_k_01-09-2018%20\(1\).pdf](http://file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Stanovisko_ODK_c_2009-16_-_aktualizovano_k_01-09-2018%20(1).pdf)

ÚS 75/93, NALUS. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-75-93>

Smlouva o fungování Evropské unie ze dne 13. prosince 2007 – konsolidované znění (Úř. věst. C 202, 7.6.2016, s. 47–360). Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

Německá legislativa:

Bayerisches Beamtenengesetz – BayBG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Bayerisches Verwaltungsverfahrensgesetz – BayVwVfG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Bayerische Gaststättenverordnung – BayGastV. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Bayerischen Besoldungsgesetzes – BayBesG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Beamtenstatusgesetz – BeamStG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Bürgerliches Gesetzbuch – BGB. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Bundesbeamtenengesetz – BBG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Grundgesetz – GG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Gewerbeordnung – GewO. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Gewerbsteuergesetz – GewStG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Handelsgesetzbuch – HGB. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Handwerksordnung - HwO. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Umsatzsteuergesetz – UStG. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktuell.html>

Umwandlungsgesetz - UmwG. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/umwg_1995/___3.html

Verfassung des Freistaates Bayern. Dostupné z: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVerf>true>

České internetové zdroje:

BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/>

Beck-online [online]. Copyright ©. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/index.seam>

Český statistický úřad, ČSÚ [online]. Copyright ©. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Česká advokátní komora [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.cak.cz/>

Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/>

Evropská komise. European Commission [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://ec.europa.eu/>

E-polis [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/>

Hospodářská komora ČR [online]. Copyright © 2017. Dostupné z: <https://www.komora.cz/>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>

Městský úřad v Sušici, [online]. Copyright © 2010. Dostupné z: <https://www.mestosusice.cz/>

Registr živnostenského podnikání, [online]. ©2019. Dostupné z: <https://www.rzp.cz/>

Ústav státu a práva Akademie věd České republiky [online]. Copyright © 2020 ÚSP. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/>

Německé internetové zdroje:

BAFA - Aufgaben. [online]. Copyright © iStock.com. Dostupné z: <https://www.bafa.de/>

Bundesministerium für wirtschaft und energie[online]. Copyright © 2020. Dostupné z: <https://www.bmwi.de/>

Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. Copyright ©. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/>

Bundeszentrale für politische Bildung [online]. Copyright © bpb. Dostupné z: <https://www.bpb.de/>

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung [online]. Copyright © Thomas Trutschel. Dostupné z: <http://www.bmz.de/>

BfJ [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.bundesjustizamt.de/>

BMWi. [online]. Copyright © 2020. Dostupné z: <https://www.bmwi.de/>

Gewerbeanmeldung.de [online]. Copyright © ACP prod. Dostupné z: <https://www.gewerbeanmeldung.de/>

Gründerlexikon [online]. Copyright © RRF. Dostupné z: <https://www.gruenderlexikon.de/>
Freistaat Bayern, [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.freistaat.bayern/>

Gesetze im Internet [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/index.html>

Gewerbe anmelden [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.gewerbe-anmelden.info/>

Handwerk in Deutschland - handwerkskammer.de [online]. Copyright © Dostupné z: <https://www.handwerkskammer.de/>

Handwerkskammer Niederbayern-Oberpfalz [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.hwkno.de/>

HELPSTER [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.helpster.de/>

Hochschulwiki [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <http://wiki.hs-schmalkalden.de/>

Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung, [online]. ©2019. Dostupné z: <https://www.hsbund.de/>

Justiz in Bayern [online]. Copyright © Dostupné z: <https://www.justiz.bayern.de/>

Jura Mindmaps zum Mitmachen [online]. Copyright © Dostupné z: <https://www.juralib.de/>

Startseite - IHK [online]. Copyright © Dostupné z: <https://www.ihk.de/>

SlidePlayer [online]. Copyright © 2020 SlidePlayer.cz Inc.. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/>

Seniorenbedarf [online]. Copyright © 2019. Dostupné z: <https://www.seniorenbedarf.info/>

Wirtschaftsministerium Bayern [online]. Copyright © StMWi. Dostupné z: <https://www.stmwi.bayern.de/>

Wikipedia. [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://de.wikipedia.org/>

Wir gründen in Deutschland [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <https://www.wir-gruenden-in-deutschland.de/>

Wissensdatenbank Wirtschaftsrecht [online]. Copyright © 2020 Dostupné z: <http://wdb.fh-sm.de/>

Seznam použitých zkratk

SRN – Spolková republika Německo

ČR – Česká republika

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

MPO ČR – Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

RŽP – Živnostenský rejstřík

JRF – Jednotný registrační formulář

NOZ – Nový občanský zákoník

EU – Evropská unie

AgebV - Allgemeine Gebührenverordnung

AG - Aktiengesellschaft

AufenthG – Aufenthaltsgesetz

BayKG - Bayerisches Kostengesetz

BayBG - Bayerisches Beamtenengesetz

BayVwVfG - Bayerisches Verwaltungsverfahrensgesetz

BayBesG - Bayerischen Besoldungsgesetzes

BayGastV - Bayerische Gaststättenverordnung

BeamtStG – Beamtenstatusgesetz

BBG - Bundesbeamtenengesetz

BGB - Bürgerlichegesetzbuch

HGB - Handelsgesetzbuch

HwO – Handwerksordnung

GewO - Gewerbeordnung

GewStG - Gewerbesteuerengesetz

GG - Grundgesetz

GmbH - Gesellschaft mit beschränkter Haftung

GbR - Gesellschaft bürgerlichen Rechts

IHK - Industrie- und Handelskammer

KG - Kommanditgesellschaft

OHG - Offene Handelsgesellschaft

UStG - Umsatzsteuergesetz

UG - Unternehmergesellschaft

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Obrázek č. 1: Nositelé veřejné správy v ČR

Obrázek č. 2: Správa podnikání v ČR

Obrázek č. 3: Nositelé veřejné správy v SRN

Obrázek č. 4: Právní formy podnikání v ČR

Obrázek č. 5: Rozdělení právnických osob ČR

Obrázek č. 6: Právní formy podnikání v SRN

Přílohy

Příloha č. 1, Formulář ohlášení živnosti FO v ČR²⁵¹

JEDNOTNÝ REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ

FYZICKÁ OSOBA

podací razítko

ČÁST A - PODNIKATEL

01 Podnikatel

a) titul	b) jméno	c) příjmení	d) titul
e) pohlaví ¹⁾ žena / muž ²⁾	f) rodné příjmení	g) všechna dřívější příjmení	
h) rodinný stav	i) místo narození	j) okres	
k) stát	l) státní občanství	m) datum narození	n) rodné číslo
o) identifikační číslo osoby		p) obchodní firma (jen u osob zapsaných do obchodního rejstříku)	

02 Adresa bydliště

a) název ulice	b) č. p. / č. ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce		
g) okres	h) stát		

03 Adresa sídla

a) sídlo trvale shodné s bydlištěm ²⁾	ANO / NE ³⁾		
b) název ulice	c) č. p. / č. ev.	d) číslo orientační	e) PSČ
f) název obce	g) část obce		
h) okres	i) stát		

04 Adresa pobytu na území ČR (pro zahraniční osoby) ³⁾

a) název ulice	b) č. p. / č. ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce		
g) okres	h) povolený pobyt do		

05 Předmět podnikání (u živnosti volně vyznačte čísla oborů činnosti na seznamu)

- ve smyslu § 45 resp. § 50 živnostenského zákona ohlašuji živnost resp. žádám o koncesi

pořadové číslo 1.	
-------------------	--

06 Provozovna

a) název ulice	b) č. p. / č. ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce	g) okres	
h) název provozovny	i) umístění provozovny		
j) datum zahájení provozování živnosti v provozovně	k) provozovna podléhající kolaudaci	ANO / NE ³⁾	
l) předměty podnikání provozované v provozovně dle poř. čísla / u živnosti volně číslo oboru			

07 Odpovědný zástupce

a) titul	b) jméno	c) příjmení	d) titul
e) státní občanství	f) rodné příjmení	g) datum narození	h) rodné číslo
i) místo narození	j) okres	k) stát	l) pohlaví ¹⁾ žena / muž ²⁾

¹⁾ vyplní pouze fyzická osoba, která nemá přiděleno rodné číslo

²⁾ vyplní pouze osoba, která má adresu sídla shodnou s adresou bydliště

³⁾ vyplní pouze osoba, která má povolený pobyt

08 Adresa bydliště odpovědného zástupce

a) název ulice	b) č.p. / č.ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce		
g) okres	h) stát		

09 Adresa pobytu odpovědného zástupce na území ČR (pro zahraniční osoby)

a) název ulice	b) č.p. / č.ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce	g) okres	

10 Datum ustanovení do funkce odpovědného zástupce

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11 Ustanovení odpovědného zástupce pro předměty podnikání
(pořadové číslo předmětu podnikání)

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

ČÁST B - OZNÁMENÍ SPRÁVĚ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

- oznamuji ve smyslu zákona č. 582/1991 Sb., následující skutečnosti SSZ v	
datum zahájení samostatné výdělečné činnosti	

ČÁST C - OZNÁMENÍ ZDRAVOTNÍ POJIŠTOVNĚ

- oznamuji ve smyslu zákona o veřejném zdravotním pojištění zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti zdravotní pojišťovně v	
a) název zdravotní pojišťovny	b) druh (kód) ZP
c) číslo bankovního účtu / směrový (identifikační) kód	d) výše zálohy
e) datum zahájení samostatné výdělečné činnosti	

ČÁST D - OZNÁMENÍ PRACOVNÍHO MÍSTA

- oznamuji ve smyslu zákona o zaměstnanosti volné pracovní místo / obsazení volného pracovního místa ¹⁾ ÚP v			
a) místo výkonu práce	b) název profese	c) dle KZAM	d) vznik / obsazenost ¹⁾ ke dni
e) pracovní právní vztah na dobu určitou / neurčitou ¹⁾	f) pracovní doba	g) počet míst	h) výše mzdy
i) požadované vzdělání, praxe	j) zveřejňovat		☐ ANO / ☐ NE
k) kontaktní osoba na pracovišti	l) poznámky: nabízené výhody, speciální požadavky apod.		

ČÁST E - VYBERTE ÚŘADY, VŮČI KTERÝM JE PODÁNÍ ČINĚNO

a) Živnostenský úřad	☐ počet příloh	b) SSZ	☐ počet příloh	c) Zdravotní pojišťovna	☐ počet příloh
d) Finanční úřad	☐ počet příloh	e) Úřad práce	☐ počet příloh		

ČÁST F – ADRESA PRO DORUČOVÁNÍ

a) název ulice	b) č.p. / č.ev.	c) číslo orientační	d) PSČ
e) název obce	f) část obce	g) okres	
h) adresu použít i pro následující řízení ☐ ANO / ☐ NE			

ČÁST G – DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE

a) telefon	b) datová schránka	c) e-mail
------------	--------------------	-----------

Jméno podatele	příjmení podatele	vlastnoruční podpis
V	dne	

Příloha č. 2, Formulář ohlášení živnosti SRN²⁵²

Name der entgegennehmenden Stelle Zwiesel		Gemeindekennzahl der Gemeinde des Sitzes der Betriebsstätte 09276148		GewA 1	
Gewerbe-Anmeldung <small>nach § 14 oder § 55c der Gewerbeordnung</small>		Bitte die nachfolgenden Felder vollständig und gut lesbar ausfüllen sowie die zutreffenden Kästchen ankreuzen			
Angaben zum Betriebsinhaber		Bei Personengesellschaften (z. B. OHG) ist für jeden geschäftsführenden Gesellschafter ein eigener Vordruck auszufüllen. Bei juristischen Personen sind in den Feldern 4 bis 11, 30 und 31 die Angaben zum gesetzlichen Vertreter einzutragen (bei inländischer AG wird auf diese Angaben verzichtet). Bei weiteren gesetzlichen Vertretern sind die Angaben auf Beiblättern zu machen.			
1	Im Handels-, Genossenschafts- oder Vereinsregister, ggf. im Stiftungsverzeichnis eingetragener Name mit Rechtsform <small>(bei GbR: Angabe der weiteren Gesellschafter)</small>	2	Ort und Nummer des Eintrages im Handels-, Genossenschafts- oder Vereinsregister, ggf. Nummer im Stiftungsverzeichnis		
3	Name des Geschäfts, wenn er vom eingetragenen Namen in Feld 1 abweicht (Geschäftsbezeichnung; z. B. Gaststätte zum grünen Baum, Friseur Haargenau)				
Angaben zur Person					
4	Name	5	Vornamen		
6	Geschlecht (Angabe ist entsprechend der Eintragung in der Geburtsurkunde zu machen)				
	männlich ☐ weiblich ☐ divers ☐ ohne Angabe ☐				
7	Geburtsname (nur bei Abweichung vom Namen)	8	Geburtsdatum	9	Geburtsort und -land
10	Staatsangehörigkeit(en) deutsch ☐ andere: _____				
11	Anschrift der Wohnung (Straße, Hausnummer, Postleitzahl, Ort)		(Mobil-)Telefonnummer Telefaxnummer E-Mail-Adresse Internetadresse		
Angaben zum Betrieb					
12	Zahl der geschäftsführenden Gesellschafter (nur bei Personengesellschaften)				
	Zahl der gesetzlichen Vertreter (nur bei juristischen Personen)				
13	Liegt eine Beteiligung der öffentlichen Hand vor? ja ☐ nein ☐ nicht bekannt ☐				
14	Vertretungsberechtigte Person/Betriebsleiter (nur bei inländischen Aktiengesellschaften, Zweigniederlassungen und unselbständigen Zweigstellen) Name, Vornamen				
Anschriften (Straße, Hausnummer, Postleitzahl, Ort)					
15	Betriebsstätte	(Mobil-)Telefonnummer Telefaxnummer E-Mail-Adresse Internetadresse			
16	Hauptniederlassung (falls die Betriebsstätte lediglich Zweigniederlassung oder unselbständige Zweigstelle ist)	(Mobil-)Telefonnummer Telefaxnummer E-Mail-Adresse Internetadresse			
17	Frühere Betriebsstätte	(Mobil-)Telefonnummer Telefaxnummer E-Mail-Adresse Internetadresse			

(c) LDBV 2019

²⁵² Formulare. Zwiesel - Urlaub in der Erlebnisregion Bayerischer Wald, Bayern [online]. Dostupné z: <https://www.zwiesel.de/stadt-und-buerger/verwaltung-und-politik/formulare.html>

18	Angemeldete Tätigkeit (bitte genau angeben und Tätigkeit möglichst genau beschreiben: z.B. Herstellung von Möbeln, Elektroinstallationen und Elektroeinzelhandel, Großhandel mit Lebensmitteln); bei mehreren Tätigkeiten bitte den Schwerpunkt unterstreichen – ggf. ein Beiblatt verwenden.		
19	Wird die Tätigkeit (vorerst) im Nebenerwerb betrieben?	ja ☐	nein ☐
20	Datum des Beginns der angemeldeten Tätigkeit		
21	Art des angemeldeten Betriebes	Industrie ☐	Handwerk ☐
		Handel ☐	Sonstiges ☐
22	Zahl der bei Geschäftsaufnahme tätigen Personen (einschließlich Aushilfen, Ehe- oder Lebenspartner des Inhabers); ohne Inhaber	Vollzeit ☐	Teilzeit ☐
		keine ☐	
Die Anmeldung wird erstattet für	23	eine Hauptniederlassung ☐	eine Zweigniederlassung ☐
	24	ein Reisegewerbe ☐	eine unselbständige Zweigstelle ☐
25	Grund der Neuerrichtung/der Übernahme	Neugründung ☐	Wiedereröffnung nach Verlegung aus einem anderen Meldebezirk ☐
		Wechsel der Rechtsform ☐	Übergang nach dem Umwandlungsgesetz (z.B. Verschmelzung, Spaltung) ☐
		Gesellschaftereintritt ☐	Übernahme (Erbfolge, Kauf oder Pacht) ☐
26	Name des früheren Gewerbetreibenden oder früherer Firmenname		
27	Außer bei Neugründung: Angabe des bisherigen gesetzlichen Unfallversicherungsträgers		
			nicht bekannt ☐
	Außer bei Neugründung: Angabe der bisherigen Mitgliednummer		
			nicht bekannt ☐
Falls der Betriebsinhaber für die angemeldete Tätigkeit eine Erlaubnis benötigt, in die Handwerksrolle einzutragen ist oder Ausländer ist, der einen Aufenthaltstitel benötigt:			
28	Liegt eine Erlaubnis vor?	nein ☐	ja ☐ Ausstellungsdatum und erteilende Behörde:
29	Nur für Handwerksbetriebe der Anlage A der Handwerksordnung Liegt eine Handwerkskarte vor?	nein ☐	ja ☐ Ausstellungsdatum und Name der Handwerkskammer:
30	Nur für Ausländer, die einen Aufenthaltstitel benötigen Liegt ein Aufenthaltstitel vor?	nein ☐	ja ☐ Ausstellungsdatum und erteilende Behörde:
31	Enthält der Aufenthaltstitel eine die Erwerbstätigkeit betreffende Auflage und/oder Beschränkung?	nein ☐	ja ☐ Angabe der Auflage und/oder Beschränkung:
Hinweis: Diese Anzeige berechtigt nicht zum Beginn des Gewerbebetriebes, wenn noch eine Erlaubnis oder eine Eintragung in die Handwerksrolle notwendig ist. Zuwiderhandlungen können mit Geldbuße oder Geldstrafe oder Freiheitsstrafe geahndet werden. Diese Anzeige ist keine Genehmigung zur Errichtung einer Betriebsstätte gemäß dem Planungs- und Baurecht.			
32	Datum	33	Unterschrift
	<input type="text"/>		<input type="text"/>

**Antrag auf Gestattung eines vorübergehenden
Gaststättenbetriebes aus besonderem Anlass
nach § 12 Gaststättengesetz**

Eingangstempel/Vermerk

Personalien des Antragstellers:

Name	Vorname	Geburtsname (wenn abweichend)
Juristische Person, vertreten durch		
Geburtsdatum	Geburtsort	Staatsangehörigkeit
Anschrift (PLZ, Ort, Straße, Hausnummer)		
Teil-Nr.	Fax-Nr.	Mail:
Bei Ausländern: Aufenthaltsgenehmigung erteilt durch:		
Ist ein Strafverfahren anhängig? ☐ ja ☐ nein	Ist ein Bußgeldverfahren wegen Verstößen bei einer gewerblichen Tätigkeit anhängig? ☐ ja ☐ nein	Ist ein Gewerbeuntersagungsverfahren nach § 35 GewO anhängig? ☐ ja ☐ nein

Gegenstand der Gestattung

Anlass (z.B. Volksfest, Sportfest, Parteiversammlung)		
Zeitraum (Datum und Uhrzeit)		
Ausschank folgender alkoholischer Getränke und nichtalkoholischer Getränke		
Abgabe folgender zubereiteter Speisen		
☐ Bescheinigung nach § 43 Infektionsschutzgesetz (IfSG) bzw. Gesundheitszeugnisse nach §§ 17 und 18 Bundesseuchengesetz liegen für alle Personen vor, die Speisen zubereiten und in Verkehr bringen. Hinweis: Ehrenamtliche Helfer, die diese Tätigkeit nicht gewerbmäßig und nicht regelmäßig oder häufig ausüben, können auch durch Aushändigung eines Merkblatts über die wichtigsten hygienischen Grundlagen unterrichtet werden.		
Tanzveranstaltungen vorgesehen ☐ ja ☐ nein	Musikalische Darbietungen sind vorgesehen ☐ ja an _____ Tag/en ☐ nein	Verwendung von Mehrweggeschirr ☐ ja ☐ nein

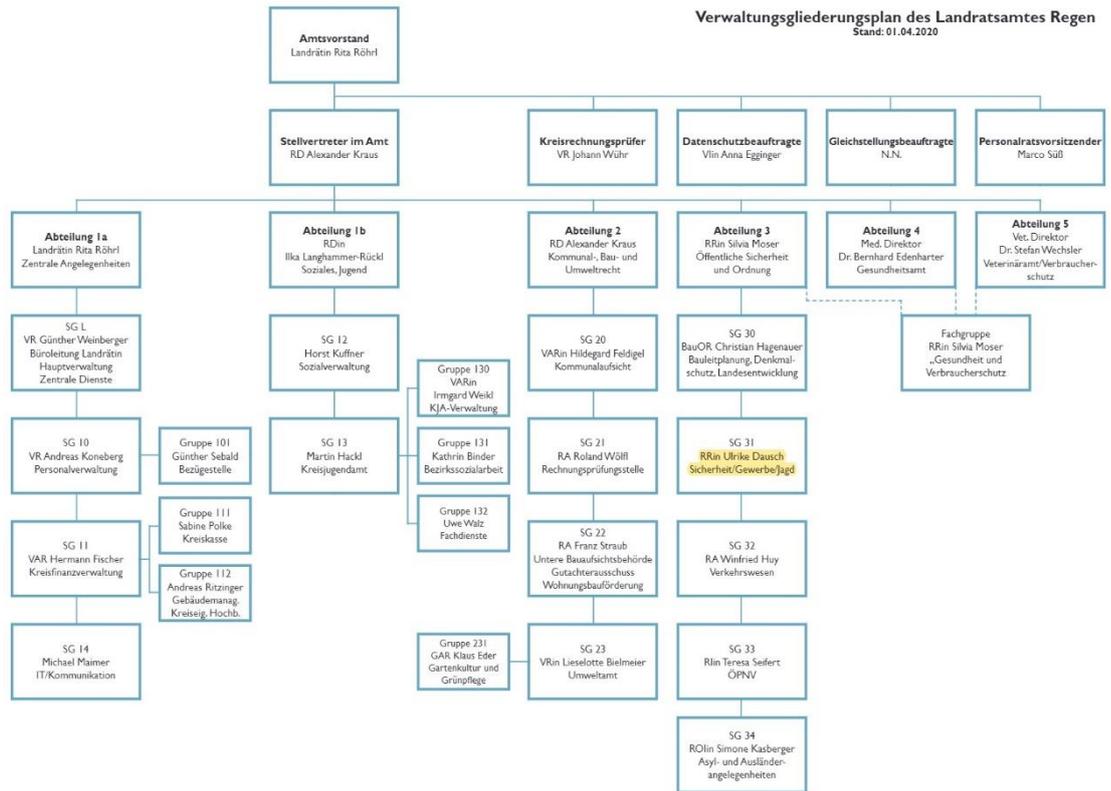
Räumliche Verhältnisse:

Ort (genaue Bezeichnung des Gebäudes bzw. Grundstücks, Lage, Anschrift)					
Name und Anschrift des Eigentümers des Anwesens/Grundstücks					
☐ Die Einverständniserklärung des Grundstückseigentümers liegt vor					
Anzahl der Sitzplätze	Größe der Räume/Fläche in m ²	Festzelt wird errichtet ☐ ja ☐ nein	Bautechnische Abnahme hierfür wird gesondert beantragt	☐ ja ☐ nein	
Vorhandene Toilettenanlagen: (Anzahl eintragen)					
Damenspültoiletten	Herrenspültoiletten	Urinale mit	Stück Becken oder	lfd. Meter Rinne	
Schankanlage wird betrieben	☐ ja ☐ nein	Durchlaufkühler	☐ ja ☐ nein	Flaschenausschank	☐ ja ☐ nein
Schankanlage vorhanden und abgenommen	☐ ja ☐ nein	Schankanlage wird installiert und vor Inbetriebnahme vom Sachkundigen abgenommen	☐ ja ☐ nein		
Ist fließendes Wasser eingerichtet?	☐ ja ☐ nein	Ist Gläserspüle mit 2 Becken und Trinkwasseranschluss eingerichtet?	☐ ja ☐ nein		

Der Antragsteller bestätigt, dass er die Hinweise auf der Rückseite des Antrages durchgelesen und zur Kenntnis genommen hat. Ihm ist bekannt, dass die Gestattung nur erteilt werden kann, wenn die im öffentlichen Interesse erforderlichen hygienischen, sanitären und sicherheitstechnischen Einrichtungen vorhanden sind und während der gesamten Dauer des Festes bzw. der Veranstaltung in ordnungsgemäßem und jederzeit brauchbarem Zustand unterhalten werden (z.B. getrennte WC-Anlagen für Damen und Herren, Schankanlagen nur dann betrieben werden dürfen, wenn sie vorher Sachkundigen angenommen wurden und diese die ordnungsgemäße Beschaffenheit schriftlich bestätigt hat, ein Trinkwasseranschluss vorhanden ist und zum Gläser spülen Spüleinrichtungen mit zwei Becken und Frisch-Trinkwasserversorgung -siehe Rückseite- vorhanden sind). Er versichert, dass er die vorstehenden Angaben wahrheitsgemäß und nach bestem Wissen gemacht hat. Ihm ist bekannt, dass die Gestattung insbesondere dann zurückgenommen werden kann, wenn sie auf unrichtigen Angaben beruht.

Ort, Datum	Unterschrift des Antragstellers
------------	---------------------------------

Priloha č. 4, Organizační struktura zemského úřadu Regen (*Landratsamt Regen*)²⁵⁴

²⁵⁴ Landratsamt - Landkreis Regens Arberland [online]. Copyright © [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.landkreis-regen.de/wp-content/uploads/verwaltungsgliederungsplan-01-04-2020.pdf>